

LETO XXII. Štev. 164

GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBORList izhaja vsak dan razen
petka — Cena 10 dinarjev

Ljudska

PRAVICA

«LJUDSKA PRAVICA»
USTANOVljena 5. OKTOBRA
1934 — MED NARODNOOSVO-
BODILNO BORBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
— OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z «BORBO»

TRETJI DAN DRŽAVNIŠKEGA OBISKA PREDSEDNIKA NASERJA

VSE TESNEJŠE GOSPODARSKO SODELOVANJE
med našo deželo in Egiptom

Beograd, 14. julija. Po tridnevem bivanju v Beogradu je predsednik egiptovske republike Naser krenil na potovanje po Jugoslaviji.

V teh treh dneh so imeli predsednik Naser in njegovi sodelavci z jugoslovanskimi državniški uradne in neuradne razgovore o mednarodnem položaju in o jugoslovansko-egiptovskih odnosih. Pogovarjali su egiptovske države na čast je predsednik Tito priredil svečano kosilo in svečan sprejem, prirajena pa je bila tudi velika vojaška parada. Danes je bilo slovesno kosilo pri predsedniku Naserju in popoldne so si gostje ogledali nekatere znamenitosti Beograda. Zvečer pred odhodom proti Sarajevu je bil velik sprejem.

Na potovanju po Jugoslaviji bodo predsednik Naser in njegovi sodelavci obiskali ljudske republike Bosno in Hercegovino, Hrvaško in Slovenijo, zatem pa se bodo ponovno sestali s predsednikom Titom na Brionih. Pridruženim jim bo indijski ministrski predsednik Nehru, ki bo prihod-

njo sredo prispel v Jugoslavijo. Obisk poglavarja prijateljske dežele bo ostal Beograščanom v trajnem spominu. Prebivalci našega glavnega mesta so izrazili svoja čustva do drugega gosta ob vsakem srečanju na beograjskih ulicah.

vršnem svetu Kirom Gligorovom. V razgovorih je sodeloval tudi jugoslovanski veleposlanik v Egiptu Josip Djerđa. Razprav-

ljali so o splošnih gospodarskih vprašanjih ter o gospodarskih odnosih med Jugoslavijo in Egiptom.

Na kosilu pri predsedniku Naserju

Popoldne je bil naš predsednik Tito gost na svečanem kosilu, ki ga je priredil predsednik egiptovske republike Naser v rezidenčni na Dedinju.

Na kosilu je bilo še okrog sto drugih gostov, med njimi predsednik Moša Pijade, Edvard Kardelj, Aleksander Ranković in Svetozar Vukmanović, armadni general Ivan Gošnjak, Koča Popović, Petar Stambolić in Blažo Jovanović in drugi.

Predsednik republike je prispel v rezidenčno predsednika Naserja okrog 15.10. Segel je v roko egiptovskemu predsedniku, nato pa sta oba državnika odšla v veliki salon, kjer so bili drugi naši in egiptovski gostje že zbrani.

Pogovarja prijateljskih dežel sta se razgovarjala v salonu najprej s tovarišem Svetozarom Vukmanovičem, ki je imel popoldne razgovore z egiptovskimi državniški, zatem s predsedni-

kom Mošo Pijadom in Blažom Jovanovičem. Medtem se je podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj razgovarjal z ministrom za komunale posle in planiranje Mahmudom el Bogdadijem in zunanjim ministrom Mahmudom Favzijem.

Potoreporterji in filmski snemalci so hoteli napraviti čimveč posnetkov in so zato nenehno oblegali predsednika Naserja, predsednika Tita in ostale jugoslovanske ter egiptovske državnike, tako da se je predsednik Tito nazadnje pošalil, češ da je dobro, da samo slikajo in ne zahtevajo še kakšnega razgovora.

Ko sta predsednik Naser in predsednik Tito prišla na verandno rezidenčno, kjer je bilo prirejeno kosilo, je godba zaigrala jugoslovansko in egiptovsko himno.

Kosilo pri predsedniku egiptovske republike je minilo v zelo prijetnem vzdušju in prisrčnih razgovorih.

Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser je bil v petek dopoldne na domu pri predsedniku Titu, kjer je bil prvi državniški sestankom obeh držav. Na sliki oba predsednika in Naserjevo ožje spremstvo tik pred sestankom na vrtu doma našega predsednika republike.

Prebivalstvu Ljubljane

Predsednik Egiptovske republike Gamal Abdel Naser prispe v ponedeljek, 16. junija, ob 16. uri v Ljubljano.

Enotnost gledišč mnogih držav in narodov iz vseh kontinentov v boju za mir na svetu, za neodvisnost in enakopravnost vseh narodov, za sodelovanje med državami z različnimi družbenimi sistemi po načelih aktivne koeksistence, pa tudi podoben boj mnogih narodov za neodvisnost in svobodo, združuje težnje človeštva v vse močnejšo silo, ki je vedno bolj učinkovita proti vsemu, kar preprečuje mir, enakopravno sodelovanje med narodi in državami, kar preprečuje pot naprednejšim odnosom v svetu.

Taki pogledi na ta vprašanja so združili tudi Egipt in Jugoslavijo v medsebojne iskrene prijateljske odnose. Ti odnosi so se prisrčno manifestirali in krepili ob obisku predsednika Tita v prijateljskem Egiptu. Medsebojne vezi dragocene prijateljstva, razumevanja in globokega spoštovanja mogočno rastejo ob obisku velikega egiptovskega državnika v naši domovini. Jugoslovansko ljudstvo pozdravlja prihod drugega gosta s prisrčnim veseljem in občutki globoke simpatije.

Ljubljancem!

Pohitimo na ulice, obsujmo s svetjem voditelja Egipta, manifestirajmo prijateljstvo Egipta in Jugoslavije, kajti s tem manifestiramo za mir, za napredek človeštva, za enakopravne odnose med narodi.

Predsednik Naser se bo s svojim spremstvom pripeljal v Ljubljano v ponedeljek ob 16. uri. Izpred kolodvora bo krenil skozi Ljubljano proti Bledu.

Natančnejša navodila za sprejem boste dobili od terenskih in občinskih odborov Socialistične zveze.

Okrajni odbor SZDL Ljubljana

Parada JLA na letališču v Zemunu

Popoldne je bila na zemunskem letališču parada enot JLA v čast predsedniku Egipta Gamalu Abdul Naserju. Na paradu so bili predsednik Naser in predsednik Tito ter naši državni ter vojaški voditelji, člani diplomatskega zbora in šefi tujih vojaških misij v Beogradu. Na paradu so bili tudi ostali egiptovski gostje, zunanji minister Mahmud Favzi, načelnik kabineta predsednika republike Ali Sabri, veliki šambelan Ali Rašid, pooblaščen minister Ali Tobalah, svetnik el Erihan in egiptovski veleposlanik v Beogradu Husein Ruždi, z naše strani pa predsednik Zvezne ljudske skupščine Moša Pijade, Edvard Kardelj in Svetozar Vukmanović, Petar Stambolić in Blažo Jovanović, Vladimir Simić, Vlado Zečević in Ivan Božičević, Ivan Gošnjak Franc Leskošek, Mijalko Todorović, Milentije Popović, Jovan Veselinov, Djuro Salaj, generalpolkovnik Ljubo Vučković in mnogi drugi.

Predsednik Naser in Tito sta se pripeljala na letališče v odprtem avtomobilu točno ob devetih. Od vhoda na letališče sta krenila skozi dolg spalir naših letalskih oficirjev in se ustavila pri zastavah predsednika egiptovske republike in predsednika FLRJ. K njima je stopil generalmajor Savo Vukelić in raportiral: »Vaša Ekscelencija, enote beograjske garnizije so postrojene Vam na čast in pripravljene na pregled in mimohod.« Zatem sta predsednik Naser in Tito pregledala enote beograjske garnizije. Pregled je trajal četrt ure.

Zatem sta se predsednik Naser in Tito odpeljala do glavne tribune. Zemunsko letališče je bilo bogato okrašeno z egiptovskimi in jugoslovanskimi zastavami ter zelenjem. Obkraj glavnega dela tribune, s katere sta predsednik Naser in Tito opazovala mimohod, pa so oficirji JLA držali zastave predsednikov obeh republik.

Parada sta ob 9.30 začela dva helikopterja, ki sta v nizkem poletu nosila egiptovsko in jugoslovansko zastavo. Zatem je v jepeu privozil mimo komandant parade, za njim pa štab parade in četa izvidnikov.

Nato so se pred predsednikoma prijateljskih držav zvrstili ešaloni pehotnega polka, konjeniškega divizion, polka motorizirane pehote, dalje prištabne enote, ešalon protiletalskega topniškega polka, topniški polk in oklopni odred. Ko je mimo tribune prihajal ešalon protiletalskega topništva, je letališče preletel letalski polk, razvrščen v eskadre v višini 300 m. Parado je zaključil polk reaktivnih letal, razvrščenih po oddelkih.

S tem je bila sformirana vojaška parada zaključena. Predsednika obeh prijateljskih dežel sta ponovno šla skozi spalir oficirjev in se nato odpeljala nazaj na Dedinje.

Razgovori o gospodarskih stikih

Predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser je imel danes dopoldne v svoji rezidenčni na Dedinju razgovore s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Svetozarom Vukmanovičem, članom Zveznega izvršnega sveta Mišalkom Todorovičem,

Na prvem državniškem sestanku Tito—Naser v Beogradu

predsednikom Komiteja za zunanjo trgovino Hasanom Brkićem in s sekretarjem za splošne gospodarske posle v Zveznem iz-

banja in osvobojenega zemlja Jugoslavije.

Direktor Vojnega muzeja Cejvan je polkovniku Naserju izročil velik album s slikami iz NOB, na katerem je pritrjena spomenica borca iz 1941.

Po ogledu muzeja je predsednik Naser odšel na severno stran Kalemegdana, od koder je razgled na izliv Save v Donavo. Tu mu je sekretar sekretariata Sveta za kulturo LR Srbije Milorad Panić-Surep pojasnil nastanek in zgodovino kalemegdanske trdnjave.

Popoldne so se nadaljevali razgovori o gospodarskih vprašanjih, ki so se jih udeležile iste osebnosti kakor dopoldne s predsednikom Naserjem in podpredsednikom Vukmanovičem na čelu.

Zvečer je bil na Dedinju pri predsedniku Naserju slovesen sprejem pred njegovim odhodom na pot po naši deželi. Sprejema se je poleg predsednika Tita s soprogo udeležilo večje število naših voditeljev, generalov, političnih, kulturnih in javnih delavcev.

Po sprejemu se je predsednik Naser s svojim spremstvom odpeljal na železniško postajo. Spo-

tema ga je množica Beograščanov znova prisrčno pozdravljala. Na postaji so ga ob slovesu pozdravili naši voditelji. Predsednik Naser je odpotoval proti Sarajevu.

Danes v Sarajevu

Jutri zjutraj bo prispel v Sarajevu. V glavnem mestu Bosne in Hercegovine mu bodo priredili svečan sprejem. Sprejeli in pozdravili ga bodo predsednik Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Djuro Pucar in drugi ugledni voditelji republike. V Sarajevu si bo ogledal mestne znamenitosti in potem še nekatere tovarne v okolici mesta.

Popoldne bo predsednik Ljudske skupščine Bosne in Hercegovine Djuro Pucar priredil svečano kosilo visokemu gostu. Tako kot na kosilu bodo gostje v spremstvu predsednika Pucarja in predsednika republike izvršnega sveta Osmana Karabegovića odpotovali v Zenico, kjer si bodo ogledali našo največjo železarno.

EGIPTOVSKI TISK O SPREJEMU NASERJA V BEOGRADU

Svetovno-politična vprašanja
na sestanku treh državnikov na Brionih

Kairo, 14. julija (Tanjug). Današnji egiptovski časniki obširno poročajo o obisku predsednika Naserja v Jugoslaviji. Ze v naslednjih poudarjajo, da sta Naser in Tito ponovno potrdila privrženost miru in mednarodnemu sodelovanju, da politični razgovori potekajo v vzdušju prijateljstva in iskrenosti in da je Jugoslavija

pripredila predsedniku Naserju nepozaben sprejem. Pri tem ugovarjajo, da so se razgovori nanašali na mednarodne dogodke po zadnjem sestanku obeh predsednikov in da jih bodo nadaljevali na Brionih skupaj z indijskim predsednikom Nehrujem. Posebni dopisniki časnikov poročajo, da je Beograd ves v znamenju jugoslovansko-egiptovskega prijateljstva in da so Beograščani nenavadno prisrčno sprejeli Naserjev pozdrav v OLO Beograda, izgovorjen v srbščini.

»Al Ahram« zlasti poudarja, da so beograjski odborniki, občinstvo in ostali, ki so bili pri svečani podelitvi častnega meščanstva Beograda predsedniku Naserju, priredili egiptovskemu državnemu poglavarju dolgotrajne ovacije. Takšnih sprejemov je bil Naser deležen na vsakem koraku. Dalje poudarja list, da bodo brionski razgovori treh državnikov postali del zgodovine mirne in aktivne koeksistence.

»Brioni bodo pomenili preokret v človeški zgodovini.« S temi besedami je minister za nacionalno orientacijo Fathi Raduan ocenil razgovore treh velikih voditeljev, ki »pripadajo različnim celinam in narodom, ki pa skupno delajo za svetovni mir in varnost, za razvoj človeških odnosov na svetu, in sicer brez

osebnih ambicij in aspiracij.« Ti ministrove besede so časniki objavili na vodilnih mestih, pri čemer so poudarili, da državniški ne bodo razpravljali o regionalnih vprašanjih, marveč o svetovnem problemu, kako zaščititi narode pred tretjim, uničujočim svetovnim spopadom.

Nemški veleposlanik pri predsedniku Titu

Beograd, 14. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je včeraj popoldne sprejel izrednega in pooblaščenega veleposlanika Zvezne republike Nemčije, dr. Karla Georga Pfeidererja, ki ga je prosil za sprejem.

Sovjetski veleposlanik pri predsedniku Titu

Beograd, 14. jul. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je danes sprejel sovjetskega veleposlanika Nikolaja P. Firjubina, ki je prosil za sprejem.

VREMENSKA NAPOVED

za nedeljo, 15. julija
Ponoči in jutri sprva precej oblačno vreme, vmes padavine nevihtnega značaja. Pozneje delno izboljšanje. Temperatura ponoči med 12 in 16, čez dan do 25 stopinj C.

Obisk Djavaharlala Nehruja

Prispel bo v sredo na Brione, kjer se bo sestal s predsednikoma Naserjem in Titom

Beograd, 14. jul. (Tanjug). Predsednik indijske vlade in zunanji minister Djavaharlal Nehru bo v sredo prispel v Jugoslavijo kot gost predsednika republike Josipa Broza Tita bo prebil na Brionih dva dni. Ministrskega predsednika Nehruja, ki bo prispel s svojo hčerko go. Indiro Gandhi in dvema vnukoma, bosta spremljala generalni sekretar indijskega zunanjega ministrstva N. E. Pila in posebni pomočnik predsednika vlade M. O. Matej. Med obiskom ministrskega predsednika Nehruja na Brionih se bosta tam mudila tudi indijski veleposlanik v Beogradu R. Dajal in jugoslovanski veleposlanik v New Delhiju Bogdan Crnobrnja.

PRED DVAJSETIMI LETI

se je kovala enotnost našega delavskega razreda

Ko govorimo o velikem pomenu tekstilne stavke v Sloveniji leta 1936, delamo to iz dveh razlogov. Prvič: stavka je pokazala ogromno politično moč našega delavskega razreda in vodilne sile KP Slovenije in drugič: v stanki se je skovala tista enotnost delovnih ljudi, katere sinonim je kasneje postala Osvobodilna fronta slovenskega naroda.

Delavske množice v bivši Jugoslaviji so bile ogoljufane že ob samem rojstvu versajske monarhije; namesto resnične bratske republike jugoslovanskih narodov so dobili absolutistično monarhijo, ki je že po nekaj letih prerasla v vojaško diktaturo. Paragrafi Obznanje in Zakona o zaščiti države ter policija so že v prvi zatrile vsako svobodomiselnost. Pridobitve, ki jih je delavski razred izsilil od buržoazije v prvih letih revolucionarnega vrenja, so ostale le zunanje slepilo in »dokaz« buržoazne demokracije.

Z naraščanjem monarhistične diktature je rasel tudi odpor delovnih množic. V strogi ilegali je KPJ jeklenila svoje vrste in povezovala delavski razred v zaščitno enotno fronto v borbi proti izkoriščanju in socialnemu zatiranju. KPJ je imela tedaj že jasno izdelan program socialne in nacionalne osvoboditve ter je zato pravilno ocenila tedanji položaj doma in v svetu. Naša pomoč španski revolucionarni je pomenila povezovalno mednarodnih naprednih sil v uporen brenik proti naraščajočemu valu fašizma, ki je dobival vse močnejše korenine tudi pri nas.

Komunistična partija Jugoslavije je imela veliko daljnosežne načrte od teh neposrednih revolucionarnih akcij. Sledeč načelu marksizma-leninizma se je zavzela, da bo svoj program socialne in narodne osvoboditve lahko izvedla edino v revoluciji, ki bo pomela z gnilih protijudskimi režimom velikosrbske buržoazije. Za uresničenje tega programa pa je bilo treba utrditi svoje vrste, še tesneje navezati delovne množice nase, predvsem pa doseči enotnost akcije. Tako nam postane razumljivo, zakaj je KPJ v svojo silo podpirala socialne programe naprednih strank in ekonomske zahteve delavcev, ki so jim delodajalci bili pristiljeni popuščati, čeprav ni perjala v uresničenje svojih ciljev po »parlamentarni poti: ekonomske zahteve so bile le sredstvo za dosego lastnega političnega programa, ki je bil hkrati program vsega delavskega razreda. Ena najbolj neposrednih oblik tega boja so bile stanke.

Ko so delodajalci zavrnili glavnih zahtev, ki so jih predstavnik tekstilnih delavcev postavili v enotni kolektivni pogodbi, so podcenjevali moč in organiziranost delavskega razreda. Premalo so upoštevali nenehno delo Komunistične partije Slovenije, ki ji je v stanki uspelo združiti ne le tekstilne delavce, ampak tudi delavce nekaterih drugih panog (n. pr. staobne delance), zlasti pa so stano-

Naročajte, kupujte in širite ljudsko revijo Prešernove družbe »OBZORNIK«!

Novosti na razstavi v Škofji Loki

Razen gospodarske razstave bodo odprli tudi turistično, lovsko, filatelistično, šolsko in likovno — Tovarna »Niko« v enem letu prešla na serijsko proizvodnjo izdelkov za široko potrošnjo

Škofja Loka, 14. julija. — Danes dopoldne so tu odprli prvo gospodarsko razstavo, ki prikazuje gospodarski razvoj Škofje Loke ter Seiške in Poljanske doline v povojni dobi. Hkrati z gospodarsko razstavo bodo odprte tudi druge razstave: turistična, lovsko, filatelistična, šolska in likovna. Razstava bo trajala teden dni.

Razstava predstavlja dejansko revijo povojnega gospodarskega razvoja obeh dolin s Škofjo Loko vred, kjer so v teh desetih letih zrasli pomembni objekti našega gospodarstva: »Motor« — Škofja Loka, Strojno podjetje Škofja Loka, »Niko« — Zelezniki, »Alpina« — Ziri, »Marmor« Hotavlje, Lesna industrija na Trati itd. Razstava kaže usmerjenost gospodarstva na tem področju pretežno v lesno, kovinsko in tekstilno industrijo ter čevljarstvo, medtem ko so možnosti za razvoj kmetijstva doslej ostale še odprte. Nerazumljivo je, zakaj razstavlja le okrog 20% zasebnih obrtnikov, ki bi lahko pokazali dosti več, kot so.

Nekaj razveseljivih novosti sta prikazali lesna in kovinska industrija. »Gradis« iz Škofje Loke razstavlja poseben zložitveni fotelj, ki hkrati služi za posteljo. Stane okrog 30.000 din, kar je vendar nekoliko preveč, če upoštevamo, da stane boljši kavč le nekaj tisočakov več. Veliko cenejši bi bil

kajoči uživali podporo skorajseh slojev prebivalstva, predvsem kmetov in leno usmerjenih političnih strank. Enotna podpora stavkačim je trajala do konca stavke, z izjemo izrazilih reakcionarjev in špekulantov, ki so stavko podpirali le tako dolgo, dokler so v njej videli sredstvo za uničenje svojega konkurenta. Očitno pa je, da ta združitev večine ljudstva ob delavskem razredu, ki se bori za svoje pravice, ni bila le slučajna in kratkotrajna. Z njo je slovenski narod, povezan z drugimi jugoslovanskimi narodi, začel zmagovito narodnoosvobodilno borbo.

Kot spomin na eno najtežavnih obdobij iz zgodovine našega delavskega gibanja nam obletnica tekstilne stavke v Sloveniji daje novih historičnih moči za poglobljanje in razvijanje delavskega samoupravljanja — temeljne pridobitve tega razvoja samega. Kr.

PRED ZAKLJUČKOM II. OBRTNIŠKEGA VELESEJMA

Nagrajeni razstavljalci

Skupno so podelili 16 prvih, 27 drugih in 38 tretjih nagrad, pohvalne diplome pa je dobilo 42 obrtnikov

Ljudska skupščina LRS in Okrajni ljudski odbor Ljubljana sta namenila lepe nagrade razstavljalcev na II. obrtniškem velesejmu, ki imajo najlepše urejen razstavljalni prostor, ki imajo razstavljene najbolj kvalitetne izdelke, novitete itd. Posebne komisije — bilo jih je šest — iz raznih strok obrtništva so ves teden ocenjevale razstavljene predmete ter jih točkovale. Po končanem ocenjevanju posameznih komisij je predlagane razstavljene predmete za nagrado pregledala še glavna ocenjevalna komisija, ki je potem dokončno sestavila in potrdila seznam nagrajenih razstavljalcev. V soboto je bilo na svečan način podeljenih 16 prvih nagrad v višini 40.000 din, z drugo nagrado 20.000 din je bilo nagrajenih 27 razstavljalcev, s tretjo 15.000 din pa 38 razstavljalcev. Pohvalno diploma je dobilo 42 razstavljalcev.

S prvo nagrado so bili nagrajeni:

»Tapetništvo in dekorativstvo« iz Novega mesta za lično izdelane fotelje raznih vrst in oblik, za katere so tudi obiskovalci pokazali veliko zanimanje.

»Elektromedicina« iz Ljubljane je bila nagrajena za vrsto novih izdelkov, ki so potrebni v bolnišnicah, zdravstvenih ustanovah itd. Posebno pozornost je zbuja velik aparat »Sputex«, ki je namenjen za steriliziranje in čiščenje pljuvalnikov za tuberkulozne bolnike.

Modno oblačilna zadruga »Elipta« iz Ljubljane je bila nagrajena za vrsto novo izdelane obleke vseh vrst in zelo privlačne aranžma na velesejmu.

Tudi za krasno izdelano spalnico je »Oprema« iz Sentvidca dobila zasluženo prvo nagrado. Obrtna zadruga »Modna obla-

Dr. Marijan Breclj na poti v London

Beograd, 14. jul. (Tanjug). Danes je odpotoval v London predsednik Turistične zveze Jugoslavije dr. Marijan Breclj. V Londonu se bo udeležil posvetovanja Mednarodne komisije za turistično izmenjavo. Na posvetovanju bodo razpravljali o jugoslovanskem predlogu za gospodarsko pomoč nerazvitim deželam na turističnem področju, sprejetem lani v oktobru na kongresu Mednarodne unije turističnih organov v New Delhiju. Na posvetovanju bodo tokrat govorili o pomoči Jugoslaviji za zgraditev njenih prometnih in hotelskih objektov.

Na povratku iz Londona se bo dr. Breclj ustavil v Parizu, kjer se bo o istem vprašanju razgovarjal z jugoslovanskim opazovalcem v Organizaciji za evropsko ekonomsko sodelovanje in s predsednikom odbora za turizem v tej organizaciji.

IZ RAZPRAVE O DELOVNIH RAZMERJIH

VEČ POZORNOSTI delavskemu samoupravljanju

Delovno razmerje bi bilo treba tudi v bodoče zasnovati s pogodbo, ne pa zgolj z izjavo delavca — Razprava podaljšana do 15. avgusta

Beograd, 14. jul. (Tanjug). V dveh mesecih, odkar so dali osnutek zakona o delovnih razmerjih v javno razpravo, je Sekretariat Zveznega izvršnega sveta za delovno razmerje prejel več pripomb in predlogov gospodarskih organizacij, sindikatov in posameznikov. Spričo zanimanja za ta zakonski osnutek so sklenili javno razpravo, ki so jo nameralno zaključiti do konca junija, podaljšati do 15. avgusta.

V področju gospodarskih združenj in sindikatov živahno razpravljajo malone o vseh določbah, ki jih vsebuje osnutek. Razen poudarjanja pozitivnih značilnosti tega osnutka je bilo izre-

čenih tudi več načelnih pripomb o določbah, ki urejajo vprašanje odpovedi delovnega razmerja v gospodarskih organizacijah, kakor tudi o drugih določbah.

V osnutku je pravica do dajanja odpovedi delavcem in nameščencem prepuščena popolnoma podjetjem. Po sedanjih predpisih ima vsak delavec, ki dobi odpoved, pravico do pritožbe na arbitražo pri občinskih ljudskih odborih. Osnutek pa ne predvideva takšne ustanove. Ker je to eno najobčutljivejših vprašanj delovnih razmerij, sodi več udeležencev razprave, da bi bilo treba arbitražo obdržati. Razen tega predlagajo, naj bi bilo v komisiji za sprejemanje in odpuščanje delavcev, najmanj 9 do 11 članov, ne pa trije, kakor je rečeno v osnutku.

PRAVNI POLOŽAJ DELAVCEV NAJ BI UREDILI ENOTNO

Novi zakon bi veljal za vse delavce in nameščence gospodarskih organizacij, vsehvišji tudi zadržni sektor in za ljudi, ki so v delovnem razmerju pri privatnih delodajalcih. Z zakonom pa niso zajeli nameščencev državnih organov in ustanov, ker bo njihov pravni položaj urejen s posebnim zakonom o javnih uslužbencih, ki ga zdaj pripravljajo. Republiški svet sindikatov Srbije sodi, da bi bilo treba delovno pravni položaj delavcev urediti enotno ne glede na to, kje delajo. Sindikat predlaga, naj bi v skladu z Ustavnim zakonom sprejeli temeljni zakon o delu, ki bi veljal za vse delavce in nameščence, v okviru letnega pa bi potem izdajali posebne predpise.

Republiški svet sindikatov Srbije tudi predlaga, naj bi v podjetjih z več obrati ustanovili več komisij za sprejemanje in odpuščanje delavcev, ne pa samo eno, kot to predvideva osnutek.

Centralni odbor sindikata metalurgov in rudarjev sodi, da je položaj učencev v gospodarstvu v zakonskem osnutku nejasno do-

ločen. Sindikat predlaga, naj bi učence v gospodarstvu smatrali za osebe v delovnem razmerju s posebnimi pravicami, ki bi jih bilo treba prav tako določiti z zakonom o delovnih razmerjih.

DOLOČBE NAJ BODO POVSEM JASNE

V razpravi, ki so jo imeli o osnutku v Izvršnem svetu Slovenije, se je pokazalo, da delavskemu samoupravljanju v osnutku niso posvetili zadostno pozornosti in da nekatere določbe niso dovolj jasne. Kot primer navajajo določbo, da more predsednik delavskega sveta postaviti pred disciplinsko sodišče direktorja podjetja. Prav tako so bila izražena gledišča, da bi bilo treba delovno razmerje tudi v prihodnje zasnovati s pogodbo, ne pa samo s pismeno ali ustno izjavo, s katero delavec potrdi, da se strinja s pravili gospodarske organizacije, pravil o delovnem razmerju in tarifnim pravilnikom podjetja, kot to predvideva osnutek.

V pripombah Pokrajinskega sveta sindikatov Vojvodine je poudarjeno, da bi bilo treba v novem zakonu podrobneje določiti odnose med združnimi organizacijami in delavci, kakor tudi med privatnimi delodajalci in njihovimi delavci.

Razen tega je sekretariat delovna razmerja dobil tudi več drugih pripomb in predlogov. Ko bo vse gradivo proučil, bo sekretariat predloge in pripombe poslal skupni komisiji za sestavo predpisov o delovnih razmerjih.

Izvolitev izvršnega odbora Jugoslovanske investicijske banke

Včeraj je bila v Beogradu prva seja upravnega odbora Jugoslovanske investicijske banke. Zvezni izvršni svet je imenoval za predsednika upravnega odbora svojega člana Nikolo Minčeva, za podpredsednika pa sekretarja na industrijo Zveznega izvršnega sveta Marijana Cvetkoviča. Zvezni izvršni svet je imenoval tudi 12 članov upravnega odbora iz vrst poslancev in predstavnikov strokovnih združenj in zbornic. Generalni direktor banke Avgustin Papić je član upravnega odbora po svojem položaju.

Na včerajšnji seji so izvolili izvršni odbor banke, v katerem so razen Nikole Minčeva, Marijana Cvetkoviča in Avgustina Papića zvezni ljudski poslanec Ilija Tepavac, predstavnik Zvezne prometne zbornice Nikola Milanović in podpredsednik upravnega odbora Zvezne industrijske zbornice Svetislav Milivojević.

TISKOVNA KONFERENCA ITALIJANSKE SINDIKALNE DELEGACIJE

Vračamo se z bogatimi doživetji

ki izpričujejo vaše napore in uspehe v delavskem samoupravljanju

Ljubljana, 14. jul. — Pred povratkom v svojo domovino, se je italijanska sindikalna delegacija, ki je prepotovala dober del naše domovine z namenom, da si ogleda naš gospodarski razvoj, zadržala danes dopoldne v prostorih Glavnega odbora enotnih sindikatov LRS in v razgovoru s predsednikom Rudolfom Jankom in novinarji tolmačila vtise, ki jih je v tem času doživela v naši državi in v številnih srečanjih z našimi sindikalnimi voditelji in delavci po tovarnah.

Delegacija, ki jo sestavljajo Secondo Pessi, tajnik Federacije dela Italije, Pietro Boni, pomočnik sekretarja Federacije dela, tajnik delavske zbornice v Rimu, namestnik tajnika delavske zbornice v Milanu Stellina Vecchio in tajnik delavske zbornice Palermo Pio Latorre, odnaša iz naše države najlepše vtise, predvsem pa zadovoljstvo, da so bila srečanja z našimi vodilnimi ljudmi v sindikatu tako plodna in uspešna. V teh razgovorih je bil sprejet širši okvir bodočega sodelovanja, ki se bo izražal predvsem v obojestranskem zbiranju dokumentarnega materiala o razvoju bodisi delavskega razreda, v izmenjavi sindikalnih delegacij in pa stikov med posameznimi italijanskimi in jugoslovanskimi mesti, kot n. pr. med Beogradom in Rimom, Ljubljano in Torinom, Zagrebom in Milanom itd. Tudi v strokovnem, gospodarskem in kulturnem pogledu bo prišlo do pogostih srečanj, kakor tudi do izmenjave predavateljev. Prav tako bodo naši predstavniki sindikata pisali v italijanskih časopisih in obratno. Delegacija smatra, da je s tem dosežen namen potovanja, katerega sadovi se bodo pokazali že v najkrajšem času.

Člani delegacije so z vidnim zadovoljstvom izrazili, da so kljub kratkemu času, ki so ga imeli na razpolago, marsikaj pomembnega videli in ugotovili, da so uspehi, ki smo jih dosegli do danes, kljub številnim objektivnim težavam, velikim in pomembnim. Globok vtis je napravil polet jugoslovanskih delavcev, ki z velikim navdušenjem in pogumom odklanjajo te težave. Na vsej svoji poti so se zanimali za naloge in delo sindikata in v tej borbi so spoznali, da ima sindikat delavcev v Jugoslaviji eno izmed najpomembnejših nalog v pogledu večje sterilnosti in pa v splošni zaščiti delavcev. Vse te bogate izkušnje, katere so vsakodnevno doživljali na svoji poti v stikih s predstavniki sindikatov, delavskih svetov in upravnih odborov, so zanje velikega pomena in jim bodo kot dragoceno služile v domovini.

Delegacija je na obisku na Glavnem odboru enotnih sindikatov Slovenije odgovorila še na vrsto vprašanj, ki so jih postavili novinarji. V teh odgovorih so razložili stanje borb delavskega razreda v Italiji, na njegovo borbo

proti gospodarskemu monopolu, ki je največja ovira uspešnejšemu boju delavskega razreda. Brez uničenja monopolov ni rešitve za preko štiri milijone brezposelnih delavcev.

Danes popoldne je delegacija zapustila našo domovino. On

DNEVNA KRONIKA

Motorji reške tovarne »Torpedo« na južnoameriškem trgu

Reška tovarna motorjev »Torpedo« bo poslala do konca t. l. v Latinsko Ameriko Diesel motorje »Aran« v vrednosti pol milijona dolarjev. Tako se bo letošnji izvoz v primeri z lanskim povečal po vrednosti za 200.000 dolarjev. Predstavniki te tovarne sodijo, da bo izvoz v južnoameriške dežele še nadalje naraščal, ker so ondoli kupci nenavadno zadovoljni s kakovostjo motorjev in njihovo vsestransko uporabnostjo v kmetijstvu, gradbeništvu in industriji.

Razen motorjev po 7 in 9 KS, ki jih stalno izvažajo, bo ta tovarna letos izvozila tudi več močnejših motorjev po 20, 30 in 40 KS, ki jih zdaj serijsko izdelujejo.

Nova separacija v istrskih premogovnikih

Nedavno je začela obratovati nova separacija premogovnika v Podpičnu, eni izmed jaškov istrskih premogovnikov. Separacija je visoka okrog 40 m, vanjo pa so investirali več kot milijardo dinarjev. Gradbena dela je opravilo reško podjetje »Jadrans«, večino strojev pa so izdelali v tovarni rudarskih strojev v Trbovljah, ki jih je tudi montirala. Premog so doslej prali in separirali v začasni separaciji majhne zmogljivosti, ki ni dajala premoga za-

dovoljive kakovosti. Z izgradnjo tega objekta je bilo odstranjeno to »ozko grlo« v rudniku Podpičan.

»Jugokarbon« povečuje izvoz saj

Tovarna »Jugokarbon« v Bakru je izvozila 1953. leta štiri vagonov saj, 1954 pet vagonov, medtem ko je v prvem polletju letošnjega leta izvozila nad 18 vagonov. Za drugo polovico letošnjega leta so sklenjene pogodbe o pošiljki 80 ton saj na Madžarsko in dve tona v Urugvaj. Letošnji proizvodni plan so povečali za 145% v primerjavi z lanskim, sodijo pa, da bodo izvozili nad 200 ton saj.

Vsakogar, ki se zanima za zgodovino, predvsem pa za sedanje politične, kulturne ali gospodarske razmere v prijateljskih deželah — Indiji in Egiptu, opozarjamo na 3., 10. in 12. zvezek Politične knjižnice, v katerih so ti podatki zbrani.

JOŽE SMOLE: TITO V AZIJI VOJAN RUS: POT SODOBNE INDIJE

ZDRAVKO PEČAR — VEDA ZAGORAC: REPUBLIKANSKI EGIPT

Cena zvezku 40 din. Zahtevajte jih v vseh knjigarnah!

CANKARJEVA ZALOŽBA

Ljubljana

Čitajte naš popoldnevni list »LJUBLJANSKI DNEVNIK«! Vsako popoldne nove vesti iz vsega sveta, domačih in tujih krajev! Mesčna naročnina samo 150 dinarjev! Izhaja vsak dan razen nedelje. »Ljubljanski dnevnik« lahko naročite v naših podružnicah, ki so v vseh večjih krajih ali na naslov:

»LJUBLJANSKI DNEVNIK« Ljubljana, Kopitarjeva 2

Gostje iz Kambodže

Cez nekaj dni — kmalu zatem, ko bo zaključen brinski sestanek Nehru—Naser—Tito in ko bo mednarodna javnost še komentirala ta dogodek, bo prispel k nam na obisk kambodški ministrijski predsednik Norodom Sihanuk. Osebnost tega mladega državnika, diplomata in glasnika dobre volje med narodi je nenavadna. Kot kralj Kambodže se je Norodom Sihanuk vztrajno in žilavo boril za popolno neodvisnost svoje dežele. Ko je to dosegel, se je na splošno presenečenje odrekal prestolu, da bi ustanovil Socialistično ljudsko zvezo, in je z njo prepričljivo zmagal na prvih svobodnih volitvah v deželi ter postal predsednik prve samostojne kambodške vlade.

Toda kakor se je odrekal prestolu, da bi organiziral prvo demokratsko parlamentarno oblast v deželi, tako se je kmalu odrekal tudi položaju ministrskega predsednika, ker je sodil, da ga vsakdanji upravni posli ovirajo in da spričo njih ne bi utegnili izpolniti svoje glavne naloge — utrditve mednarodnega položaja Kambodže, povezave ne samo z omejenim številom velesil, marveč z vsemi deželami azijsko-afriške grupacije in vsemi ostalimi deželami sveta, ki so pripravljene na prijateljstvo in sodelovanje.

Po načelnih nevtralnosti Kambodže, ki jo je proglasil že v volilni kampanji, pa prek tesnejšega povezovanja z bandunško skupino azijskih in afriških dežel, ki so proti blokom, se je Norodom Sihanuk hitro spremenil iz »neuklonljivega« državnika, ki se ni sprijaznil s tem, da bi bila njegova dežela vazal kogarkoli, v aktivnega borca čedalje močnejšega in širšega med-

Segni Bulgarnu

Rim, 14. jul. (AFP). — Predsednik italijanske vlade Antonio Segni je poudaril v pismu sovjetskemu predsedniku Bulganinu, da bi bilo mogoče zmanjšanje oborožitve doseči samo z mednarodnim sporazumom o razorožitvi, ki bi do lokalno nujno in učinkovito nadzorstvo. »Tak sporazum bi bil olajšan z istočasno ureditvijo nekaterih političnih vprašanj, zlasti o združitvi Nemčije. Na predlog, ki ga je pred enim mesecem stavil zahodnim deželam Bulganin, pravi predsednik italijanske vlade, da je bila oborožitvena tekma vselej vzrok skrbi njegove vlade, ki si predvsem prizadeva zmanjšati napetost, izboljšati življenjsko raven in gospodarski razvoj svoje dežele.

Z VSEH STRANI SVETA

POLJSKA
SPREMEMBA V VLADI
Varšava, 14. jul. (Reuter). Vlada je sinoči objavila, da je imenovan za predsednika državne planске komisije podpredsednik vlade Stefan Jedrychowski, ki bo nadomestil Evgena Szra. Szir je bil imenovan za gradbenega ministra. Novo ministristvo je nastalo z združitvijo ministrstev za mestno in vasko planiranje ter za industrijsko gradnjo.

VZHODNA NEMCIJA
TRGOVINSKI STIKI S FRANCIJO
Berlin, 14. jul. (Reuter). Tu so bili končani diplomatski gospodarski razgovori med francosko komercialno službo v Nemčiji in vzhodnonemško trgovsko zbornico. Dogovorili so se za nove sezname blaga v trgovini med Francijo in Vzhodno Nemčijo, ki bo obsegala izmenjavo blaga v vrednosti 25,6 milijona dolarjev v prihodnjem obdobju. Trgovinski sporazum bo v veljavi 15 mesecov, začeti s 1. julijem letos.

ZAHODNA NEMCIJA
REAKTIVNA LETALA IZ KANADE
Bonn, 14. jul. (AP). Vlada je sinoči objavila poročilo, v katerem pravi, da je Kanada podarila 75 modernih reaktivnih letal novemu, zahodnonemškemu letalstvu. To darilo Zahodni Nemčiji je v skladu s sodelovanjem v Atlantski zvezi. Kanada bo podarila Zahodni Nemčiji tudi večje količine rezervnih delov za ta letala in druge letalske opreme.

PRIRASTEK PREBIVALSTVA
Washington, 14. jul. (AFP). Po podatkih statistične službe ameriške vlade je bilo letos v ZDA 1. julija 167 milijonov 859.000 prebivalcev ali približno 1,8 milijona več ko lani.

LETALSKA NESREČA
Fort Dix, 14. jul. (AFP). V bližini glavnega mesta države New Jersey je sinoči treščilo na tla vojaško letalo, ki je prevajalo vojaške uslužbence in njihove družine v Evropo. Pri tem je bilo ubitih 45 ljudi, 21 pa jih je bilo hudo ranjenih. Kmalu po vzletu se je letalo med velikim neurjem zaledejo v borov gozd in padlo v bližnje močvirje. Deli letala so bili razmetani na 500 metrov daljave.

KOLUMBIJA
PROMETNA NESREČA
Bogota, 14. jul. (AFP). Včeraj se je avtobus s približno 40 potniki zvrnil v osušeno strugo neke reke v bližini Tolima v Kolumbiji, 15 ljudi se je smrtno ponesrečilo, več jih je bilo hujše poškodovanih. To je že tretja prometna nesreča, ki se je primerila v enem tednu na tej cesti.

CILE
POTRES
Santiago, 14. jul. (AP). Včeraj so v Čileju zaznamovali več potresnih sunkov. V rušninah Uantema je bilo ranjenih

Praznik francoske revolucije

Pariz, 14. jul. (Tanjug). Francija je danes praznovala svoj narodni praznik 14. julij z veliko paradom vojske vzdolž pariških Elizejskih poljan in skozi Slavolok zmagane. Na glavni svečanosti na trgu Étoile so pred malone milijonom ljudi defilirale enote vseh rodov francoske vojske pred predsednikom republike Renéjem Cotyjem, vsem ko je 200 reaktivnih bojnih letal letelo nad Elizejskimi poljanami. Slovesni proslavi obletnice francoske revolucije so prisostvovali vsi člani vlade pod vodstvom Guy Molleta, predstavniki parlamenta, vojske, javnega in kulturnega življenja ter člani diplomatskega zbora. Pariz je že od sinoči v praznični razpoloženju. Narodno slavje pa se nepretrgoma nadaljuje na številnih mestnih trgih, zlasti v središču mesta, na velikih bulvarih in na Trgu Bastilje.

Temeljne teze resolucije o omejenem začetnem razorožitvenem sporazumu

New York, 14. jul. (Tanjug). V okviru splošne razprave o razorožitvi se je na zasedanju razorožitvene komisije jugoslovanski delegat še enkrat oglašil k besedi. Tokrat je podrobno razložil osnutek jugoslovanske resolucije o začetnem sporazumu glede razorožitve na osnovi doslej razčiščenih spornih vprašanj. »Glavni namen moje delegacije v zvezi s to resolucijo«, je dejal, »je bil pomagati, da bi našli skupno podlago, kar je v tem trenutku bistvenega pomena.«

Kakršenkoli nesoglasni sklep na tem področju ne bi pripeljal daleč. Ali je potrebno v tej zvezi opozoriti na žalostno usodo vrste resolucij o razorožitvi, ki so jih ob raznih priložnostih sprejeli razni organi OZN z bolj ali manj pomembno večino, katerim pa je manjkala nujno potrebna privolitev vseh, predvsem pa zainteresiranih držav. Po drugi

strani pa ni treba pozabiti ugodnega vpliva nekaterih skromnih in celo proceduralnih sklepov na nadaljnji razvoj na področju razorožitve in na povečanje mednarodnega zaupanja sploh.

Dr. Brilej je dalje dejal, da morajo ti omejeni ukrepi postopoma prerasti v bolj vsestranski sporazum, pri čemer bi bil sleherni nadaljnji delni sporazum neodvisen od drugih, a bi jim utrl pot.

»Naposled predlagamo«, je povzel, »stvarnejše stališče do vprašanja nadzorstva. Sodimo namreč, da je treba predvideti

Ameriška »podlaga miru«

Harold Stassen o letalski inšpekciji razorožitve kot pogoja za morebitne koncesije v zvezi s sovjetskimi razorožitvenimi predlogi

Washington, 14. jul. (USIS-AFP). — Posebni svetovalec predsednika Eisenhowerja za vprašanja razorožitve Harold Stassen je izjavil na sestanku z novinarji, da pomeni dejstvo, da je SZ sprejela zahodni predlog o zmanjšanju oboroženih sil, samo »majhen korak« k premostitvi prepada, ki v vprašanju razorožitve loči zahodne države od SZ. Dalje je dejal, da je »problem števil« še nadalje stvar sporazuma o ustreznem inšpekcijskem načrtu. Stassen se je ponovno zavzel za sprejem Eisenhowerjevega načrta o letalski inšpekciji, pri čemer je poudaril, da je načrt »podlaga miru«. Stassen je tudi izjavil, da bo ameriška vlada skrbno proučila najnovejši sovjetski predlog.

ZDA privolijo za morebitni sporazum o zmanjšanju oboroženih sil in klasične oborožitve, če bi SZ sprejela predloge o letalski inšpekciji.

Sef ameriškega medarnadne-

Kongres ameriških črncev

San Francisco, 14. jul. (Reuter). Tu je bila 47. konferenca Združenja za napredek drugopoltega prebivalstva v ZDA, ki ji je prisostvovalo 800 delegatov iz vse dežele. Na njej je bila soglasno izražena namera drugopoltega prebivalstva, da razširi »pasivni odpor« proti rasni segregaciji v južnih državah ZDA.

ga generalnega štaba admiral Radford pa je sinoči izjavil, da ni izključeno, da bo prišlo do »morebitnega zmanjšanja ameriške vojske spričo novih vrst orožja«. Ta izjava je bila odgovor nekemu newyorškemu listu, ki je poročal, da je Radford predlagal, naj bi ameriško vojsko do leta 1960 zmanjšali na 800.000 mož. Radford je tudi izjavil, da ta vest izvira od podrejenih, ki ne poznajo dovolj splošnih problemov vojskega planiranja. Poudaril je, da je »v sedanjem položaju« ZDA ne bi mogle enostransko spremeniti svojih vojaških obveznosti, ki se nanašajo na »varnost sveta«.

Prvi odmevi na pobudo SZ o obči evropski atomski organizaciji

Pariz, 14. jul. (Tanjug). Francoski tisk je ugodno sprejel sovjetski predlog, naj bi ustanovili občo evropsko agencijo za jedrsko sodelovanje. Celotisti časniki, ki so se ob nedavni razpravi v francoskem parlamentu odločno zavzemali za prizadevanja Molletove vlade glede »Evroatoma«, nadzravne organizacije 6 zahodnoevropskih dežel, pravijo, da je treba sedaj ta no-

vi predlog skrbno proučiti. Socialistom naklonjenim »Franc Tircu« sodi, da je v sovjetskem predlogu mnogo pomankljivosti, in opozarja, da mora Francija nadaljevati svoje napore za ustanovitev zahodno evropske agencije. Vendar dodaja, da Evroatom ne bo v nasprotju z nobeno izmed številnih predlaganih organizacij za jedrsko sodelovanje, bodi da gre za svetovno organizacijo, bodi za tako, kakor jo sedaj predlaga SZ. Francija naj zavzame svoje mesto v vseh teh organizacijah.

»Progrés du Lyon« prav tako opozarja na »dokajšnjo širino sovjetskega predloga, ki ima sicer tudi številne pomanjkljivosti, če zategadelj, ker hoče spraviti vse evropske dežele pod skupno streho.«

»Bilo bi napak«, pravi pariški »Normand«, »zavrniti sovjetski predlog samo zato, ker se bodo okrog njega kaj kmalu zgrnili vsi protivropoistični elementi francoske evroatomskega načrta. Z Rusi se je treba pogajati zlasti o takih vprašanjih, kot je sodelovanje na področju jedrske energije.«

Washington, 14. jul. (AP). Ameriška vlada bo proučila sovjetski predlog o ustanovitvi evropske organizacije za mirno uporabo atomske energije. Po mnenju ameriških krogov pa naj bi ta najnovejši sovjetski predlog onemogočil ustanovitev Evroatoma, v katerem bi bile samo članice zahodnoevropske skupnosti za premost in jeklo.

Predsednik beogradskega OLO Minić je izročil predsedniku republike Naserju listino, s katero je bil imenovan za častnega meščana našega glavnega mesta

Dr. Brilej je dejal, da »sloni resolucija na treh bolj ali manj splošno osvojenih tezah: 1. da se je mednarodni položaj znatno zboljšal, 2. da na žalost doslej še ni prišlo do sporazuma o vseobsežnem razorožitvenem načrtu, in 3. da je bil v zvezi z nekaterimi vidiki razorožitve dosežen znaten napredek.

»Ta dejstva«, je povzel jugoslovanski delegat, »so privedla mojo delegacijo do sklepa, ki smo ga skušali izraziti v uvodu naše resolucije. V teh okoliščinah začetni omejeni sporazum je postal možen in ga je moč uveljaviti; če ga ne bomo pogojno vezali na kasnejše sporazume na tem področju. Ta člen vsebuje dejansko bistvo načina, kako se je treba lotiti problema razorožitve, in ta način je po našem mnenju v sedanjih razmerah najkoristnejši. Sodimo, da je najbolj praktično,

ravno tiste oblike in tiste stopnje nadzorstva, ki so v resnici nujne za začetne, omejene ukrepe, o katerih bi se sporazumeli. Glede zmanjšanja konvencionalne oborožitve in oboroženih sil smo prepričani, da so zdaj dan potrebni elementi za začetni sporazum in da ni upravičeno še nadalje odlagati to vprašanje.

O sovjetskem stališču je Brilej rekel: »Želim poudariti, da so sprejem predlagane začetne ravni konvencionalne oborožitve in oboroženih sil in drugi konstruktivni predlogi sovjetske delegacije znatno prispevali k zbliznanju gledišč o tem vprašanju in da so potrdili, da so možni praktični sporazumi o razorožitvi. Po našem mnenju je ta akcija prepričljiv izraz težnje in pripravljenosti SZ, da stopi po poti dejanske razorožitve.«

Gromiko je namreč v svojem govoru izjavil, da sprejme zahodne predloge o ravni oboroženih sil. S tem se je SZ po mnenju večine delegacij ponovno v resnici potrdila, da bi dosegli stvarne uspehe na področju razorožitve. Gromiko je opozoril, da je SZ že doslej večkrat sprejela razne zahodne predloge, da pa so jih zahodne velesile vedno preklicale, bržko jih je SZ sprejela, in so stavile nove pogoje, s čimer so pokazale, da nečesto pravega sodelovanja.

Po jugoslovanskem delegatu je govoril namestnik ameriškega delegata James Wadsworth, ki je v odgovoru na zahtevo indijskega predstavnika Krišne Menona, naj bi opustili poskuse z jedrskim orožjem, predvsem poudaril, da je treba doseči sporazum o kontroliranem postopnem opuščanju proizvodnje ZDA pa bodo nadaljevale raziskovanja, »potrebna za njihovo obrambo«.

Britanski delegat Nutting pa je podprl mnenje francoskega delegata Julesa Mocha, da atomska raziskovanja niso tako nevarna, kot sodi večina.

Romunija za zboljšanje stikov z ZDA

Washington, 14. jul. (AFP). Romunski poslanik v ZDA Silviu Brucan je izjavil novinarjem, da je romunska vlada povzela ameriške pisatelje, glasbenike in pevce, naj obiščejo Romunijo in s tem pokazala, da iskreno želi zboljšanja stikov med obema deželama. Med drugim je povabila v goste dirigenta Leopolda Stokowskega in slovitno operno pevko Marianne Anderson. V Bukarešti naj bi predvajali tudi dva ameriška dokumentarna filma ob otvoritvi zastave, posvečene življenju in delu ameriškega pesnika Walterja Whitmana.

Romunski poslanik je izročil ameriškemu zunanjemu ministru dve noti, ki v njih predlaga zboljšanje kulturnih in trgovinskih stikov ter ureditev nekaterih spornih vprašanj med obema deželama.

(Od našega stalnega dopisnika)

Peking, julija
Li Fu Cun je podpredsednik vlade in predsednik planске komisije. V proračunski razpravi je govoril med prvimi. Natančneje rečeno, podpredsednik vlade je poročal o važnejših postavkah petletnega plana.

V kapitalni izgradnji, osrednjen na težko industrijo, bo Kitajska z novimi investicijami v letošnjem četrtem letu svoje petletne izpolnila plan do 87,6% (v prvih treh letih je bilo izpolnjenih 54,6%). V industrijski izgradnji, prometu, kmetijstvu itd. pa bo celotni petletni plan izpolnjen in presežen že letos.

Vodilni kitajski planer je brez obotavljanja navedel številne pomanjkljivosti in napake. Tako je na primer govoril o podcenjevanju dejanskih možnosti, o enostranski dejavnosti in škodo kakovosti in življenjskega standarda, o slabi koordinaciji, o prehitvevanju razvoja in avanturizmu v kolektivizaciji itd. Na koncu pa je izrazil željo, da bi izrazil svoje lastne nazore o treh vprašanjih kitajskega gospodarstva. Li Fu Cunovi nazori so vzbudili največje zanimanje v Kongresu, ker se

Z ZASEDANJA KITAJSKEGA NACIONALNEGA KONGRESA

Tri gledišča Li Fu Čuna

tičejo nekaterih perečih vprašanj kitajskega gospodarstva.

1. Razmerje med težko in lahko industrijo

Po petletnem planu znaša to razmerje 8:1. Letošnje proračunske postavke so deloma zmanjšale to razmerje na 7:1, kar pomeni, da med petletko ne bodo zgradili 65, temveč 99 objektov lahke industrije. Predvsem je očitno, da so korekture prvotne usmeritve na težko industrijo zelo majhne. Tudi Li Fu Cun zagovarja takšno ravnanje, hkrati pa poudarja, da je treba z vso skrbnostjo razvijati lahko industrijo, ker predvsem ta zadovoljuje gmočne zahteve in kulturne potrebe ljudstva. Samo povečanje plač (o čemer mnogo govore) ne zadostuje, če ljudstvo nima kaj kupiti. Razen tega se lahka industrija odlikuje tudi po tem, da ne zahteva velikih investicij, da jo je lahko zgraditi in da hitreje prinaša ko-

risti. Dohodek iz lahke industrije, pravi Li Fu Cun, je eden izmed glavnih virov državne akumulacije. Če naj Kitajska res zgradi svojo težko industrijo, mora potem takem razvijati lahko.

2. Odnos med obalo in podeželjem

Zemljepisna razdelitev kitajske industrije je zelo neugodna za podeželje. Industrijska proizvodnja v sedmih obmorskih pokrajinah in treh velezemstih (Sanghaj, Kanton in Tiencin) je znašala 73% celotne industrijske proizvodnje dežele. Ni dvoma, da je to nesmotrno in da je posledica izkoriščevalske politike bivših tujih gospodarjev Kitajske. Vlada se je zato v minulem obdobju orientirala v industrijski izgradnji izključno na pokrajine, odmaknjene od obale. Pri tem se je ravnala tudi po strateških razlogih, ker je bila prepričana, da se utegne vsak hip znajti v novi

vojni, v kateri bi bila obala najbolj izpostavljena razdejanju. Tako v zelo razvitem Sanghaju ne samo niso ničesar investirali, marveč je bila celo sprožena ideja, naj bi dva, tri milijone njegovih prebivalcev (od skupno šest) kratko malo odselili.

V prihodnje, pripominja Li Fu Cun, bi bilo treba spričo popuščanja mednarodne napetosti in družbenih sprememb na Kitajskem, bolj upoštevati razvoj obmorske industrije in jo graditi tudi tam, kajti na tem področju je dobra tehnična podlaga, so izkušnje, prevoz je razmeroma dober, električne energije pa je dosti. Gradnja na teh področjih je torej smotrnejša.

3. Državni skladi in življenjski standard

Široka izgradnja zahteva velike sklade. Cenijo, da gre po distribuciji in redistribuciji 22% narodnega dohodka v akumulaci-

cijske sklade, 78% pa v potrošnjo. Akumulacija je še nadalje nujno potrebna, pravi Li Fu Cun, toda življenjskih pogojev prebivalstva ne gre zastopljavati. Petletni plan na primer določa, da se bo produktivnost dela povečala za 44% in v nekaterih industrijskih panogah tudi več, plače pa zvišale za 33%. V prvih treh letih se je produktivnost dela povečala za 41,8%, plače pa samo za 14,7%, oziroma spričo podražitve blaga dejansko samo za 6,9 odstotkov.

Naloga podjetij je torej, da temeljito odpravijo to napako in da povišajo plače v skladu z zboljšanjem produktivnosti dela. Dalje, je dejal Li Fu Cun, so velike težave s stanovanjem, varnostjo pri delu, zdravniškimi storitvami in prehrano.

Misli predsednika planске komisije so značilne predvsem za novo pojmovanje kitajskih gospodarskih problemov. V proračunu in gospodarski politiki ni večjih sprememb. V sedanjih kitajskih razmerah bi jih bilo bržkone težko izvesti. Pojavila pa so se nova pojmovanja, ki ne bodo ostala brez posledic za nadaljnji gospodarski razvoj dežele. V. T.

»HIŠE GOTOVE SMRTI«

se v Kairu umikajo sodobnim prebivališčem

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Kairo, julija

Poleti, ko piha iz puščave vroči hamsin, je Kairo ves zavrt v prosojen oblak drobnega prahu, ki prodira skozi vse odprtine in kot belkasta prevleka pokriva vse predmete, hiše, drevje, ljudi. Letos je po hamsinu nemogoče skozi mesto, ne da bi se človek nadihal prahu, ki pa ne prihaja iz puščave, marveč od številnih poslopij — ki se rušijo pod udarci krampov.

Lahko bi rekli, da Kairo rušijo, ne pa grade, tako se je namreč razmahnilo pripravljavanje terena za gradnjo celih novih četrti in za zidavo novih nebotičnikov in sodobnih poslopij. V tem problemu stanovanjske iz-

kairske ulice Kasr el Nil — so bile prave pravcate temačne temnice, z razpadajočimi lesenimi hišami, ulicami in prehodi, ki niso bili dosti širši od enega metra, v katerih ni bilo sonca, kanalizacije, svetlobe in svežega zraka, pač pa so bili polni umazane in smradu, polni bosih, raztrganih in od trahoma in drugih boleznih trpinčenih otrok, polni muh in drugega mrčesa. Dve takšni četrti — Faulo in Marufijo — sta bili prvi na vrsti, da ju porušijo. Na kraju, kjer je bila četrt Faula, je zdaj vse čisto. Zemljišče je splanirano in kmalu bodo začeli graditi veliko bančno in trgovsko središče — kairski city. Četr Marufijo zdaj izseljujejo in so jo začeli že rušiti.

Spričo tega je nastal problem družin, ki so stanovali v teh strašnih delih mesta, ki bi se skorajda zrušili sami od sebe, kar se je čisto tudi pripetilo, spričo česar je egiptovski pisatelj Koserj imenoval ta naselja, ki so jih brezvestni bogatini dajali revšem v najem — hiše gotove smrti. Iz Baule so bivše prebivalce kratko malo izselili in vsakdo si je pomagal, kakor je vedel in znal. S tem pa je bilo samo poslabšano stanje v tistih delih mesta, ki so že tako prenaseljeni. V zvezi s porušenjem Marufije pa je občina najprej poskrbela, da so v novem delu mesta zgradili naselje s higienskimi hišami, širokimi ulicami, modernimi napravami in stanovanjem in zdaj se tja selijo prebivalci starih, najslabših mestnih

četrti. V mestnem središču, na področju Marufije bodo sezidali moderne nebotičnike, ki bodo krasili enega izmed najlepših delov novega Kaira. Nebotičnike v glavnem grade principi in petrolejski bogataši Saudske Arabije in Kavajta, ki dohodke od črnege zlata najraje vlagajo v drugih deželah, v Libanonu, Egiptu in drugod.

Novo turistično središče

Modernizacija egiptovskega glavnega mesta je privedla do uspešnega zaključka del pri ureditvi nilskih bregov, ki so namesto nekdanjega javnega smetišča postali čudovito, okrog 50 km dolgo sprehajališče. Zdaj na teh bregovih urejajo vrtove, kavarne in restavracije, v katerih najdejo mnogi prebivalci Kaira v poletnih nočeh malo počitka po napornem dnevu v mestu, razbeljenem od vročine.

Na skrajnem obronku arabske planinske verige, nad znanimi kamnolomi Mokakama, iz katerih so dovažali kamen še za izgradnjo piramid, je zelo odločni in dinamični minister za komunale posle, nekdanji polkovnik in član revolucionarnega sveta Abdel Latif Bogdadi sklenil zgraditi pravo turistično središče, v katerem se bodo lahko razvedrili in odpočili ne samo turisti, marveč tudi Kairci. Ondod bodo uredili vrtove, napravili bazene, športna igrišča, hotele, pa tudi privatniki bodo lahko zgradili svoje vile in počitniške hišice. Tako bodo kmalu ustvarili blizu Kaira še eno privlačno točko, ki je zelo potrebna, saj se turisti iz

vsega sveta čedalje bolj zanimajo za to mesto.

Spričo pospešene gradbene dejavnosti v glavnem mestu je vlada zašla v nekatere težave. Cementa za gradnjo ni dovolj, treba ga je uvažati, zaradi dotoka delovne sile, ki je zelo iskana, narašča prebivalstvo mesta, sedanja stanovanja pa ne ustrezajo potrebam, ki so silno narašale. Poseben problem gospodarstva dežele v celoti pa je množično odtokanje kapitala v zgradbe in gradbišča in odpor kapitalistov, da bi sodelovali v izgradnji industrije.

Zdravko Pečar

Kamboški ministrski predsednik Sihanuk se je pred dnevi mudil v Sovjetski zvezi. Na sliki: o priliki razgovora z ministrskim predsednikom Bulganinom in zunanjim ministrom Sepilovom

OTOK SREDI NILA

darilo dežele egiptski mladini

(OD NASEGA STALNEGA DOPISNIKA)

Kairo, julija

Med privlačnostmi in zanimivostmi Kaira, ki jih je izkoristila turistična propaganda, je bilo tudi snobovsko geslo, da se spleča priti v to veliko afriško mesto zaradi hotela »Shepherds«, športnega kluba »Gezira« in naposed tudi zaradi piramid. Velikega stoletnega hotela »Shepherds« sedaj ni več; zgorel je do tal januarja 1952 tisto »črno« soboto, ko so fanatični elementi hoteli dobesedno izbrisali vse, kar je spominjalo na tujce. »Gezira Sporting Club« je bil hudo prizadet, ker so mu vzeli dve tre-

tinji športnih terenov. Edino piramide še stoje v vsej svoji veličastnosti, monumentalnosti, in sveti tišini, ki jo kalijo le zvedavi turisti.

Na velikem otoku »Gezira«, ki leži sredi Kaira in deli mesto na dva dela, je na prostoru, ki meri 60 ha, strogo ograjen teren za vse športne panoge. Zgradili so ga Angleži. Senčnati drevoredi, prostrane travnate livade, restavracije, kavarne, teniška igrišča, igrišča za kriket in nogomet, plavalni bazeni, parki za otroke in igrišča za golf ter eno največjih igrišč za polo.

Po drugi svetovni vojni in odhodu Angležev iz Kaira, ko so se zasedbene čete zadrževale samo še na področju Sueškega prekopu, si je visoka kairska buržoazija prisvojila »Gezira Sporting Club« in iz njega ustvarila posebno shajališče izključno zase, kjer ni bilo nevarnosti, da bi prišla v stik z »nižjim« svetom. To je dosegla s sila visoko članarino, strogo izbiro članov, plačilom za sleherno uslugo v klubu in s strogiimi čuvarji.

Nekdanjim pašem, fevdalcem, ministrom in kapitalistom se je posrečilo, da so se v republikanskem Egiptu izolirali in živeli svoje življenje izza cvetličnih ograj svojih vil, letovišč na Azurni obali in »Gezira Sporting Cluba«.

Pred kratkim pa je Naserjeva vlada sklenila, da bo dve tretjini terena »Gezira Sporting Cluba« vzela dosedanjim koristnikom in

ju podarila mladinski organizaciji za njene športne potrebe. Kairska mladina v resnici ni imela po vsem mestu nikjer privlačnosti, da bi se ukvarjala s športom, saj je bil dostop v različne klube združen s stroški, ki jih povprečni mladinec ni zmogel. Brž po sklepu vlade, natančneje povedano, le eno uro po njeni seji so začeli delavci graditi na terenu »Gezira Sporting Cluba« zid, ki loči 40 ha zemlje od ostalih 20. Društvena uprava je izvedela za vladni sklep iz časopisov šele naslednji dan in — odstopila.

Hudo razburjenje je povzročila sklep, ki pravzaprav ureja nadvse pomembno socialno vprašanje glavnega mesta. Razburjanje je bilo dosti na obeh straneh. Člani kluba in visoke družbe — high society — so protestirali, češ da jim jemljejo teren, Kairu pa največjo turistično privlačnost. S svojo argumentacijo so šli v skrajnost ter govorili in pisali v tisku, da večina svetlih turistov (se pravi bogatih Angležev in Američanov) ne bo več prihajala v deželo, ker naj bi prihajala večidel zaradi igrišč na »Geziri«.

Najširše ljudske plasti je ta poteza vlade navdušila. Vlada je namreč pokazala, da počasi, toda sistematično odpravlja vse ostankе minulosti, s katerimi so se bogataši ločevali od ljudstva in s tem ustvarjali nepisani zakon »kaste«, ki je dolga leta vladala v tej deželi za časa monarhije, dvorne klike in tuje zasebde.

Ni naključje, da so športne terene »Gezira Sporting Cluba« nacionalizirali tik pred najpomembnejšimi državnimi svečanostmi in velikimi dogodki, ko so praznovali umik poslednjega britanskega vojaka iz dežele, pripravljalji ljudski referendum o ustavi in izvolitvi prvega predsednika republike.

Ce k temu dodamo še nedavni sklep vlade, da ne bo več dovolila »visokim« krogom domače buržoazije letovanje v Evropi, ker dežela sama potrebuje devizna sredstva za izgradnjo, postaja še bolj jasna priljubljenost Naserjeve vlade med mestnim prebivalstvom, ki vidi v vsem tem bistveno razliko od nekdanjih režimov in vlad. Za Geziro še sedaj zalujejo brezposelni kairski buržuji in njihovi kozmopolitski partnerji. Na novih mladinskih športnih igriščih pa so veseli na tisoče otrok glavnega mesta, ki so še pred kratkim smeli le od daleč gledati čez Nil na staro Gezira.

Z. P.

Procelje novega ministrstva za zdravstvo v Kairu

gradnje in ureditve mesta so pravzaprav skrita še mnoga druga vprašanja.

Špekulacije zasebnega kapitala

Prvo vprašanje je v tem, da bogati veleposesniki, ki so morali spričo agrarne reforme prodati veliko svoje zemlje, zdaj vlagajo kapital v nakup starih poslopij v mestnem središču, se pravi dragih parcel, ki jim bodo prinašale več profita, kot so ga imeli od zemlje. Tako je domači kapital, ki ga je vlada hotela pridobiti za industrijo, ubral pot investicij v »kamen in gradbišča«, ki naj bi prinesla svojim lastnikom čim hitreje profit. Ob glavnih ulicah dvomilijonskega mesta povsod nekaj rušijo, celo pet in šestnadstropne hiše, poslopja, stara kakih pol stoletja, ki pa so tako trdna, da bi lahko vzdrlžala še enkrat toliko. Stare hiše rušijo tudi zato, ker po zakonu najemnin v njih ni moč podražiti, bile pa so smešno nizke za sedanjo vrednost denarja in tako se lastnikom bolj izplača prodati ali porušiti hišo in sezidati novo, v kateri je moč zahtevati najemnino za vsak prostor, lokal in stanovanje brez sleherne oblastvene omejitve.

Zdaj doseže v novih palačah najemnina za malo večje stanovanje 50 pa tudi 60 egiptovskih funtov mesečno, kar pomeni, da bodo stanovanja dostopna samo bogatašem, nikakor pa ne državnim uradnikom in tistim, katerih plače znašajo največ 30 ali 40 funtov. Takšna je senčna stran pospešene gradbene dejavnosti privatnikov v Kairu.

Konec nezdravih četrti

Tudi država je sklenila z odločnim ukrepom odstraniti iz mestnega središča tako imenovane »arabske četrti«, v katerih stanujejo domačini, večinoma prisilci z vasi, ki se niso našli kake boljše zaposlitve. Te četrti — nekatere med njimi so v najstročnejem centru, samo nekaj metrov oddaljene od glavne elegantne

Odmev eksplozije atomske bombe z Monte Bella v Avstraliji

Letos je prišlo do dveh poskusnih eksplozij atomske bombe na otokih Monte Bello ob obali severozahodne Avstralije. Pred prvo atomsko eksplozijo v maju se je razvnela v tisku ostra razprava, ali je treba dovoliti britanskim vojskim oblastem nadaljnje preizkuse z atomskimi bombami na avstralskem področju. Številne delavske zveze so organizirale glasovanje o tem vprašanju. Vse zveze so se z veliko večino glasov izrekle proti nadaljnjim eksplozijam atomskih bomb na avstralskem ozemlju. Člani sindikatov so se proti tem poskusom izrekli, menceč, da neposredno ogrožajo zdravje prebivalstva.

V zvezi s tem je zanimiv dopis, ki ga je poslal neki bralec časniku »Truth«. Bralec, ki se je podpisal, piše: »Zdaj ko se bliža čas, ko naj bi prišlo do poskusne eksplozije britanskih atomskih bomb v Avstraliji, sodim da je prav, da Avstralce spomnimo na okoliščino, v kateri so britanski »svoditelje pokazali, kako malo obzirnosti imajo do Avstralije in Avstralcev. Ko je bila med minulo vojno nevarnost japonske invazije v Avstralijo tako velika, je Winston Churchill izjavil: »Avstralijo bomo, če bo potrebno, žrtvovali Japoncem in jo ponovno osvobodili, ko bo minila nevarnost invazije v Anglijo.« Britanija ni hotela dovoliti umik IX. divizije s Srednjega vzhoda za boje na Novi Gvineji in samo spričo prizadevanja Johna Gurthina in dr. Ewatta, so se ti vojaki vrnili, da bi branili Avstralijo. Nobene omebne vredne pomoči niso ponudili za Avstralijo vse dotlej, dokler nam niso prisločili na pomoč Američani. Eдини razlog, zakaj je bila Avstralija izbrana za tuje poskuse, je običajna angleška težnja, da bi sami odnesli zdravo kožo. Avstralija je bila že predlogo poskusni zajec britanskih birokratov,« pravi bralec na koncu.

Vzlic številnim protestom je maja vendarle prišlo do prve atomske eksplozije. Kot so napovedali meteorologi, je veter po eksploziji pihal v zahodni smeri in tako je večino atomskega prahu odneslo proti morju. Po eksploziji je zveza mesarskih delavcev zahtevala, naj živino, ki jo pošiljajo iz severozahodne Avstralije, pred klanjem pregledajo

zavoljo morebitne radioaktivnosti njihove kože.

Do druge atomske eksplozije je prišlo na otokih Monte Bello 19. junija. Tokrat pa so se stvari razpletle drugače, kot so pričakovali strokovnjaki. Po eksploziji atomski oblak ni krenil proti zahodu, kot so spet napovedali meteorologi, marveč v nasprotni smeri — nad avstralsko celino. Tisk je o tem takoj panično poročal. Položaj se je še bolj poslabšal, ko je začelo deževati na področju, nad katerim se je pomikal atomski oblak. Dež so takoj analizirali in ugotovili, da se je radioaktivnost znatno povečala. Po radiu in tisku so prebivalcem svetovali, naj nekaj časa ne jedo sočivja, ljudem, ki so bili na dežju, pa so svetovali, naj se temeljito oprhajo. Prebivalstvo je bilo v negotovosti. Medtem ko so nekateri strokovnjaki opozarjali na resnost položaja, so drugi dajali pomirljive izjave. Ministrska predsednika držav Queensland in New South Wales, nad katerima se je pomikal atomski oblak, sta zahtevala podrobna poročila od strokovnjakov, da bi lahko ustrezno ukrepala. Ko sta jih prejela, sta izjavila, da preplah ni umesten. Delavske zveze so ponovno zahtevale, naj bi začeli akcijo za takojšnjo prepoved vseh nadaljnjih atomskih eksplozij na avstralskem področju, trdeč, da so dogodki potrdili pravilnost njihovih prejšnjih zahtev. Sindikati dalje trdijo, da se je ponovno pokazalo, da strokovnjaki v sedanjih okoliščinah ne

morejo obvladati te silovite energije in da se jim nadzorstvo nad njo izmika iz rok.

Zanimivo je, da so tudi nekateri duhovniki v svojih pridrigih zahtevali opustitev nadaljnjih poskusov. Takšno stališče nekkih cerkvenih krogov je moč v precejšnji meri razlagati z željo, da bi se ljudstvu predstavili kot zaščitniki in tako zmanjšali ugled delavskih zvez, ki so si ga pridobile kot dejanski dosledni borci za prepoved sleherne uporabe atomskega orožja.

I. D.

Prizor ob eni izmed poslednjih eksplozij jedrskih bomb na Monte Bellu

PISMO IZ BELGIJE

Svobodna konkurenca...

Bruselj, julija. Seveda vsega tega ne vidis. Vse to zastirajo bleščeče svetlobne reklame na trgu Brooker in bulvaru Anspah. Najrazličnejše erke — rdeče, modre, zelene, bele — trepetajo, izmenoma se vžigajo in ugašajo, ognjeni potoki se vijejo po pročeljih petnadstropnih hiš palac in odkrivajo na stošne lince, ki se kosajo med seboj in osupljajo nalivnega opazovalca z bleščečo simfonijo barv, katero ustvarja — svobodna konkurenca. Vse, kar je dobro za General Motors, je dobro tudi za Ameriko, je rekel direktor tega gigantskega trusta, ki je že zdavnaj pokopal svobodno konkurenco v deželi nemogočih možnosti. To je rekel brez trohice cinizma, kot bi kdo utegnil sklepati, ker globoko in natavno veruje v poslanstvo svojega trusta in celo v svobodno konkurenco.

V Belgiji nihče ne trdi ali vsaj ne govori o tem, da je tisto, kar je dobro, denimo, za belgijsko splošno družbo, dobro tudi za Belgijo. Belgijci so precej vase zaprti in močiči ljudje, zeto delavni so in zelo skromni. Toda direktorji belgijskih trustov in konzernov se ne ponašajo z močjo svojih družb samo zavoljo prirodne belgijske skromnosti. Nasprotno, njim celo ni posebno všeč, če kdo pripoveduje bajke o moči in malone neomejeni oblasti Solvaya, Broufina in Confidusa. Oni raje govorijo o prednosti liberalnega gospodarstva in svobodne konkurence pred nacionaliziranim in dirigiranim gospodarstvom. Svobodna konkurenca! Liberalno gospodarstvo! To je videti samo ponoč na trgu Brooker, na bulvaru Anspah in podnevi na oglašnih straneh časnikov. Kaos svobodne konkurence vlada samo tu med pestrobarvnimi reklamami, o katerih ima človek vtis, da so ravno zato bleščeče in kričeče,

da bi z njimi pobarvali zelo enolično in enobarvno stvarnost. Kakšno je to liberalno gospodarstvo in svobodna konkurenca, nam razkriva poročilo belgijskih socialističnih sindikatov, ki so v pripravah na svoj septembrski kongres analizirali položaj belgijskega gospodarstva, pri čemer so posevtili posebno pozornost tako imenovani svobodni konkurenca. Njihov sklep se glasi, da je ta konkurenca že zdavnaj izgubila in da hočejo s frazo o liberalnem gospodarstvu samo skriti dejanski monopol, ki ga imajo v belgijskem gospodarstvu, v vseh njegovih panogah močne finančne skupine, ki so v nekaterih primerih istovetne z več velikimi družinami.

Vpliv trustov in kartelov, kot so Belgijska splošna družba, Broufina in Confidus, Solvay, Lambertova banka, Electrobell in drugi, je silno močan in sega zelo globoko na vsa področja belgijskega gospodarstva. Omrežja električnih central, topilniška in kedarstva, električni trusti, družbe, ki delujejo v kolonijah, industrije stekla in nekovin, vse to, all natančneje, več kot 80 % vseh teh gospodarskih sektorjev je pod neposrednim vplivom ene izmed omejenih finančnih skupin. Premozovniki, cementarne, petrolejska, živilska industrija in transport so pod nekoliko manjšim nadzorstvom teh gigantskih trustov, čeprav je tudi v teh gospodarskih panogah njihov vpliv odločilen.

Lahko sodimo, je rečeno v poročilu belgijskih sindikatov, da je 18 najpomembnejših sektorjev belgijskega gospodarstva pod nadzorstvom teh finančnih skupin. Tega nadzorstva se je rešila edino tekstilna industrija.

Primer, naveden v poročilu sindikatov kaže, da imajo te finančne skupine malone neomejen vpliv na belgijsko gospodarstvo. Izmed sto najpomembnejših belgijskih podjetij, ki delujejo na različnih industrijskih področjih in od katerih ima vsako najmanj eno milijardo belgijskih frankov aktivne, jih je samo pet v dolocenem smislu neodvisnih ali manj odvisnih od omejenih skupin, od 95 nadzorovanih pa jih je 34 pod neposredno in izključno kontrolo Belgijske splošne družbe. Poročilo belgijskih socialističnih sindikatov se ne ustavlja samo pri tej analizi, ki že sama po sebi kaže, kako hinavska je zgodba o liberalnem gospodarstvu. Podatki o tem, kako in koliko posamezniki odločno vplivajo na belgijsko gospodarstvo, so osupljivi.

Samo 212 ljudi se pojavlja na sejah upravnih odborov tistih velikih družb, ki dejansko vodijo belgijsko gospodarstvo. Teh 212 ljudi pa pripada v glavnem 28 družinam, ki so seveda med seboj povezane z rodbinskimi vezmi.

Njihov dejanski vpliv na gospodarstvo Belgije in Konga, je rečeno v poročilu, kakor tudi njihovo odločilno vlogo v velikih finančnih skupinah dojamemo v pravi luči šele, če zvezmo, kakšne mandate imajo v velikih družbah. V stotih največjih družbah ima 180 ljudi 700 mandatov, se pravi 40 % vseh upravnih, direktorskih in komisarskih mest. Po drugi strani imajo ljudje, pripadajoči tem skupinam, 71 predsedniških mest v upravnih odborih. Naposed je analiza pokazala, da ima 15 družin v svojih rokah 42 predsedniških mest v upravnih odborih 100 največjih podjetij dežele, ki skupno razpolagajo z aktivno 300 milijard belgijskih frankov! Te skupine, ki odločno vplivajo na težko industrijo, na pomorski promet, na banke, na javni promet, ki razpolagajo z viri električne energije

Ljubljanci!

V ponedeljek 16. t. m. obišče Ljubljano predsednik egiptovske republike Gamal Abdel Naser. Izobesimo zastave na vseh hišah, da damo tudi s tem viden izraz našim prijateljskim čustvom do visokega gosta in egiptovskega naroda.

Predsednik Mestnega sveta: dr. Marijan Dermastija l. r.

B. P.

NA TEZNEM JE DELOVNI DAN

Kaj povedo številke

Celotna vrednost planirane proizvodnje industrije tezenske občine znaša 21 milijard 147 milijonov 421.000 dinarjev. Pet tovarnov na Teznu bo k temu prispevalo več kot 18 milijard.

Letošnji plan zahteva od Tovarne avtomobilov 11 milijard 112.960.000 bruto dohodkov. Izdelali bodo 2500 tovornih avtomobilov, avtobuse, rezervne dele in opravili za več milijonov uslug.

Metalna bo zgradila preko 12.000 ton hidromehanske opreme, dvigala in drugo opremo za težko industrijo. Vse v zavarjeni izvedbi. Vrednost — preko 4 milijarde.

Elektrokovina bo izdelala 308 tisoč svetilk s priborom, 19 tisoč elektromotorjev, 1 milijon kosov pribora za proste vode

in kable, planirali so pa tudi 39 tisoč norma ur uslug za posamezne naročnike. Vrednost — 1 milijarda 850 milijonov dinarjev. Cedealje pogosteje obiskujejo to tovarno inozemski naročniki. Njeni izdelki so cenjeni na zahodu in vzhodu. Sofija in druga bolgarska mesta uvajajo fluorescenčno razsvetljavo. Armature dobavlja Elektrokovina.

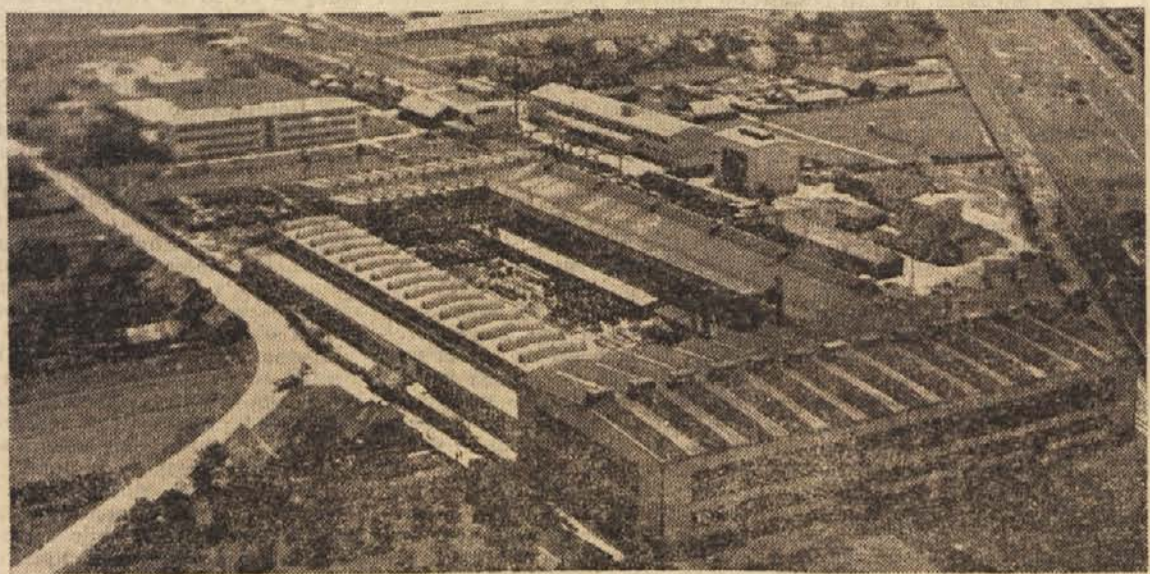
Vrednost planirane proizvodnje Tovarne poljedelskih strojev znaša 776 milijonov. Izdelali bodo 1370 motornih in do 3000 ročnih škropilnic, mlatilnic, hidravlične stiskalnice za sadje in olive ter druge poljedelske stroje.

In končno bo zabeležila manjša Tovarna trakov in sukanca — 172 ton izdelkov v vrednosti 288 milijonov.

To je tezenski bazen v številkah. K tem številkam še to: zaposlenih je tu 6451 ljudi, ki hitijo vsako jutro in opoldne po bližnjicah preko Ptujске ceste, prihajajo z vlakom na tezensko postajo, z avtobusi iz mesta, s kolesi z vseh strani.

Se preden se vse nočne sence začnejo v Stražunski gozd in potuhnejo pod borovce za barakami delavcev Tovarne avtomobilov, se na Teznu že prebujajo življenja. Ko se v okenska stekla ločijo prvi jutranji žarki, ugašajo gospodinje luči. Zajtrk je pripravljen. Otroci se oglašajo in silijo izpod odej. Sosede so si že postiče dobro jutro, moški ogledati za vremenom. Mlekarice iz Dupleka in Miklavža že postajajo pred vrati.

Se precej pred šesto hiti po bližnjicah, ki drže k tovarnam onstran glavne ceste, na stotine ljudi v modrih delovnih oblekah. Na tezensko postajo je že pripeljal jutranji vlak, avtobusi iz mesta prehitujejo kolesarje. Pri vhodih v Tovarno avtomobilov, Metalna, Tovarne poljedelskih strojev, Elektrokovine je gneča. Veseli vzkluki, pozdravi, naročila in šale. Ko se nekaj pred šesto vrvež polože, se še nasmejani vrtarji priščejo zamudnikom, nato prične od velikih industrijskih hal odmevati ropot strojev. Po bližnjicah se ropot prikrade med preostale kmetije in med delavske bloke. Gospodinje se srečujejo z njim, ko odhajajo po opravkih. Druži se v steklu z jutranjimi žarki. Moti čebljanje otrok. Prekinjajo ga le kamioni, ki odvažajo tovare iz tovarnov. Ko prežene iz Stražunskega gozda in izpod borovcev za delavskimi barakami že zadnje nočne sence, je na Teznu že delovni dan.

»Metalna« iz zraka

VARILEC REPNIK

Tudi v pritličju sedmega bloka Metalne, Zmavčeva 2 c, je to jutro zgodaj gorela luč. Stanovanje varilca Ivana Repnika. Družina je bila po vsemu sodeč vsa na nogah, le male Brankice ni bilo čuti, ko je atek odhajal na delo. Repnik se je na poti v tovarno

pridružil tovarišem iz sosednjih blokov in končno izginil v gneči mimo vrtarjeve lože Metalne.

S pomočjo mojstra Cerjaka sem se seznanila z njim v veliki hali varilskega oddelka, kjer sva se ob oglašujočem ropotu strojev komaj sporazumela, naj ga počakam po drugi uri v prostorih tovarniške sindikalne organizacije. »O čem bova govorila?« »O Teznu in Tezencih.« »Prav, če bom le vedel vse, kar vas zanima...«

Kljub napornemu delu v tovarni tovariš Repnik sodeluje v kulturnem in političnem življenju na Teznu. Prištevava se že med starejše, pa ga mladina le vsako leto voli bodisi v tovarniški bodisi v občinski komite LMS. Njegov »konjiček« je tamburaška sekcija Svobode Tezno in je tudi njen predsednik.

KAJ JE PAVEDAL...?

Delo v kovinski industriji je naporno. Kaj še utegnejo ljudje početi, ko se vrnejo s tovarne...? Sem pričela razgovor. »Ob lepem vremenu nas boste našli vse na travi pred blokii ali v Stražunskem gozdu. Treba se je spočiti od ropota v tovarnah. Stražunski gozd je bil še pred leti povsem zaraščen, zdaj je pa ves preprežen s stezicami. Ne vem, kam bi hodili, če ne bi bilo Stražuna...«

Manjkata še dva: sestrica in bratec

»Ob večerih gremo včasih v kino. Prireditve Svobode Tezno so tudi zelo priljubljene. Kulturni dom je pravzaprav središče družabnega življenja na Teznu, žal je pa to le lesna baraka. O novem govorimo že nekaj let... Ko je pa treba še toliko potrebnih stvari. Stražun, kino, Svoboda in pa nekaj veseljaških krčem je že tudi vse, kar vam lahko povem o našem družabnem življenju in razvedrilu.

»Nekaj nas sodeluje v raznih organizacijah in društvih. Na

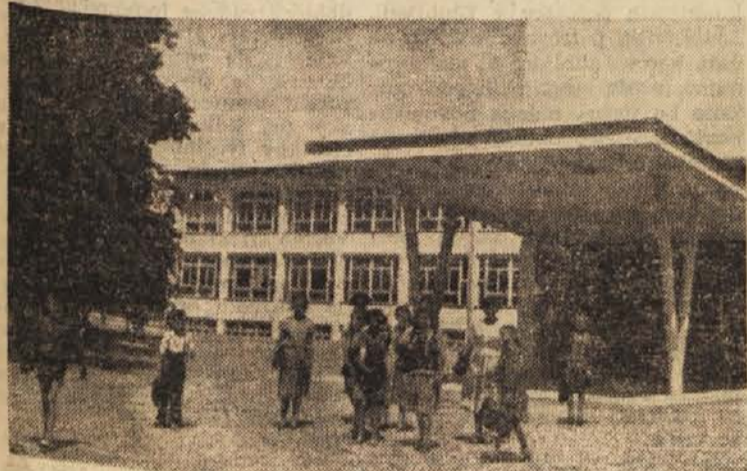
splošno se pa ljudje radi odtegnjejo javnemu delu na terenu. Zadržuje jim to, kar slišijo v tovarnah. Vsak se najraje drži svojega »konjička«, če ga ima.

KAJ PA MLADINA?

»V tovarnah se nekateri razvijajo v zelo sposobne delavce. Uveljavljajo se tudi v delavskih svetih, v katerih se je letos odstotek zelo povečal. Mladina se zbira povsod. Vse jo zanima. Nekaj jih je pri Partizanu, sodelujejo v vseh sekcijah Svobode, športniki so pa pri Kovinarju. Na Teznu bi potrebovali tudi kaj bolj zabavnega. Mladina rada pleše, a nima kje. V poletnih mesecih sanja o kopalšču. Marjborški otok je daleč, in mnogo stane.

Mamice so lahko brez skrbi

Vrtec Metalne opazi vsakdo. Lična hišica z lepim vrtom in igriščem je pravo nasprotje velikim blokom v sosesčini in še večjim tovarnam onstran glavne ceste. Sedemdesetlanska »družinica« z upravnico in vzgojiteljicama Justo in Milko živi v pravljicnem svetu. »Če bo lepo poletje, bomo največ zunaj na dvorišču,« je dejala upravnica. »Prijetno bo pa tudi notri, če bo dež, kajne?« Mamice teh malčkov pač lahko brez skrbi delajo v tezenskih tovarnah. Ob dveh jih pričakajo kar na vrtni ograji nasmejani in zadovoljni otroci.

Sola na Teznu

Za delavskimi naselji moderna šola

Svetle učilnice, prostrani hodniki, dvorana za petje, telenovadnica, diaporojektorji, magnetofon, ozvočenje in nešteto drugih sodobnih naprav so odlike te velike moderne osnovne šole, v kateri gostuje letos tudi nižja gimnazija.

Sola še ni povsem urejena. Potrebnovali bodo še nekaj milijonov za zastore. Sonce se upiva v razrede in uspaiva otroke. Urediti bo treba tudi okolje. Okrog poslopja še ni nobenih nasadov.

Letos je šola privikrat zaključila šolsko leto v novih prostorih. V šestnajstih oddelkih je nabiralo učenost približno 500 otrok. V prvi razred pride v jeseni 200 novih... »Imamo precej skrbi, da spravimo vso to vojsko v red...« Pripovedujejo učiteljice in ravnatelj. »Posebno v zadnjih razredih se nabirajo nepridipravi. Težave povzročajo tudi tisti, ki bi sodili v pomožno šolo. Letos smo že uvedli en oddelk. Otroci so pa na splošno marljivi in poslušni, saj imamo kar zadovoljive učne uspehe.«

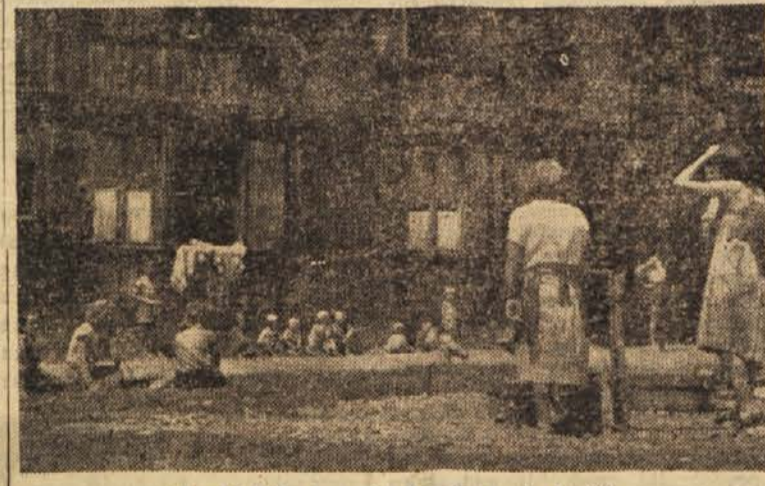
Solarji so se letos poslovili z zaključno akademijo. Pionirski zbor je uvodoma zapel »Krasen je pogled čez ta široki svet...« to je prava pesem zanje, mi je nehoti prišlo na misel. Zaigrali so tudi ljubko igrico »Pomlad prihaja«, ki jo je za tezensko šolo posebej napisal Manko Golar. Posebno prikupno je igral Viktor Kranjc iz 2. č. Bil je zajček. Zaostajali nista tudi veriverici in trobentica. Bogomira Planinšič in Anica Ivancič iz 4. razreda. Režirala pa je tovarišica Alice Merkuš.

Na poti domov sem dohitela skupino deklic. Nagovorila sem

tisto, ki je na akademiji napovedovala. »Kako se pa imenuje vaš pionirski odred?« »Maks Durjava, ustanovili smo ga lani. Se v stari šoli.« Kako se je pa imenoval poprej? »Menda Matija Gubec. Teh podatkov vam pa ne morem dati. Obrnite se na našega ravnatelja Turka.« To je bila Ilic Jelka. Prebrisanka me je hitro odpravila... Taki so tezenski otroci.

Sredstva za stanovanja in druge potrebe

Občinski ljudski odbor Maribor-Tezno je v družbenem planu namenil 114 milijonov dinarjev za stanovanjsko izgradnjo, medtem ko bodo iz proračunskih sredstev občine porabili 111 milijonov dinarjev za prosveto in kulturo, za zdravstveno zaščito in socialno varstvo, za upravne potrebe in za ureditev komunalnih naprav.

»Ko bi bile te naše barake malo lepše!«

BARAKE V GOZDU

»Ze vsa leta po vojni poiskujemo odstraniti te neprijetne spomine na nemške logorje. V barakah v gozdu stanuje več ko 140 družin. Strehe ne vzdržijo več dežja, med zidovi je polno mrčesa, pod trohni in podobno... Ljudje v barakah, da so samo-svoji. Nekaj je med njimi takih, ki krađejo les v zelenem pasu. Otroci pa so malopridni in imajo v šoli težave z njimi.« Vse to sem pobrala med potjo... Tako okoli je utegne verjetno tudi koga iz-

priditi, vendar stvar od blizu ni tako strašna.

Tako kot pri blokii, so se tudi tu zadrževali stanovalci na travi. Okrog vodovoda na dvorišču so se pasle kokoši in race. Zenske so trebile gobe in solato, moški počivali in kadili, otroci so se pa igrali v pesku. Kar sami so me ogovorili... »Ogledujete naše barake?« »Če bi bile malo lepše, bi se že ne preselila od tod,« je povedala tovarišica Ivnikova. »Na čistem zraku smo, gojimo lahko kokoši in kar je največ vredno, poglejte, zađaj za kokošnjaki imamo vrtove.« Njena sosedica mi je živahno pomolila pod nos žuljave roke. »Nekaj se nas pošteno trudi... Tistim, ki lenuharijo, nič ne zraste. Se pred leti je bil tu samo gozd.« »V barakah se še kar dobro razumemo, le ženske si včasih skočimo v lase zaradi otrok. Saj vidite, koliko jih imamo.« Tovarišica Ivnikova me je povabila v svoje stanovanje. Prav vse je v baraki škripalo, pod, stopnice, vrata. Po temnem hodniku sem s težavo našla do vrat. Stanovanje Ivnikovih je bilo kar čedno. Posedeli smo v prijetni in čisti kuhinji... »Te naše barake so pravi semenj,« je pripovedovala gospodinja. »Slišali bi vsa narečja. Nekaj jih je tudi iz drugih republik. Prihajajo in odhajajo. Kaj hočete. Na Teznu

smo sami delavci. Toliko nas je že, da tudi naše barake prav pridejo. Zelela bi pa lepše stanovanje... le od vrta, kokoši in gozda se ne bi rada ločila.«

Kdor ima kolo, še gre, največ pa je takih, ki ga nimajo.«

IN PRESKRBA?

»Pritoževati se nad trgovinami ravno ne moremo. Res je pa, da moramo čevlje, tekstil in druge potrebščine kupovati v mestu. Kar zadeva prehrano, čujem, da se gospodinje pritožujejo nad edino prodajalno z zelenjavo in sadjem. Nekaj tega dobimo na tržnici pri TAM. Največ pa prinesejo mlekarice iz Miklavža. Dogoš in drugod. Nekateri imajo kar pogodbe z njimi. Vsakdo od nas se po malem ukvarja z vrtom. Tako nismo toliko odvisni.«

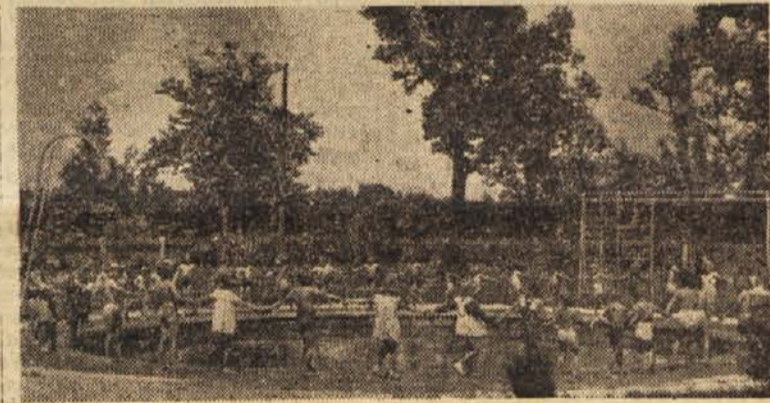
»STANOVANJE IMAM ZELO PRIJETNO...«

»Nešteto mojih tovarišev nima še te sreče. Mnogo družin z otroki je še brez stanovanja. Občini povzročajo skrbi tudi ljudje v barakah v gozdu. Delavci menimo, da bi morali zidati tudi cenejše bloke. Posebno pomožni delavci z več otroki težko plačajo stanovanje. Vsi smo si pa edini, naj bi delavski sveti temeljito premislili, kam bodo naložili sredstva, ki bodo ostala tovarni.«

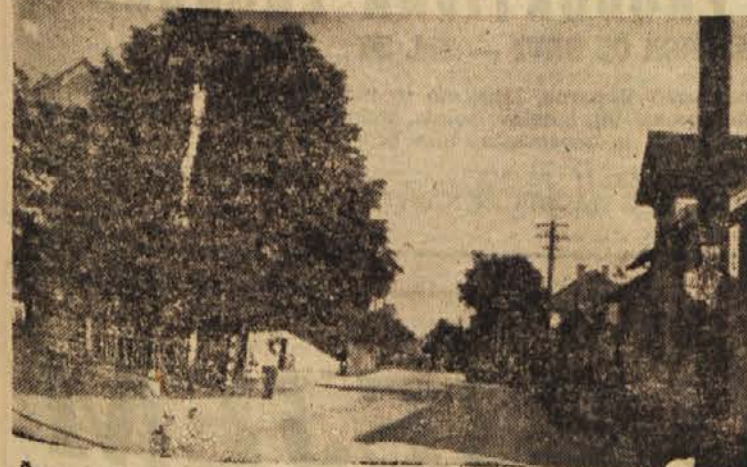
Preveč gostiln...?

Tezencanom prinaša industrija tudi nekaj več socialnih problemov. Vsekakor več, kot mirno podeželsko okolje. Industrija je neizprosna do zaostalosti. V tovarne prihajajo ljudje iz raznih krajev. Vse ne gre, kot bi moralo iti. Stanovanj ni. Družina raste. Nakopičijo se še druge težave in morda še alkohol. Vsakdo se ne zna prilagoditi. Tako tu in tam koga iztiri.

Ljudje, ki vodijo socialno skrbstvo, povedo, da je treba zaradi alkoholizma in posledic krepkeje zajemati iz občinskega proračuna in da je na Teznu preveč gostiln. Zlo se seveda naseli pri družinah stalnih pijancev. Dve sto trideset stalnih podpor je občini precejšnje breme, zlasti še, ko je letošnji proračun prikrajšal socialno skrbstvo za 4 milijone. V dežjih domovih je že 77 otrok, ki so vzgojno zanemarjeni, precej jih je pa še prepuščenih Stražunu in mestnim ulicam. Občina mora pa skrbeti tudi za starčke in precej tuberkuloznih bolnikov.

V vrtcu »Metalne« je vedno veselo

Se pred prvo svetovno vojno je bilo Tezno le nekaj pritličnih hiš ob Ptujski cesti.

»Metalna« je omogočila otrokom iz vrtca prijetne počitnice na Pohorju

Zakaj manjša proizvodnja

Naloga, ki so pred delavskimi sveti — Nekaterim se ni zdelo vredno odgovoriti — Letni posvet o proizvodnih vprašanjih na Gorenjskem

Letošnje nenormalno stanje v preskrbi z električno energijo v prvem četrtletju nam otežkoča analizo še drugih vzrokov, ki so povzročili neizpolnitev plana proizvodnje v industriji in preprečili naraščanje produktivnosti dela. Brez doma je treba pri tem upoštevati velike spremembe na tržišču, ki ne pokupi vsega blaga od kraja, kakor se je to dogajalo prejšnja leta. S tem v zvezi pa je zlasti v nekaterih večjih podjetjih važna tudi potreba po menjavi strukture proizvodnje, posebno zaradi sprememb na zunanjem trgu.

Številke glede realizacije proizvodnje v prvem četrtletju in stanja delovne sile nas opozarjajo, da tolikšna odstopanja od družbenega plana vendar ne morejo iti samo na rovaš električne energije in da nova gospodarska orientacija v pogledu povečanja proizvodnje blaga za široko potrošnjo ter porasta produktivnosti dela še ni našla plodnih tal v posameznih gospodarskih podjetjih.

Na Gorenjskem na primer je bila industrijska proizvodnja v prvem četrtletju letošnjega leta za 62% pod planom in 4,8% pod realizirano proizvodnjo za isto razdobje lanskega leta. Istočasno pa so stalež delovne sile pomečali za 4,2% glede na enako lanskoletno obdobje, kar bi — ob upoštevanju samo teh dveh faktorjev (proizvodnje in delovne sile) dejansko pomenilo padec produktivnosti dela za 9%. Ta številka svedoča ni realna, ker v tem ni upoštevan izpad proizvodnje zaradi pomanjkanja električne energije, kakor tudi ne upoštevan novih proizvodov, pri čemer pa se zaradi nove najete delovne sile uspeh ni mogel pokazati že v prvem četrtletju.

Tako je proizvodnja električne energije za 17,4% nižja od realizacije v prvem četrtletju lanskega leta in 28,8% od letošnjega plana. Posledice tega so se najbolj občutno odrazile v kovinski industriji, kjer se je proizvodnja nasproti lanski letu znižala za 7,4%, medtem ko se je stalež delovne sile zvišal za 8,1%. V posameznih podjetjih te stroške pa gre tudi za znatno manjšanje strukture proizvodnje, tako n. pr. v »Kovinarju« in v »Iskrici« v Kranju. »Kovinar« se je preusmeril na proizvodnjo in popravilo tekstilnih strojev, pri čemer pa je proizvodnja zaradi istočasne ožgajanja kadra le počasi naraščala. V »Iskrici« spremenjene proizvodnje nimajo statistično pravilno zajete, tako da sedanji podatki kažejo, da je proizvodnja nižja celo za 17% nasproti istemu razdobju lanskega leta, istočasno pa kažejo zvišanje delovne sile za 3,1%. V kemični industriji je proizvodnja nižja za 22,1%, delovna sila pa prav tako za 7,1%, industrija gradbenega materiala je znižala proizvodnjo za 24,8%, delovno silo pa za 4% itd.

Posamezna podjetja so prišla v težave zaradi stanja na trgu in zaradi močnejše konkurence. Tako je v izredno težavnem položaju »Puškarna« Kranj, kjer je nizka produktivnost dela predvsem zaradi nove delovne sile ter upoštevanja novega načina izdelave pušk, končno puškarna nima velikih izgledov za prodajo svojih izdelkov zaradi močne konkurence že opeljanih toornih podjetij.

Rešitev vidijo v preusmeritvi proizvodnje, a bo težko najti sredstva za to. LIP Tržič se mora z angleškega in izraelskega trga preusmeriti na ameriški trg, kar pa zahteva tudi ustrezno menjanje surovin (namesto mehkega lesa bodo potrebovali bukovino). »Roleta« Kranj ima veliko nedoizvedeno proizvodnje zaradi pomanjkanja kreditov. Izpad naročil za šolsko opremo in luseur roleta je povzročil stagniranje proizvodnje. »Pletenina« Kranj je pri isti delovni sili znižala proizvodnjo za 20,8%. Prodaja konfekcije se je skoraj ustavila zaradi močne konkurence na trgu. Tako velikega izpada proizvodnje do konca leta ne bo mogoče nadoknaditi. Očitno je, da bo treba iskati rešitev v preusmeritvi proizvodnje, hkrati pa v znižanju cen.

Trenuten položaj torej zahteva od organov v podjetjih izredno vestnosti pri analizi vzrokov za to stanje in iskanju izhoda iz tega. Kaže pa, da mnoga podjetja tega ne jemljejo resno. Ko je Zavod za plan pri OLO Kranj hotel dobiti vsaj grobo sliko o izpadu proizvodnje in je anketiral 60 podjetij na Gorenjskem, je poslalo odgovore le 36 podjetij, ostala pa tega niso smatrala za potrebno. Delavskim svetom podjetij bi moralo biti jasno, da bi moral imeti takšne analize, ki bi z obeh strani osvetlile tako oprasanje proizvodnje kot produktivnosti dela, predvsem za lastno uporabo, saj je razumljivo, da bo posledice zaradi napačnega reagiranja na posamezne gospodarske pojave nosil delovni kolektiv sam. Ta naloga je važna predvsem v podjetjih, ki so že letos zašla v težave sprico močne konkurence na tržišču; takšne analize pa zahteva tudi perspektivno usmerjanje proizvodnje. Očitno napačno bi bilo stališče, da je zmanjšanje proizvodnje upravičeno zaradi nastalih zalog blaga. Takšno oportunistično stališče (ki se je ponekod že pojavilo) odrača delavske svete od proučevanja bistva stvari ter bo logična posledica takega stališča še težavnejši položaj tistega podjetja.

Na Gorenjskem so dali koristno pobudo, namreč naj bi vsakega četrta leta sklicali na posvet predstavnike delavskih svetov vseh podjetij, kjer bi obravnavali vsa vprašanja v zvezi s proizvodnjo in produktivnostjo dela. Na tem posvetu pa naj bi bili navzoči tudi ljudski poslanci, da bi se seznanili z delom samoupravnih organov v podjetjih na svojem področju. I. Kristan

Pozivamo vse delavce in uslužbence,

ki so bili v minulem letu zaposleni v našem podjetju in imajo po zakonitih določilih pravico na soudeležbo pri delitvi plač iz dobička za leto 1955, da v devetdesetih dneh od dneva objave uveljavijo svoje pravice oziroma sporočijo podjetju svoj naslov.

TOVARNA CELULOZE IN PAPIRJA VIDEM-KRŠKO 2775

TEŽAVE PRI ODKUPU ŽIVINE

Enotno poslovanje in nov dogovor o cenah

Letos smo začeli uvajati odkup živine za zakol prek kmetijskih zadrug. Sedaj še ne moremo povsem jasno ugotoviti, katere so dobre in slabe strani tega ukrepa, vidi se pa že, da se napovedi nekaterih, ki so menili, da zadruga sploh niso sposobne za tako zahtevno poslovanje, niso uresničile. Odkup živine poteka sedaj razmeroma normalno in nekatere zadruge so že organizirale stalne tedenske dogone, razširile mrežo odjemalcev ter uredile poslovne zveze z nekaterimi šibkejšimi in manjšimi zadrugami, ki same še niso sposobne odkupovati živine.

Seveda pa ne gre povsod gladko. Kakor kaže, slabosti niso le tam, kjer šepa zadruga in zadrugištvu, temveč predvsem tam, kjer se občine in drugi organi niso dovolj posvetili vprašanju odkupa. V ljubljanskem okraju so za sedaj še določene težave v občinah Litijska, Domžale, Kamnik in Moravče, v krajih torej, kjer tega ne bi pričakovali.

Ob uvedbi uredbe o odkupu živine prek kmetijskih zadrug je

bil izdelan poseben gospodarski predpis, ki dovoljuje krajevnim mesarijem, da za svoje potrebe odkupujejo živino direktno od kmetovalcev (če ti priženejo živino sami na sedež podjetja). Ta predpis — s katerim naj bi se verjetno le preprečile morebitne nerednosti v začetku odkupovanja preko zadrug (in naj bi bil začasen) — pa je v svojih določilih tako širok, da so se prav z njegovo pomočjo ustvarjale nerednosti v odkupu. Nekatere krajevne mesarije so namreč odkupovale neomejeno število živine, jo klale, meso pa potem prodajale drugim mesarskim podjetjem. Prav tako pa so vzdrževale tudi svoje nakupovalce »mešetarje«, ki so prevzemali živino od kmetov (in pri tem mastno zaslužili ter z neumestno konkurenco in dviganjem cen ustvarjali težave v odkupu živine nasploh). S tem pa so tudi izigravali določilo, ki pravi, da sme prevzeti krajevna mesarija živino le, če jo kmetovalec sam pripelje na sedež podjetja. Za enotno poslovanje v odkupu bi morda kazalo

sedaj — ko so zadruge pokazale, da so več ali manj sposobne prevzeti nase to novo dolžnost — določila o posebnem položaju krajevnih mesarskih podjetij ukiniti.

V ljubljanskem okraju je tržna inšpekcija dejansko že preprečila, da bi krajevne mesarije še odkupovale direktno in preprodajale meso — v drugih okrajih pa je stvar drugačna. Okraj Gorica in Celje menda še vedno dovoljnjeta, da krajevne mesarije samostojno odkupujejo, s čimer posredno povzročajo zmedo v odkupu tudi po drugih okrajih.

Redno poslovanje krajevnih mesarij se da namreč urediti ne le z dopuščanjem svobodnega odkupa od proizvajalcev, temveč predvsem s tesnejšim sodelovanjem med mesarijami in kmetijskimi zadrugami. Morda bi bilo ponekod celo umestnejše, da bi krajevne mesarije ne bile samostojne, temveč prešle v upravo zadrug, kakor menijo nekateri gospodarski krogi. Tam, kjer imajo že tako urejeno, se ni samo pokazalo, da je potrošnik dobil za 40 in celo 60 dinarjev

ceneje kilogram mesa, temveč tudi, da je bil odkup tako za koristil proizvajalca, kakor tudi našo skupnost dosti boljše.

PONOVEN DOGOVOR O ODKUPNIH CENAH

Ena izmed pobud, da smo odkup živine usmerili izključno preko kmetijskih zadrug, je bila težnja, da bi s tem ustalili cene na živinskem trgu in mesnem tržišču. V tej težnji nismo dosi uspeli. Kakor kažejo dejstva, se dogovorjenih cen ne držimo (nekateri menijo, da bi morali vprašanje cen urediti z novim, republiškim dogovorom), na splošno pa se kaže celo težnja po naraščanju cen. Goveje meso se je, recimo, podražilo od letošnjega januarja do julija za 12%, svinjsko pa za 9% (računano na vso državo). V ljubljanskem okraju stane sedaj (povprečje) kilogram žive teže govedine pri proizvajalcu 65 do 135 dinarjev, pri kmetijski zadrugi pa 70 do 140 dinarjev, v maloprodaji pa povprečno 260 dinarjev.

Kmetijska posestva in preskrba mest

Povprečno 2800 l mleka na kravo — 50 posestev je uspešno poslovalo — Majhna intervencija na ljubljanskem trgu

Po podatkih statistične službe ima družbeni sektor Slovenije 103.107 ha zemljiške površine. Od tega odpade na obdelovalno površino 27.742 ha, na senožeti 12.364 ha, na pašnike 62.527 ha in na ostalo 474 ha. Po istih podatkih je številčno stanje živine na teh posestvih naslednje:

konj	2790 ali 10	na 100 ha obd. p.
govedi	14280 ali 51,5	na 100 ha obd. p.
prašičev	9683 ali 35	na 100 ha obd. p.

Kmetijska posestva, ki jih je okrog 140, uporabljajo 75% zgoraj navedenih zemljišč, 12,5% površin pripada ekonomijam podjetij, 12,5% površin pa obdelujejo kmetijski delavci ali vrtičkarji. Povprečno odpade 230 ha obdelovalne zemlje na posestvo.

Proizvodnja na državnih posestvih je znatno večja od proizvodnje na privatnih kmetijah. Nekoliko manjšo proizvodnjo dosegajo ekonomije podjetij in nekatera zadržna posestva, to pa zato, ker še niso pravilno organizirala proizvodnje. Kmetijska posestva v glavnem proizvajajo kvalitetno semensko blago, sadike in plemensko živino. V živinoreji dosegajo kmetijska posestva hitrejši prirastek in večje količine mleka kot privatniki (cca 2800 l mleka po kravi nasproti 1500 l pri privatniku). Navzlic temu pa živinoreja na državnih posestvih še ni dosegla tiste stopnje razvoja, ki so jo dosegle druge gospodarske panoge.

Četudi so proizvodni uspehi posestev vidni, povzročila prevelika pestrost v proizvodnji, da posestva nimajo enotnih pogledov glede organizacije in načina proizvodnje. Na nekaterih posestvih so se čisto menjali tudi upravni organi, kar je imelo za posledico, da nobeden izmed njih ni resno skrbel za razvoj in napredek teh posestev. Poseben problem pri nekaterih posestvih predstavlja razdrobljenost, tako da so posamezne parcele na območju različnih občin. Imamo tudi posestva, ki so dobila parcele slabše kakovosti, boljše parcele pa dajejo v najem raznim organizacijam in privatnikom po smešno nizki najemini.

In kakšno je finančno stanje kmetijskih posestev? Po podatkih Narodne banke za leto 1954 je od 99 kmetijskih posestev zaključilo 50 poslovanje z dobičkom (228 milijonov dinarjev), 29

z izgubo (33,9 milijona dinarjev), medtem po je 20 posestev pokrilo stroške z dohodki. Od celotnega dobička je odpadlo 120 milijonov na gozdarstvo in 108 milijonov na kmetijsko proizvodnjo. Vzroki izgube pri precejšnjem številu posestev so slaba organizacija proizvodnje, neomestno vodstvo in slaba delovna disciplina, ki je nujno vezana na slab in neizgrajen sistem nagajevanja.

Kljub temu, da so kmetijska posestva napravila določen napredek, moramo priznati, da še niso dosegla tistega, kar družba pričakuje od njih. V kmetijstvu nasploh, kakor tudi v socialističnem sektorju še nismo dosegli, kar je možno doseči v kmetijstvu. Po drugi strani pa le moramo priznati veliko vlogo, ki jo že danes odigravajo posestva in da je bilo že precej napravljenega, saj jim je družba dala že precejšnjo materialna sredstva.

Intervencija kmetijskih posestev na trgu je pa še zelo slaba, ali je sploh ni čutili. Vzemimo primer ljubljanskega okraja! Kmetijska posestva so dala v letu 1955 potrošnikom 1.470.000 litrov mleka, 81.700 kg živine, okoli 1170 ton krompirja ter okoli 1100 ton semenskega krompirja. Razen tega so posestva v letu 1955 prodala 978.705 sadik v vrednosti 3.914.000 din. Ako pa sedaj primerjamo potrebe Ljubljane in odkup v letu 1955, dobimo naslednjo primerjavo:

Pridelek:	Potrebe	Intervencija	Odkup
Ljubljane	kmet. p.	KZ 1955	
Krompir	12.100 t	1.170 t	8.354 t
Fizol	450 t	—	101 t
Zelje	1.500 t	—	576 t
Jabolka	1.550 t	—	212 t
Mleko	7.476.000 l	1.470.000 l	3.751.066 l

Iz navedene tabele vidimo, kako majhna je bila intervencija kmetijskih posestev v Ljubljani. Ljubljanski potrošnik je sploh ne čutil, ker v Ljubljani ni maloprodajne mreže kmetijskih posestev. Zato bo važna naloga novoustanovljenega strokovnega združenja kmetijskih gospodarstev LRS, da bo usmerjalo kmetijsko proizvodnjo teh posestev predvsem na oskrbo prebivalstva večjih mest in industrijskih središč. Intervencija kmetijskih posestev na trgu bi brez dvoma pomenila veliko politično zmago socialističnega kmetijskega sektorja, in sicer zaradi tega, ker bi na ta način pomagali dvigniti življenjsko raven in izboljšati odnose med mestom in vasjo.

RAZPIS

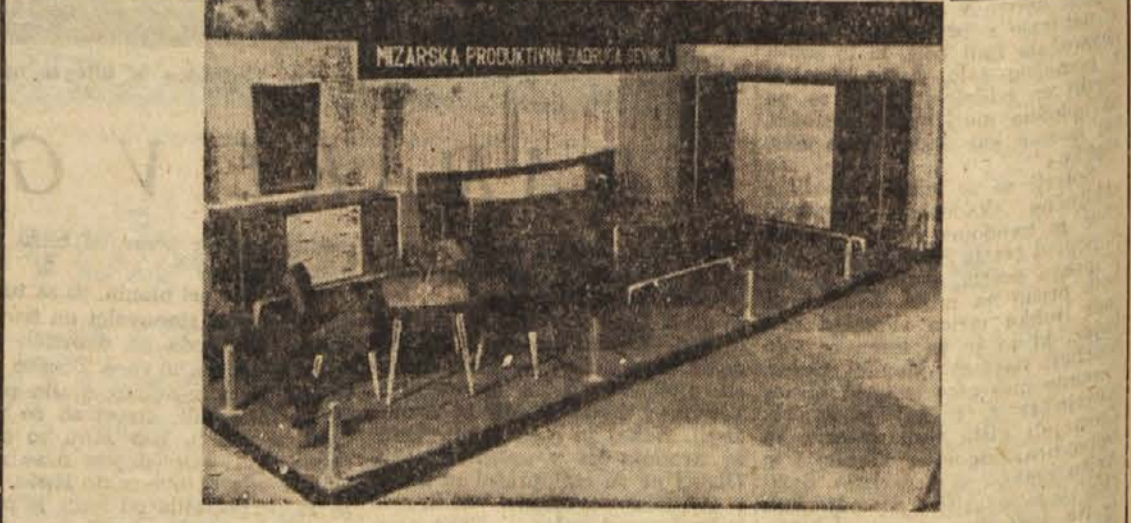
Na podlagi člena 90. Uredbe o ustanavljanju podjetij in obrtov razpisuje Komisija za razpis mest direktorjev ObLO KOPER delovno mesto

DIREKTORJA

ZA ČASOPISNO-ZALOŽNIŠKO PODJETJE »SLOVENSKI JADRAN« v Kopru

POGOJI: ustrezna fakultetna izobrazba z najmanj petletno prakso v novinarski, založniški in podobni dejavnosti — ali popolna srednja šola z najmanj desetletno prakso v novinarski, založniški ali podobni dejavnosti

Kolkovane prošnje z življenjepisom ter opisom strokovne usposobljenosti je dostaviti ObLO KOPER v roku 10 dni po razpisu. 2767

MIZARSKA PRODUKTIVNA ZADRUGA SEVNICA OB SAVI — Tel. 34

Izdelujemo in dobavljamo slogovno, luksuzno in moderno pohištvo Sprejemamo v delo popolno opremo vil, hotelov, bolnic, trgovskih lokalov, upravnih zgradb, klubskih in reprezentativnih prostorov. IZDELAVA PRVOVRSTNA. PO ŽELJI JE NA RAZPOLAGO STROKOVNJAK, ARHITEKT Z NAČRTI IN NASVETI. 2769

TOVARNA ZAMAŠKOV
LJUBLJANA — CELOVŠKA CESTA 32
OBVESČA
vse odjemalce in dobavitelje, da se je podjetje zaradi povečanja svoje dejavnosti preimenovalo v
»PLUTAL«
INDUSTRIJA PLUTOVINASTIH IZDELKOV
LJUBLJANA • CELOVŠKA CESTA 32
Brz. naslov: PLUTA, LJUBLJANA
Telefon: 21-278
Poštni predal: 78
IZDELUJEMO:
plutovinaste zamaške vseh vrst • kronske in alu zapirave • plutovinaste izolacijske plošče in žlebakke za hladilnice in gradbeništvo 2764

LEKARNA RAVNE
NA KOROŠKEM
razpisuje
mesto farmacevtskega pomočnika
Nastop službe takoj ali po dogovoru. — Dvosobno stanovanje na razpolago. 2771

OGLEJTE SI
II. OBRTNIŠKI VELESEJEM
V LJUBLJANI OD 7. DO 15. JULIJA 1956
TRADICIONALNA MANIFESTACIJA OBRTNIŠTVA • 25% POPUST NA ZELEZNICI!

Večje mesto - večje potrebe

Potrošnja električne energije se je od leta 1940 6 krat povečala — Za izboljšanje javne razsvetljave v Ljubljani bi potrebovali okrog 84 milijonov dinarjev, za izboljšanje oskrbe z električno energijo pa okrog eno milijardo dinarjev

Sedaj v poletnem času, ko smo vsi že skoraj pozabili na zimске omejitve električne energije in je na cestah še pozno zvečer dovolj svetlo, je morda videti odveč članek o oskrbi Ljubljane z električno energijo, kakor tudi ljubljanski javni razsvetljava in s tem v zvezi tudi o javnih urah v mestu. Vendar ne bo napak, če si ogledamo ta vprašanja že sedaj, čeprav jih ne bo mogoče skoraj urediti. Po podatkih objavljenih v ljubljanski beli knjigi »Nekateri današnji in jutrišnji problemi Ljubljane« bi namreč znašali približni stroški za ureditev komunalnih naprav v Ljubljani okrog 40 milijard dinarjev, od teh pa bi potrebovali za električno mrežo z objekti okrog 1 milijardo, za javno razsvetljava in javne ure v mestu pa 34 milijonov dinarjev.

Po vojni je potrošnja električne energije na prebivalca zelo narasla. Od leta 1940, ko je znašala 153 kWh letno na prebivalca, je poskočila leta 1945 na 210, leta 1954 pa je znašala že 575 kWh na posameznega ljubljana. Skratka konica se je v primerjavi z letom 1940 povečala za 4,75, potrošnja pa po šestorila.

Kljub temu porastu pa v poslednjih letih nismo posvečali dovolj pozornosti vzdrževanju in krepitvi omrežja in transformatorskih postaj, temveč le toliko, da mesto ni ostalo brez toka. Povečana potrošnja tako močno obremenjuje visoko in nizko na-

petostno omrežje in transformatorje, zaradi česar trpi kakovost omrežja — segrevanje kablov uničuje izolacijo — Napetost ni vedno enaka, kar povzroča škodo obrti in industriji in jezi potrošnike, ko jim kvari razsvetljava, ovira kuho in slabi radijski sprejem. Dodatna in nemajhna škoda k temu pa je seveda še velika izguba v prenosu energije. Potrebni bi bili povečani preseki vodov in kablov in druge izboljšave, kakor naj bi jih predvidel dopolnjevalni sedanj, nekoliko zastareli idealni načrt elektrifikacije Ljubljane, ki ga je izdelalo podjetje Elektro-Ljubljana. Po tem elabo-

ratu naj bi se konica dvignila s sedanjih 19.500 kW na okrog 70 tisoč kW leta 1973, kar pomeni, da bi tedaj odpadlo na ljubljana povprečno 2 tisoč kWh na leto.

Od leta 1954, ko so začeli z urejanjem oskrbe mesta z električno energijo s pomočjo kreditov MLO in republike, je bilo že marsikaj storjeno, vendar ne še dovolj. Treba bo nadaljevati z gradnjo mreže trafopostaj in okrepiti sedanjo razdelilno mrežo, zlasti na področjih, kjer je pomankljiva, oziroma jo vzpostaviti tam, kjer je še ni.

MODERNIZACIJA IN IZBOLJŠANJE JAVNE RAZSVETLJAVE

Podobne težave veljajo za javno razsvetljava. Mesto se je razširilo, dolžina cest znaša 848 km, dolžina električnih vodov pa le 212,4 km, kar pomeni komaj četrtino. V zadnjih dveh letih smo

začeli z obsežnejšo obnovo omrežja javne razsvetljave ter z gradnjo novih linij v obrobni delih mesta, v središču mesta pa je bila potrebna obnova napeljave. Zaradi visokih cen kablov ni bilo mogoče preiti s sistema prostih vodov na sistem kabla. Prav tako povsod uporabljamo še navadne žarnice, medtem ko drugod uvajajo fluorescenčne cevi ali posebne živosrebrne žarnice, ki dajejo prijetnejšo svetlobo. (Uvedba fluorescenčne razsvetljave pri nas je problematična zaradi precejšnjega nihanja napetosti v omrežju in ker je treba posamezne dele uvažati.) Program za bližnjo prihodnost obsega modernizacijo in izboljšanje razsvetljave na cestah v dolžini 41 km s tisoč novimi svetilkami, kar pomeni, da bi imeli v Ljubljani okrog 4300 cestnih luči. Program navaja tudi stroške za javno razsvetljava v obrobni delih mesta in kaže, da bi za ta dela potrebovali okrog 60 milijonov dinarjev. Potrebno pa bi bilo mehanizirati tudi zavod »Javna razsvetljava«, kar bi znašalo okrog 24 milijonov dinarjev. Toliko za sedaj. Za koliko naj bi se povečali stroški za vsa dela, ki bodo obsežna v obsežnejšem načrtu, ki ga pripravlja zavod »Javna razsvetljava«, za obnovo in modernizacijo javne razsvetljave v Ljubljani, pa je težko reči. Načrt naj bi upošteval perspektivo razvoja javne razsvetljave za daljšo dobo, zlasti še glede na zunanji videz mesta.

CENTRALNA JAVNA URA S 1800 PRIKLJUČKI

Odkar so namestili deset ur v različnih delih mesta in odkar lahko na 05 vsak čas izvem točen čas, se je zanimanje za javne ure prav tako poleglo kakor za vodno stanje naših rek v poletnih mesecih. Vendar bi javne ure še potrebovali. Zlasti bi potrebovali moderno centralno uro, ki je mogoče nanjo priključiti do 1800 ur razmeženih po javnih prostorih, trgovinah, pisarnah v industriji itd., namesto sedanje, ki ima le nekaj priključkov in druge pomankljivosti. Približni stroški za tako uro bi znašali okrog 10 milijonov dinarjev, kar končno ne pomeni mnogo, če pomislimo, da bi se stroški razdelili na večje število interesentov.

Tudi v strogem središču Ljubljane so še hiše, ki niso mestu v okras in bi jih bilo treba že davno podreti. Komaj nekaj korakov od najpomembnejšega trga Ajdovščine stoji v Dalmatinovi ulici dolga zgradba, ki je tako nizka, da lahko z roko sežeš za strešni žleb. V njej ima podjetje »Tehnometal« del svojega skladišča. Kakšno nasprotje v primerj z nebotičnikom, ki ga vidimo v ozadju.

Mladina gradi športni park

Ljubljana, 14. julija. — Predsednik občinskega ljudskega odbora Vič dr. Stefan Soba je skupaj s člani odbora obiskal gradbišče športnega parka »Svobode« na Viču. Odborniki društva so ji hčerkanili s potekom del in nadaljnjimi načrti. Povedali so jim, da znaša vrednost dosedanjih del, ki se že bližajo koncu, skupno blizu 50 milijonov din, da pa so bili dejanski stroški le okoli 10 milijonov. To pa zaradi tega, ker so levi delež del opravile mladinske brigade in člani društva. Tako so lani delale tri mladinske brigade, letos pa ena, medtem ko bo druga prišla na gradbišče prihodnji mesec. Zato so predvsem ml-

dinskimi brigadami danes člani športnega društva hvaležni, da bo park že letos, in sicer meseca septembra odprt. Člani občinskega ljudskega odbora so nato obiskali taborišče mladinske brigade, kjer so se seznanili z življenjem in delom brigadirjev. Zbrane brigadirje je pozdravil dr. Soba, jim želel še nadaljnjih uspehov pri njihovem delu in dejal, da bo športni park na Viču v korist vsem, predvsem pa mladini na Viču in bo zato ljudska oblast skrbelja za njegovo urejevanje in vzdrževanje. Pri tem bo imel pomembno vlogo tudi Svet za telesno vzgojo na Viču, ki je že ustanovljen. E. G.

IV. LJUBLJANSKI FESTIVAL

DREVI BO KONCERT

orkestra Slovenske filharmonije

Pestro se razvija letošnji festivalni program, ki drži v stalni napetosti umetniškega užitka željno občinstvo. Po uspešnih nastopih folklornih skupin, komornih orkestrrov, Opere in njenega baleta v Veroniko Mikarjevo, pa tržaškega SNG, bo nocoj spet prišla na svoj račun tudi tista glasbena publika, ki leto za letom polni naše koncertne dvorane.

Slovenska filharmonija, ki bo nocoj nastopila v Plečnikovem arhitekturnem predvorju Križank, ima za seboj že

tako bogato tradicijo, da ne potrebuje reklame. Saj spada med najstarejša društva te vrste in si je tudi v tujini že nabrala lovorki. Za nocojšnji koncert si je izbrala tri zvečena imena slovenske glasbene ustvarjalnosti, ki nedvomno že sama na sebi zagotavljajo velik umetniški užitek: Oster, Šotakovič, Dvoržak, Slovenec, Rus, Čeh.

Oster, ki si je izbral značno modernega snovnarja, je postal za Slovence že historična osebnost. Njegova

»Klasična uvertura« pa je gotovo ena izmed umetniško najbolj dovršenih del izvirne slovenske glasbe.

Šotakovič je med tistimi velikimi mojstri slovenske glasbe, ki je največkrat na programu velikih evropskih koncertnih prireditelj. Svojo VI. simfonijo si je zamislil kot glasbeni spomenik nesmrtni podobi Lenina, velikega sina ruskega naroda ter velikega vodje in učitelja ljudskih množic. V Jugoslaviji se je prvič izvajala leta 1952 v Ljubljani pod taktirko Sama Hubada.

Dvoržak je poleg Smetane in Fibicha najpomembnejši češki kompozist. Njegova V. simfonija spada med njegove najuspešnejša dela. Značilnost ji daje zlasti izrazita vodilna melodija, ki se prepleta v vseh stavkih in na koncu še enkrat objame vse primarne motivne material celotnega dela. Prepaja je melodični in ritmični blesk, ki se iz njega tu in tam oglašata češka ljudska muzika. Koncert bo dirigiral Samo Hubad. B. K.

Najnovejše v športu

PORAZ NAŠIH ODOJKARJEV V BULGARIJI

Sofija, 14. jul. — Na turnirju v Sofiji, ki se ga udeležujejo moške in ženske vrste Bolgarije, Romunije, Kitajske in Jugoslavije, so danes Jugoslavo izgnali obe tekmi. Moško vrsto so premagali Bolgari s 3:0 (15:3, 15:5, 15:3), žensko vrsto pa Romunke s 3:0 (15:12, 15:13, 15:13).

ZMAGA HAJDUKA V SOFIJI

Včeraj je splitski Hajduk v Sofiji premagal domačega Udarnika s 3:2 (2:1).

ŠAHOVSKO PRVENSTVO SLOVENIJE

Ljubljana, 14. jul. — V današnjem V. kolu so se partije končale z naslednjimi izidi: Vošpernik: Trampuz remi (35 potez), Germek: Grosch 0:1 (33), Preinfalk: Langer prekinjeno, Levaičič: Puc remi (22), Stupica: Mišura 1:0 (38), Smigovec: Lešnik 1:0 (37), Bajec: Cuderman remi (22), Gabrovšek: Kočevar remi (29).

V partiji iz III. kola se je Gabrovšek vdal Bajcu, v partiji iz II. kola pa sta se Gabrovšek in Smigovec spoznale za remi.

Po V. kolu je stanic naslednje: Stupica 3,5, Grosch, Germek, Bajec, Kočevar 3, Vošpernik, Levačič, Gabrovšek, Cuderman, Puc 2,5 itd.

Iz občin

Skrb za drobne obrtne usluge

Zvišana šolnina na Nižji glasbeni šoli Vič

Na 11. redni seji Občinskega ljudskega odbora Ljubljana-Vič so med drugim sprejeli spremembo Odloka o sistemizaciji delovnih mest v občinski upravi. Odlok o namenski uporabi lokalov, Odlok o hišnem redu, Odlok o opravljanju gozdnarskih in drugih gostinskih obratov ter Odlok o proglasitvi Nižje glasbene šole Vič za finančno samostojni zavod. Določili so tudi višino prispevka za šolnino učencev. Uvedli so prisilno upravo v podjetju »Pečarstvo«, hkrati pa ukinitli prisilno upravo v gradbenem podjetju »Trnovac«.

V starem odloku o sistemizaciji delovnih mest je bilo predvidenih 54 uslužbenecv. Novi zvezni in republiški predpisi o državni upravi pa zahtevajo v upravi občine nove odseke ter predvidevajo nove občinske pristojnosti. Povsem nov bo Oddelek za finance, prav tako pa preidejo

na občino posli narodne obrambe. Odborniki so živahno razpravljali o spremembi Odloka o sistemizaciji delovnih mest. Naposled so soglašali za novo sistemizacijo, hkrati pa predlagali, da se stalno proučuje neizogibnost nekaterih administrativnih poslov, ki zahtevajo večje število delovnih moči.

SPREMEMBE v prevoznih tarifah ECŽ

Študentske mesečne vozovnice bodo veljale tudi po 9. uri zvečer

Občinski ljudski odbor Šiška je na svoji zadnji seji poslušal politno poročilo Sveta za socialno skrbstvo ter sprejel več odlokov.

V poročilu Sveta za socialno skrbstvo je ugotovljeno, da prejemajo vsak 60 občan socialno podporo, in sicer povprečno okoli 2000 dinarjev mesečno. Svet je že napravil revizijo nekaterih socialnih podpor, strožjo kontrolo pa bo imel tudi v bodoče nad upravičence teh podpor. Primere neupravičenega izkoriščanja socialnih podpor pa bi bilo treba tudi javno obsoditi.

Pri sprejemanju odloka o sistemizaciji delovnih mest občinske uprave, ki predvideva 54 delovnih mest (brez pomožnega osebja), so odborniki upoštevali tudi predlog, ki predvideva v odseku za komunalne in gradbene zadeve mesto nadzornika za komunalna dela. Bili so mnenja, da lahko tak nadzornik prihrani občini precejšnja sredstva, zlasti še, ker niso redki primeri, da so računski za opravljene komunalne usluge nerealni, oziroma da je delo slabo opravljeno.

Popravili so tudi predlog odloka o občinskih taksah, in sicer tako, da so družbene organizacije in društva oproščena občinske take, ki je določena za razobsežanje in lepljenje lepakov in reklam.

V bodoče bo v občini Šiška veljala turistična taksa za nočnine v prenočiščih kategorije C in v privatnih prenočiščih 50 do 30 dinarjev v sezoni, izven nje pa od 30 do 10 dinarjev.

Ljudski odborniki so z odobranjem sprejeli tudi predlog komunalnega sveta, ki predvideva nekatere spremembe in dopolnitve tarif ECŽ. Po tem predlogu se ukine omejitev za dijake mesečne vozovnice, s katerimi se doslej dijaki po 9. uri zvečer niso mogli okoriščati. Prav tako imajo sedaj vajenci iste ugodnosti za nabavo mesečnih vozovnic kot dijaki, upokojenci pa iste kot redni uslužbenci. Podjetja socialističnega in družbenega sektorja pa bodo v bodoče lahko nabavila vozovnice na svoje ime. Te vozovnice bodo veljale za vse proge, stale pa bodo 4000 dinarjev. Tarifa za vožnjo na električni cestni železnici od polnoči do 5. ure zjutraj pa bo za 10 dinarjev višja od redne cene. (Električna cestna železnica bo v tem času vozila na enako uro.)

Pomemben je tudi sklep da preidejo upravni posli stanovanjske uprave v pristojnost ljudskega odbora (stanovanjska politika in distribucija). Te posle bo odsluževal poseben referent v okviru oddelka za gospodarstvo. Stanovanjska uprava pa naj bi v bodoče opravljala razne usluge za stanovanjske skupnosti in hišne svete. To je verjetno prvi primer, ko bi občinski ljudski odbor oddvojil upravne posle od stanovanjske uprave.

Sprejeli so tudi odlok, s katerim so hiše, grajene do leta 1918 opreščene plačevanja v amortizacijski sklad. Tako sročena sredstva pa lahko hišni sveti uporabljajo le za vzdrževanje hiše. Hiše, grajene od leta 1950—1955 pa morajo namesto dosedanjih 50% prispevati v amortizacijski sklad 70% od pobranih najemnin.

M. G.

Kot primer so navajali: v zadnjem času so izdali 4000 potrdil za otroške dodatke. Dva uslužbenca sta bila ves čas zaposlena z izdajo potrdil, pa še so bili ljudje nezadovoljni zaradi čakanja v vrstah.

Potrebi po obrtnih uslugah bodo zadostili z razširitvijo poslovanja gradbenega podjetja »Trnovac« in zadržne tehnike »Livar«. Na zborih volivcev so podarjali zahtevo po trgovini z gradbenim materialom na tem področju. Že na prihodnji seji občinskega ljudskega odbora bodo razpravljali o tem, da bi prodajo gradbenega materiala zapuili viški zadrugi.

Podrobna analiza učencev glasbenih šol je pokazala, da jih obiskujejo predvsem otroci iz družin, ki imajo instrumente doma in imajo razmeroma visoke mesečne prejemke. Pogosto so starši že zaradi tradicije silili svoje otroke v učenje instrumentov, pa čeprav ti otroci niso bili niti glasbeno nadarjeni, niti niso imeli veselja do študija. Skupnost pa je enako subvencionirala ene in druge.

Namen novih ukrepov je, da se omogoči šolanje vsem nadarjenim otrokom vseh slojev. Šole bodo razpolagale z vsemi iz šolnih zbranih sredstvi in bodo smotrno neje gospodarile z njimi. Pri tem bodo predvsem mislile na nabavo novih instrumentov in s tem omogočile šolanje tudi učencem, ki so brez instrumentov. Z novim odlokom se uvaja mesečni prispevek za šolanje 1000 dinarjev mesečno, s posebnim prispevkom 100 dinarjev za študij klavirja. Upravni odbor šole in pristojni Svet za prosveto bosta razpravljala o delni oprostitvi šolnine največ do 600 dinarjev ter o popolni oprostitvi šolnine. Pri tem bodo upoštevali predvsem socialno stanje dijakov in njihovo nadarjenost.

G.

ČLOVEK ALI STARO POHIŠTVO?

»Nekulturnost« podnajemnika: otroška posteljica iz XX. stoletja v stilno opremljeni sobi iz XVI. stoletja

»Zaščitite starine! Ne poslušajte ljudi, ki brezsrčno ravnavajo s kulturnimi dragocenostmi! Sodite ljudem, ki brezskrbno čakajo, da jim bodo drugi rešili njihovo stanovanjsko vprašanje!« Pomislite! Pred štirimi leti sem ga iz asmiljenja vzel v moje zaščiteno stanovanje. Majhna sobica je zaradi enotne stariške opreme nastvarjala v človeku občutek intimnosti in topline. Podnajemnik pa se je oženil, zakon jima je dal otroka. V »stilno« urejeno sobico sta prišla še žena, večno jokajoči otrok, in kar je najbolj razburljivo — modernu otroško posteljo in dvokirlna omara.

»Kje je zaščita mojega stanovanja? V sobici se je povečala kondenzacija par zaradi izdihavanja dveh novih oseb. Par! Peč so zamenjali z električnim kuhalnikom. Pohištvo sploh nima več blestečega sijaja.

»Sicer pa majhna sobica sploh ni primerna za stanovanje tričlanske družine. Zaradi tega predlagam pristilno izselitev podnajemnika Andreja Žužka.«

Še živo so mi bile v spominu žolčne besede tožitelja — upokojenca Nardina — ko sem se v letu velike stanovanjske krize, tisoč devet sto šest in pedesetem, nekaj dni po razpravi napotil v ta muzej-antikvarij.

»Dobila sva otroka. Drugo nepremišljeno dejanje? Lastnik stanovanja je spet prijateljsko spregovoril: »Moral bi biti brez preudarka in vesti, če bi podpiral taka početja.«

Sedaj pa je prišlo najhujše. V stilno opremljeni sobici ni bilo otroške posteljice iz časa Ludvika XVI. Kupil sem pač otroško posteljico iz XX. stoletja in jo postavil v tesni prostor pod okno. Napad na kulturo! Skrajni primitivizem! Brezdušna samopašnost! »Kustos Nardine je razpisaval z neurejenimi negotovitvami, advokat pa jih je skrbno zbral v dolg, pretresljiv tekst obtožnice... Usmiljenje lastnika, zaščitin starin... Nekulturnost podnajemnika, zaščita starin... Žužkov zakon, zaščita starin... povečano izdihavanje, električni kuhalnik in para, zaščita starin... Vsa formalno neoporečna obtožnica se je prelivala v en sam krik: »ZAŠČITA STARIN!«

Zunaj je začelo nalahko deževati. Žena je pritekla z otrokom v sobo. Podnajemnik žužek je sedel k meni, da je žena mogla položiti otroka v posteljo. Zaprla je okno nad otrokovo glavico. V sobici je postajal zrak vse gostejši in neznošnejši.

Kakaj ni v obtožnici niti besede o zaščiti človeka, niti besede o skrbi za sočloveka, o razumevanju ljudi in njihovih težav. Pod krinko zaščite kulturnih dragocenosti se skriva najbolj prozoren človeški egoizem, samoljublje

Opazoval sem njegov ostareli, upadli in bolečni obraz. Nervozno se je med pripovedovanjem premikal po ozkem prostoru med mizo in omaro.

Ločitev zakona in otroci

Razbitje družinske skupnosti vedno slabo vpliva na otroke, ker jih običajno oropa ne samo enega izmed roditeljev, temveč tudi možnosti matere ali očeta, pri katerem otroci ostanejo, da bi jim nudila popolno nego. Toda najtežavnejše pri razvezi zakona ni samo gospodarsko breme, ki ga običajno prevzamejo na mater, katera skribo skrbi za gmotno vzdrževanje niti ne utegne niti ni razpoložena, da bi se ukvarjala z otrokovim notranjim življenjem toliko, kolikor je potrebno.

Najhujša posledica razveze zakona za otroke je v tem, da starši čisto prek otroke poravnajo svoje račune. Tako z raznimi izgovori otroku onemogočijo, da bi videl očeta oziroma mater. In kar je še slabše — otrok izkusi vse nezadovoljstvo roditeljev z lastnimi nesoglasji, otroka skušajo pridobiti zase — proti drugemu ločenemu. Včasih se v ta namen ne izognejo niti največjim nekorektnostim in groboti.

Ce bi se malo bolje zamislili nad takšnim svojim ravnanjem, bi starši morali uvideti, da s tem strežejo samo lastnim negativnim čustvom, da pa vse skupaj na otroke zelo slabo vpliva. Celu v

Se nekaj oblek za poletje

primeru, če gre v resnici za roditelja, od vpliva katerega je bilo otroka ločiti, je treba to storiti s polnim spoštovanjem otrokovih čustev. Sploh je vprašanje odvzema roditeljskih pravic, četudi to stori sodišče, silno resno vprašanje. Tudi tedaj je treba biti silno oprezen, še zlasti, ker te pravice ne morejo odvzeti posamezniki (oče ali mati).

Za otroke, ki se vzgaja v sedanjem družinskem okviru ni hujše izgube od izgube staršev, se pravi vzgojiteljev. Zato je huda napaka, če kdo razvija sovraštvo do katerekoli roditelja. Vedeti moramo, da so otroku naši razlogi tuji in zato učinkujejo kot prepoved, odvzem nečesa, kar je njemu po naravi ljub. Odpovedi takšne vrste pa so lužje od kakršnih koli gmotnih žrtev.

Zlasti ni nobene nevarnosti, da se bo otrok pri občasni kratkih srečanjih navzel negativnih vplivov (n. pr. pijanosti, krajje), ker se bosta ločena roditelja v glavnem trudila, da bi bila vsaj v odnosih z otrokom dostojna. Ko pa otroci odrastejo, ko bo njihova kritičnost večja, bodo pa že sami presodili, kaj ni prav. V večini primerov pa gre vendarle za starše, ki so se morali ločiti zaradi svojih nespozornostov. Njena zasebna stvar je, koliko bosta drug drugemu oprostila ali ne, oba pa imata veliko odgovornost za otroke, ki ga nikakor ne smeta zaplesti v svoje spore.

ker sta otroku odvzela družinsko skupnost, bi mu morala s čim večjo posamično pozornostjo in ljubeznivostjo to nadoknaditi, toda ta ljubezen mora biti nesebična. Ze iz spoštovanja do samih sebe starši ne bi smeli nikoli govoriti slabo o svojem bivšem zakoncem drugu, saj so si ga konec koncev sami izbrali. Otroku pa bo tem bolj koristilo, čim prej bo prišel v urejeno mirno vzdušje, v katerem se bo čutil ljubljene in varne.

Po drugi strani pa bodo starši najbolj pomagali svojim otrokom tako, če jim bodo s čim manjšim nezadovoljstvom pokazali, da je do ločitve moralo priti, da pa to nikakor ne pomeni, da jih oče oziroma mati nimata rada. Prav tako naj otrok vidi odsotnega roditelja kadarkoli to želi in kadarkoli je to možno. In naposled se naj ločeni roditelji trudi, da bi otrok tako gmotno kakor duševno občutil čim manj pomanjkanja. Edino tako je možno posledice ločitve zakona ublažiti in doseči, da bo razveza zakona tudi za otroke ne pa samo za starše boljše, ne pa slabši izhod. M. P.

Zbiramo za vas ZBIRAJTE ZA NAS

Takole pravilno izkoristimo meso in kosti za juho: Meso in kosti operemo v topli vodi. Kostni snovi sesekljamo na drobne koščke, da dajo od sebe vse hranilne snovi. Denemo jih skupaj s potrebno zelenjavo v lonec in nalijemo hladne vode, ter to vse pustimo stati eno uro. Hladna voda bo iz njih izvlekla vse snovi. Nato postavimo lonec na ognjišče, da zavre. Če hočemo imeti dobro juho, bomo hkrati s kostmi kuhale tudi meso, če pa nam je od tega, da ima meso popoln okus, ga bomo dale v juho šele preden le-ta zavre. Ko juha zavre, jo pustimo na majem ognju kuhati, dokler meso ni mehko. Tako bomo pravilno izkoristili hranilnost kosti in mesa in imeli hodo okusno juho in meso. L. B.

Sami lahko napravite večdnevno vrečico za nogavice. Za to ne potrebujemo drugega kot ostnake blaga pravokotne oblike. Blago obrobimo s svilenim trakom, ga prepognemo čez sredo, ob straneh zadržimo, potem pa naredimo več predalčkov, kolikor je pač velik kos blaga. Na konceh pa prišijemo trakova, ki ju pritrdimo na notranjo stran vrat omare, ali pa vrečico po stvih pripognemo in povežemo s trakom. B. M.

Ce nas piši komar obad ali čebela, namažemo pliceno mesto s česnom, ali ga nateremo s soljo, kisom, ali salmi-jakom; tako se izognemo oteklini in bolečini. Z. M.

Vodni poganjki in njih pomen

Vodni poganjki se močno razbohotijo zlasti v krošnjah starejših dreves. Nekateri sadjarji jih smatrajo za hudo sovražniške rodnelesa in propagirajo njih brezpogojno odstranitve. Velikokrat je to pravilno, nikakor pa ne v vseh primerih. Ako natančno opazujemo sadno drevo, lahko ugotovimo, da je največ vodnih poganjkov na starejšem, izpranem drevu. To je dovolj jasen opomin, da je treba drevo pomladiti. Sivele vodne poganjke najdemo tudi na mlajšem sadnem drevu, ki ni pravilno hranjeno. Pogosta saditev tudi vpliva na močnejše odganjanje vodnih poganjkov zlasti pri češpljah in slivah. Pri slabo oskrbovanem sadnem drevu so vodni poganjki čisto izraz trošenja v zadnjih življenjskih rezerv. Pravimo, da vodni poganjki ropajo hranilne snovi in izpravo drevo. Zaradi tega tudi v glavnem te poganjke odstranjujemo. Preudarno odstranjevanje vodnih poganjkov mora biti zelo koristno zlasti na starejšem drevu. Moderni načini vzgoje sadnega dreva vodnih poganjkov skorajda ne poznajo, ker s primer- no razmestitvijo, rezjo in nagibom posameznih vej poskrbijo za pravilno osvetlitev in razdelitev hranilnih snovi po vseh delih drevesa. Drugače pa je to pri starejših vzgojaj, ki bodo pri nas še dolgo prevladovali. Tu se zgodi, da z vnetim odstranjevanjem poganjkov v notranosti krošnje glavne veje ogoljijo in se sčasoma podaljšajo v nedosegljive razdalje. Vse delo, zlasti pa čiščenje in obiranje postaja čedalje bolj težavno. Da bi to preprečili, čisto odstranimo najlepše, toda preveč odmaknjene veje. Ker smo torej zagrešili takšno napako pri vzgoji drevesa v mladostnem stadiju, nam primerno stoječi vodni poganjek je v nekaj letih nadomestil odstranjeno vejo. Nikakor pa sveda ne smemo dopuščati, da bi takšen poganjek rastele divje, ker bi kmalu prerasel vse veje in se prav tako odmaknil iz dosegljive razdalje. Odrežemo ga tako, da bodo spodnja speča očesa odgnala in počasi izpolnila nastalo vrzel. Starikavo in slabo hranjeno sadno drevo z velikim številom vodnih poganjkov je najbolje odstraniti ali pa pomladiti. Vsako pomladitev mora spremljati močno gnojenje z naravnimi in umetnimi gnojili, ker sicer ni uspeha. Nerodna drevesa, ki poganjajo mnogo vodnih poganjkov, je najbolje preceptiti in nato s pravilno nego uravnati rast in rodost. Pri vseh normalno rastočih in pravilno vzgojenih drevesih pa so vodni poganjki nezaželjeni in jih je treba vse poletje sproti odstranjevati. Miha Ogorevc

Teško je zagovarjati ohranitev družinske skupnosti, pa čeprav tudi z otrokovimi interesi, če so odnosi med roditeljskimi takšni, da obstaja skupnost za ceno vsakdanjih preprirov, trenj ali celo tihiga, toda globokega in stalnega nezadovoljstva. Prav zato, ker je neprekinjen, utegne biti takšen položaj slabši od ločitve, ki zmanjša nestrpnost. Toda ločitev ne pomeni, da s tem neha biti oče ali mati. Prav zato, ker sta se zakonca ločila,

Kako vpliva vročina na dojenčka

Pri dojenčkih sposobnost za uravnavanje telesne toplote ni popolnoma razvita. Ker torej ni ravnovesja med proizvedeno in potršeno toploto, trpi dojenček v hudi poletni vročini.

Dojenček se brani odvečne toplote z močnim potenjem in pospešenim, globljim dihanjem. Toda s takšno obrambo izgubi dojenček organizem mnogo vode. Če te izgube ne nadoknadi s pitjem večje količine vode, potem vzame organizem iz telesnih tkiv potrebno količino. Spričo tega nastane sušenje tkiv in hude motnje v dojenčkovem organizmu.

Ce je preveč segret, dobi dojenček vroćinski šok, ki utegne biti lahek, hud pa tudi in celo smrten.

Znamenja lahkega vroćinskega šoka so: vznemirjenost, jok, bledica in povišana telesna temperatura do 39 stopinj. Pri hujšem vroćinskem šoku dojenček hudo trpi: poteze na obrazu se mu podaljšajo, oči se vneta, v

obraz je posmel. Do 40 stopinj povišano telesno toploto spremljajo čisto živčni krči in delna nezavest. Temu se pridruži še huda driska in bruhanje.

Prva pomoč v teh primerih je takšna: dojenčka je treba sleti, ga odnesti v hladno sobo, ga okopati ali oviti s hladnimi obkladki, ki jih bomo čisto izmenjavali, razen tega pa mu moramo pogosto v manjših količinah dati pitno hladno vodo.

Kako preprečimo takšno nevarno stanje?

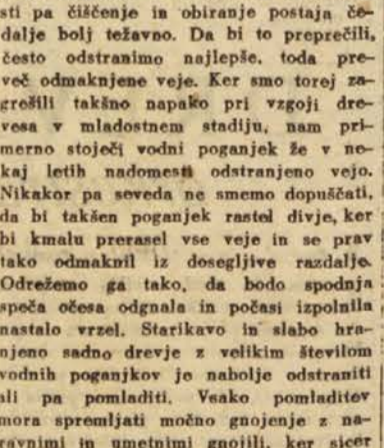
V poletni vročini je treba dojenčka lahko oblačiti in pokrivati. Obleka ne sme biti tesno

okrog telesa in dojenček ne sme ležati na puhu ali na volni. Sobe je treba temeljito prezračiti.

Na sprehod je treba dojenčka peljati zjutraj in zvečer, ne pa v opoldanski pripeki. Ne smemo ga sončiti oblečenega. Golega dojenčka je treba sončiti samo zjutraj, in sicer največ pol ure, pri čemer glavico obvarujemo pred sončnimi žarki.

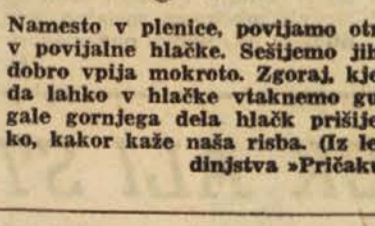
Zlasti nevarna je poletna soba para pred nevlhto.

Debel dojenček je občutljivi vsi za toploto kakor otrok, ki ni debeluhast. Mastno podkožno tkivo namreč preprečuje oddajanje telesne toplote. Dr. V. I.

V nedeljo so imeli v Idriji tradicionalno tekmovalno idrijskih čipkaric, ki se ga je udeležilo nad 200 čipkaric. Med njimi je bil tudi en moški tekmovalac. Tekmovale so tudi učence čipkarske šole v Idriji. Zmagovalki v takovosti in brzini sta bili Marija Habe in Marija Koder. Prva je prejela kot nagrado dragoceno preprogo, darilo podjetja »Dom« iz Ljubljane, druga pa radijski sprejemnik.

Na sliki Blaž Tušar iz Poljan nad Cerknem

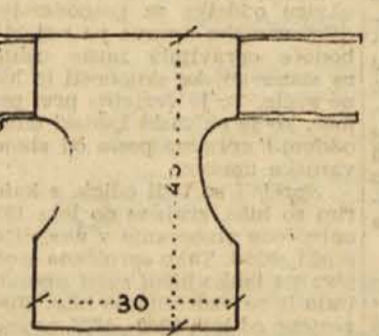

Preobleka za blazino po novem

Preobleke za blazine, kakor jih navadno uporabljamo, niso najbolj praktične. Le-te so brez potrebe velike, najbolj neprimerno pa je pri njih zapenjanje. Na narobni strani zapenjamo odprtino z gumbi in tako narejene niso nič kaj praktične za likanje, razen tega se gumbi pri pranju lomijo, med spanjem pa gumbi tičejo, zato ne moremo uporabljati blazine na narobni strani.

Mnogo primernejše so preobleke, narejene iz belega platna, 80 cm širine, in sicer so potem velike 70 cm dolge in 35 cm široke. Tako potrebujemo za eno preobleko 1,25 blaga. Za eno osebo je taka blazina dovolj velika.

Preobleke za zapenjanje tako, da na obeh roboh napravimo gumbnice, v

Telečeje srce z grahamom in zelenim fižolom

3 telečje srca, slana voda, 10 dkg masti, 5 dkg prekajenih slanin, 10 dkg čebule, 6 dkg moke, 1 do 2 paradiznika, poper, 20 dkg riza, pol kg zlučenega graha, 1 kg mladega stročjega fižola.

Oprano srca skuhamo v slani vodi. Kuhano zrežemo na polovice, na polovici masti in slanin zarumenimo na drobno zrezano čebulo, nato dodamo srca, jih prepražimo, potresemo z moko, moko zarumenimo in vse zalijemo z juho, v katero smo se kuhala srca, dodamo še paradiznike, popopramo in nato zakuhamo riž.

Oprano grah in primerno zrezano stročje fižol dusimo v ostali polovici masti, da se oboje zmelča. Nato oboje dodamo k srečeno oreden zalijemo z juho. Zaliti smemo le toliko, da se jed nekoliko zgosti.

(Količina zadostuje za 10 oseb.)

Tam, kjer se zbirajo najmlajši...

Nisem prišel pravi čas. Kljub temu sem nekaj videl in izvedel.

»Ko bi bili prišli vsaj pred enim tednom e je dejala temnopolta vzgojiteljica Majda, vbi lahko videli razstavo naših malčkov. Evo, nekaj malega vam lahko še pokažem, ker je ostalo pri nas.«

V otroškem vrtec Anice Černejeve v Celju je v teh dneh postalo skoraj prazno. Nekaj otrok se igra na dvorišču, sem in tja se kateri prikrade k vzgojiteljici, jo potegne za krilo in povpraša kaj sila važnega. V lepih, svetlih prostorih vrtec, ki je bil odprt šele pred nekaj meseci, stoji mirce in stolčki lepo v vrsti in kakor da jim je dolgčas, kakor da niso navajeni taknega reda. Njihovi junaki so jih zapustili, treba bo dva meseca potrpeli v dušehi vročini in samo skozi okno prisluškovati dan in noč vabečim valovom Savinje.

Držal sem v rokah čudno skrivečeno češnje iz llovice in zvedel, da jo je naredila triletna deklica. Gledal sem ribe, ki se spominjajo na tista daljna leta otroškega življenja, ko se Slovci razodevajo svet v vseh svojih nepreglednih oblikah in bogastvu. Gledal sem lutke, s katerimi se igrajo. Gledal delovne zapise, za vsak dan posebej. Pri vsem tem pa se nisem mogel znebiti občutka, ki je vse nekako turborno, samotno, zapuščen, brez življenja in smisla.

Potem smo se o vrtec na splošno in o celjskih posebej pogovorih nekaj malega.

TUDI TUKAJ STARA PESEM: PREMALO PROSTOROV

V celjskem okraju imajo vsega dvajset otroških vrtcev. V njih se vsako leto zbira okoli 60 otrok. Posebno lepo

uspel je doslej pokazal vrtec v Slovenskih Konjicah, ki ga vodi starejša vzgojiteljica Tuca Mara. Lani je njen oddelek štela 42 otrok, ki so se v osnovni šoli pokazali kot najboljši.

Dobre uspehe kaže tudi vrtec v Storah, ki ima urejeno prehrano otrok. Med boljšimi je vrtec v Laškem, medtem ko celjski trije vrtec ne delajo najbolje. Vzrok za to je v preobremenjenosti, saj ima na pr. vrtec Otona Zupančiča 30 otrok in samo dve vzgojiteljici. (Največje število otrok, s katerimi lahko dobra vzgojiteljica še dela, je 35, zahteve po moderni vzgoji pa postavljajo še znatno manjšo številko). Podobna je slika v domu Anice Černejeve, ki je imel letos 57 otrok in tudi le dve vzgojiteljici. Vzrok preobremenjenosti ni toliko v pomanjkanju Slovena vzgojiteljke kadra kot v pomanjkanju ustreznih prostorov.

Zadnji čas v Celju precej razpravlja o novem otroškem vrtec, ki naj bi ga postavili nekje v delavskem predmestju Gaberje. Vsekakor je to zahteva, ki ne bi smela nikjer naleteti na gluha ušesa. Tovarne so obljubile dva milijona dinarjev in že hodo svojo obljubo držale, bo prihodnje leto že obrednje število delavskih mater rešeno skrbi za svoj naračaj, ki se je doslej potekal okrog tovarn in drugod. 8 tem vrtec bi bilo v Celju za sedaj rešeno vprašanje zavodov za predšolske otroke.

VRTECI SO PRIPRAVA ZA SOLO IN ŽIVLJENJE

Zanimalo me je nekoliko več o tem, kako poteka delo v teh ustanovah. Inšpektorica Slavica Cerjak mi je rada

postregla z nekaterimi drobnimi zanimivostmi.

Sivar, ki dela našim vzgojiteljem predšolskih otrok največje preglednice, je mišljenja, ki prevladuje pri naših ljudeh, da so otroški vrtec nekako zavetišče, kamor pač pošlje svoje otroke, kadar se ne utegne s njim ukvarjati. To pa je popolnoma napačno mnenje. Namen vrtcev ni samo v tem, Marsikatera mati nima zadosti pedagoških sposobnosti, da bi v teh odločilnih letih pravilno vplivala na otrokov razvoj. Z novo šolsko reformo predvidevajo obvezno obiskovanje otroških vrtcev. Naši vzgojitelji se pač zavedajo važnosti obdelovanja otrokove psihe v tej dobi njegovega razvoja. Pogosto so primeri, da otroci v osnovni šoli ne znajo izražati svojih misli, marveč komaj lahko ponavljajo to, kar slišijo od drugih. To pa so stvari, ki se dajo in ki se morajo narediti z otrokom že v predšolski dobi. Glede tega bo potrebno v naših vrtec storiti še marsikaj.

Sveda je delo v teh ustanovah odvisno od vzgojiteljske kadra. To pa je sploh vprašanje zase in bi mu prav tako morali posvečati večjo pozornost.

OSNOVNO NALOŽBO: DELOVNA VZGOJA

V dvanajstih otroških vrtec celjskega okraja je zaposlenih 13 vzgojiteljic s strokovno kvalifikacijo (imajo veliko maturo in srednjo vzgojiteljsko šolo) ter 8 vzgojiteljic, ki se niso končale strokovnega študija. Pri tem je zanimivo, da se strokovno usposobljene vzgojiteljice (ki imajo položaj učitelja) nekako ne obnesejo tako kot one, ki nimajo popolno strokovno kvalifikacijo.

Dostikrat ne morejo najti kontakta z otroki, vse preveč se naginjemo k teoretičnemu delu, filozofiranju, premalo pa so praktične in iznajdljive.

Največja pomanjkljivost dela v vrtec je nenazadnje. Vzgojiteljice prelasko jemljejo svoje nalogo, včasih le kot dekuzivno nad zaupnimi jim otroki. Sicer pa je delo v naših vrtec še dokaj nedogano. Tudi tukaj še iščemo najustrežnejše oblike in prijeme. Poučevalce moderne vzgoje najmlajših je vedno bolj na delovni vzgoji in opuščanju starih deklamatorskih metod. S pomočjo igrač navajajo otroke k delovnemu življenju in spoznavanju delovnega procesa ter samozavesti, ki jo občuti človek ob pogledu na proizvedeno svojih rok. Zato v modernih vrtec upolnjujejo »kotičke« — urejene prostore, ki služijo vsak svojemu namenu in so kot spalnice, delavnice, kuhinje itd. Tam npr. se izzivljajo otroci, razstavljajo dele pohištva in sestavljajo nove, pospravlajo itd. Tako postajajo otroški vrtec resnična šola za življenje.

KORAK NAZAJ. NAMESTO NAPREJ

Konkretno: primer, kako nekateri pri nas gledajo na obstoj in delo otroških vrtcev, so letinski občinski proračuni, ki ponekod med svoje postavke niso sprejeli otroških vrtcev. Tako se je zgodilo v šostanjski občini (vrtec v Velenju, Šostanju in Pesjem) in v Laškem. Kaj bo posledica tega? Vrtec bodo morali zvišati mesečni prispevek za otroke od dosedanjih 100 do 150 dinarjev na 400 do 500. Tako bo pri nas sput prišlo do tega, da bodo vanje lahko pošiljali svoje otroke le premožnejši starši. Ali je taka politika v skladu z našim splošnim razvojem?

In še kritika na račun staršev. V vrtec so otroci vse dopolnje, od rane ure do dveh popoldne. V tem času pojedlo nekaj malega — mleko in kako malico — a so brez kosila. To ni dobro. Tudi v delu z njimi nima to najboljših posledic. Matere so same odklonile, da bi v vrtec tudi kuhali za otroke, češ da jih to stane na dva kraja... .

Redki so vrtec, kjer imajo urejeno prehrano otrok. Tudi to bo treba izboljšati.

Ni mogoče takole na kratko prikazati vso problematiko naših otroških vrtcev, kakor tudi ni mogoče z nekaj besedami opisati delo vzgojiteljic naših jurišnih polnoletnih državljanov. Vse to, kakor je ta problematika sila pestra, delo vzgojiteljice odgovorno in težavno. Zanj ni zadosti le strokovna usposobljenost. Razen poklica je tu potrebno še velikanski delež ljubezni in veselja, ki vzgajajo mladih ljudi.

Ni dvoma, da je poklic vzgojiteljice v otroškem vrtec eden najlepših poklicev, ki pa — enako kakor učiteljski — pri nas ni dovolj upoštovan. D. Ham

Prijetno jim je v hladni vodi

Pred XII. kolesarsko dirko »Po Jugoslaviji«

MOČNA ZASEDBA

Zagreb, 14. jul. — Danes so prispeli v Zagreb prvi udeleženci letošnje kolesarske dirke »Po Jugoslaviji«. To so bili češko-slovenski kolesarji, prav tako pa pričakujejo danes še bolgarsko reprezentanco.

pet etap in bodo morali kolesarji prevoziti skoraj 900 km. Največji vzpon je kot vsako leto na Vršič (1611 m) in nekateri sodijo, da je prvemu na tem vrhu zagotovljena tudi končna zmaga.

- DOSEDANJI ZMAGOVALCI
1937 Avgust Prosenik, Jugoslavija
1938 Dragoljub Davidović, Jugoslavija
1940 Nikola Penčević, Jugoslavija
1947 Anton Sirain, Jugoslavija
1948 Aleksander Zoric, Jugoslavija
1949 Luigi Malabrocca, Italija
1950 Franco Fantl, Italija
1951 Albert Margiller, Belgija
1953 Franz Reitz, Nemčija
1954 Veselin Petrović, Jugoslavija
1955 Walter Müller, Avstrija

VESTI IN DOGODKI

Šahovsko prvenstvo Slovenije

V IV. kolu so igrali: Trampuž : inž. Gabrovšek 0:1 (31), Kočevar : Bajc remi (24), Cuderman : dr. Smilgove 1:0 (57), Lešnik : Stupica remi (60), Mišun : inž. Levčič remi (20), Puc : Preinšalk remi (43), Longar : Germek 0:1 (43), Grossek : Vošpernik remi (30).

SOVJETSKI PLANINCI V SLOVENIJI

Ljubljana, 14. jul. — Delegacija sovjetskih planincev se mudi te dni v Sloveniji. Danes so si gostje ogledali Postojnsko jamo, jutri pa bo na Vršiču prikaz naše gorske reševalne službe, nato pa bodo Rusi odšli na Triglav. Vodja sovjetske planinske delegacije je predsednik Komiteta za fizkulturo SZ Romanov.

NJEGUŠ OD LICEN 56,7 NA 100 m PROSTO

Iz Splita javljajo, da je plavalec Jadranka Matić Njeguš na klubskem mitingu preplaval 100 m prosto v času 56,7, kar je nov odlični jugoslovanski rekord na tej progi. S tem rezultatom si ni Njeguš priboril le pravico nastopa na olimpijskih igrah v Melbournu, marveč je postal na mah tudi eden od najboljših sprinterjev na svetu. Rezultat pod 57 sekundami predstavljajo v 50 meterskem bazenu namreč redkost. Njeguš je že na prvih letošnjih nastopih pokazal, da je v solidni formi (zmagal v Trstu) in lahko upravičeno upamo, da bo še napredoval.

NAJBOLJŠI SLOVENSKI ODBOJKARJI V ŠISKI

Ljubljana, 14. julija. Današnja nedelja, 15. julija bo na stadionu »Ljubljana« v Šiski odbojkarški turnir v počastitev dneva vstaje. Nastopile bodo moške reprezentance Ljubljane, Maribora, Nova Gora in Gostinca, to je največjih odbojkarških sredstev v Sloveniji. Zato bodo te tekme dogodek letošnje sezone.

Naši padalci za šampionat v Moskvi

Po temeljitih pripravah naših padalcev za svetovni šampionat, ki bo v Moskvi od 29. julija do 5. avgusta, naša reprezentanca, ki jo sestavljajo: Mladen Milčević, Danilo Damjanović, Rudi Skofljic, Jovan Belošević in Aki Ibrahimovski.

Zmaga tolminskih kegljačev

V Tolminu je bila prijateljska tekma med kegljaškim klubom »Krn« iz Tolmina in kegljaškim klubom »Primorje« iz Ajdovščine v dveh setih. Tekma se je zaključila z zmago Keglskega kluba »Krn« iz Tolmina s 708 proti 517 podrtim kegljem.

Prijateljska-nogometna tekma med pripadniki garnizona JLA Tolmin in nogometnim klubom Tolmin se je zaključila z zmago garnizona JLA 5:0.

javno pismeno licitacijo

za oddajo gradbenih in obrtniških del za stanovanjsko zgradbo v Dominkuševi ulici v Mariboru.

Licitacija bo 6. avgusta 1956 ob 10. uri v prostorih Stanovanjske uprave Center, Maribor, Krekova ulica 27, soba št. 2.

Proračunska vsota za vsa gradbena, obrtniška in inštalacijska dela znaša 103.000.000 dinarjev (zaokroženo) in to obrtniška dela 47.000.000 dinarjev gradbena dela 56.000.000 dinarjev

Rok za dovršitev gradbenih del do vključno III. gradbene faze je 15. december 1956, rok za dokončno dovršitev vseh del pa je 1. oktober 1957.

Podrobni pogoji so razvidni iz objave v Uradnem listu LRS št. 22 z dne 5. julija 1956, stran 249, pod št. 1541.

STANOVANJSKA UPRAVA CENTER Maribor, Krekova ulica 27

M 231

MOSTVENI ZMAGOVALCI

- 1948 Srbija
1949 Trst
1950 Italija
1951 Belgija
1953 Belgija
1954 Jugoslavija
1955 Jugoslavija

NASI IN TUJI KOLESARJI

Jugoslovansko moštvo še ni sestavljeno. Na treningu v Karlovcu pa so preizkušeni tekmovalci Petrović, Vuksan, Jugo, Valtić, Cvejin, Bajc in Vukojević. Kdo bo nastopil v jugoslovanskem moštvu, bodo določili ponedeljske tekme za državno kolesarsko prvenstvo na progi Karlovca—Delaice—Karlovca. Vsi kandidati za reprezentanco so kolesarji, ki so letos sodelovali na velikih mednarodnih dirkah, zato računamo, da imajo dovolj mednarodnih izkušenj in precej možnosti za uspeh.

Šport po svetu

Zapekla ga je vest

Nekega angleškega ljubitelja nogometa je po 23 letih nenadoma začela peči vest. Zakaj? Nogometnemu klubu Bristol Rovers je nakazal 1 funt z naslednjo obrazložitvijo: »Leta 1933 nisem mogel plačati za tekmi Rovers: City vstopnine. Vrata stadiona so bila namreč že zaprta, zato pa sem splezal čez ograjo. To stvar hočem sedaj vendar enkrat popraviti.«

Olimpijska prisega

Na olimpijskih igrah v Melbournu bo v imenu vseh nastopajočih podal olimpijsko prisego avstralski veslač Murray Wood. Ta tekmovalce bo tokrat že četrtič nastopil na olimpijskih igrah. V Berlinu je kot 19-letni fant veslal v avstralskem osmercu, 12 let kasneje je v Londonu osvojil zlato medaljo v scifitu, v Helsinkih pa je v isti disciplini zasedel drugo mesto. Tokrat namerava 29-letni poljejski uradnik nastopiti na olimpijski progi za veslanje na jezeru Wendouree s svojim tovarišem Rileyem v double scullu.

Hitro in poceni

Nemškemu dirkalnemu avtomobilu znamke Porsche s kubatoro 1,5 litra so na deli od mednarodni 12-urni dirki v Reimsu privede »senzacionalnega«. S tem vozilom je dvojica Frankenberg—Störns zmagala v svoji skupini s povprečno hitrostjo 164,572 km na uro. Pri tem sta vozača porabila za 100 km le 12 litrov bencina. Za primerjavo naj navedemo, da sta zmagovalca v

Vörös Lobogo : Rapid 3:4

višjem razredu Angleža Hamilton-Bueb vozila s svojim jaguarjem (3,5 l) le za 15 km hitreje, zato pa sta porabila več kot 25 litrov goriva na 100 km.

Stava pa taka

Iz Anglije poročajo o prav čudni stvari. Student po imenu Humphrey Crum je stavil, da bo peš korakal iz sredine Londona do Oxforda. To se ne bi bilo nič posebnega, če se ne bi ta šaljivec za 50 funtov še obvezal, da bo ves čas pred seboj potiskal žogico za gol. Večkrat bo verjetno moral kreniti z najkrajše poti, saj ga bo žogica gotovo čisto pripeljala v občestni jarek, ali pa še kam dje...

Iz aprilske šale — resnica

Za letošnji 1. april je neki poljski časopis med prvopripriskimi šalami objavil tudi »vest«, da je poljski metalec kopja Janusz Sidlo dosegel s kopjem konstrukcije Held na treningu nov svetovni rekord. Po vsem svetu so vzeli to vest že takrat za resnično in jo tako tudi objavili. Tudi pri nas nismo napravili izjeme. Kasneje se je izkazalo, da je bila vse to je potegavščina. Nedavno pa je Sidlo je uresničil tibe želje poljskega časopisa. Na tekmovalju v Milanu je imel končno prvič v rokah kopje Heldeove konstrukcije in takoj je padel svetovni rekord, ki ga je le 6 dni prej dosegel Fincc Nikkinen.

Dva finančna knjigovodja

Sprejme takoj podjetje v Novi Gorici

Naslov v oglasnem oddelku

Plača po tarifnem pravilniku 2772

KINEMATOGRAFI! Zaradičasne prekinitve kino-obratovanja Svobodecenter Trbovlje do otvoritve novega delavskega doma

PRODAJAMO: kino napravo, obstoječo iz dveh aparatov tipa Zeiss-Ikon Ernemann VII-B, kompletno z vsemi pritliklinami in rezervnimi deli v brezhibnem stanju

kompletno centralno kurjavo, kombinirano na vročo vođo ali paro

popolnoma novo električno opremo za vsak večji gledališki oder

nove ventilatorje z motorji za zračenje

Interesentom pripravomo — po predhodnem obvestilu — ogled dneвно od 16. ure dalje. Pismo daje vsa pojasnila uprava kinematografa Svoboda-Center Trbovlje I.

Priporočamo, da bo prodaja gornjih naprav samo iz razloga, ker se bomo preselili v nov delavski dom in bo kinematograf opremljen z cinemascope-aparaturami.

Brzjojavke

LONDON, 14. jul. (Reuter). — Prvi dan prvenstva Velike Britanije v atletiki je najboljši rezultat dosegel Norris v teku na 6 milj z rezultatom 28:13,6, kar je tretji rezultat doslej na svetu. V metu kroglice je zmagal Palmer s 16,51 m, v metu kladiva Allday z 57,27 m in v skoku v daljino Klutenberg z 725 cm.

PEKING, 14. jul. — Kitajska nogometna reprezentanca, ki bo julija in avgusta igrala štiri tekme v SZ in tri tekme v Jugoslaviji, je odptovala iz Pekinga v Moskvo. Prvo tekmo igrajo Kitajci v Leningradu proti domačemu Zenitu.

BIRMINGHAM, 14. jul. — V finalu mednarodnega teniškega turnirja je Anglež Davies porazil wimbledonskega zmagovalca Hoada s 6:3, 4:6, 6:4.

CARACAS, 14. jul. — V nadaljevanju mednarodnega nogometnega turnirja je Roma porazila madridski Real z 2:1 (0:0).

PRAGA, 14. jul. — Meddržavna tekma v hokeyju na travi med Jugoslavijo in CSR se je končala z zmago Čehoslovakov s 4:0 (2:0). Naši igralci so bili predvsem neodločni pred nasprotnikovimi vrati.

Pokal marsala Tita

Tekma Triglav : ZNK »Ljubljana« za pokal marsala Tita bo danes, v nedeljo, ob 10 na stadionu v Šiški. — Vstopnina je 50 din. Ljubljana : Nova Gorica 3:1.

DRŽAVNI NOGOMETNI PRVAK V LJUBLJANI

Danes Crvena zvezda : Odred

Letošnji državni nogometni prvak Crvena zvezda je bil že od nekdanj redke gost na ljubljanskih nogometnih igriščih. Z Odredom se bodo Beograščani tokrat pomerili sedmič. Ljubljanci se vedno bolj živo spominjajo prvenstvene tekme Odred — Crvena zvezda v Ljubljani, v kateri je Odred zmagal s 4:3.

VASAS FINALIST SE CUPA KATASTROFA PARTIZANA

Vasas : Partizan 6:1 (3:1)

Na Nep stadionu v Budimpešti je bila pred 90.000 gledalci povratna polfinalna tekma za srednjeevropski nogometni pokal med budimpeštanskim Vasasom in beograjskim Partizanom. Kot je bilo pričakovati tesna zmaga Partizana v Beogradu (1:0) ni zadostala za plasman v finale tega tekmovalja. Vasas je drugo srečanje namreč odločil v svojo korist z visokim rezultatom 6:1 (3:1), ki predstavlja

pravo katastrofo za Partizanovo enajstorico. Ze po devetih minutah igre so Madžari vodili z 2:0. V 21. minuti je dosegel gol Silagy, sedem minut kasneje pa je bil uspešen Cordas. Ko je minil prvi juris Madžarov, se je Partizan vendar znašel in v 31. min. po Marčeviću znižal rezultat v 33. min. je Bundzak dosegel tretji gol za Vasas, s čimer je bila usoda Partizana že skoraj zapečaten.

Pričakovanja, da bo jugoslovanska enajstorica v drugem polčasu izboljšala rezultat, so se izjalovila. Partizan je sicer več kot 23 minut prevladoval, toda njegov napadalec ni bil spet neučinkovit. Ko je v času Partizanove premoči dosegel Cordas v 78. min. še četrti gol za Vasas, je Partizan popolnoma popustil. Sodnik Macka (CSR) je zaradi prirovarjanja izključil iz igre Bobeka in kasneje še Zebca. Pribiti pa je treba, da sta se jugoslovanska igralca obnašala nesportno potem, ko sta bila izzvana od Madžarov. Peti gol je Vasas dosegel v 84. min. (Lelenko), šestega pa v 88. min. (Cordas).

Razpis

Rudniki svinca in topilnica Mežica razpisujejo sledeča delovna mesta:

- 1. Pravnega referenta
2. Strojnege inženirja — šefa stroj. obrata

Pogoji: 1. Dovršena pravna fakulteta in najmanj 2-letna praksa na položaju pravnega referenta večje gospodarske enote. 2. Končana TVŠ — strojni oddelek in najmanj pet let strokovne prakse.

Plača po tarifnem pravilniku odnosno dogovoru. Komfortna stanovanja na razpolago.

Ponudbe poslati na sekretariat Rudnika najkasneje do 31. julija 1956. Ponudbi obvezno priložiti življenjepis.

RUDNIKI SVINCA IN TOPILNICA MEŽICA - SLOVENIJA 2778

GOST IZ TUJINE NA TRENINGU NAŠIH DOLGOPROGASEV

W. Konrad v Mariboru

Sedel sem v restavraciji MSD Branika v Ljudskem vrtu in opazoval naše dolgoprogeše, ki so te dni v Mariboru na treningu. Med Stritofom, Segedinom, Cetinčičem in drugimi sem zagledal nenadoma povsem tuj obraz. Ko sem se pri Petru Segedinu pozanimal, kdo je mladenič z nasčeniki, katerega poteze v obrazu so mehke, da ne rečem otroške, mi je Peter pokazal, da je to znani nemški dolgoprogaš, 28-letni tehnik tovarne »Siemens-Halske« v Münchenu — Walter Konrad. Izkoristil sem priložnost in nemškemu atletu zastavil nekoliko vprašanj.

Zakaj ste pravzaprav prišli v Maribor?

Kako sem prišel v Maribor? Na mednarodnem atletskem mitingu v Beogradu sem zvedel, da gredo vaši dolgoprogaši na trening v Maribor in sem se jim na svoje stroške priključil. Dopusita nimam, saj bi vam povedal, kako je s to stvarjo, toda bojim se, da bi vaš časopis le na kak način zadržal v našo tovarno in potem bi mi najbrž ne bilo preveč prijetno.

Vprašali ste me še, zakaj? Odgovor je jaseen. Zaradi tega, ker bom na treningu z vašimi dolgoprogaši mnogo pridobil. V Nemčiji nimam najboljših pogojev. Vsi pomembnejši nemški dolgoprogaši s Schadejem na čelu trenirajo pod vodstvom trenerja Lamperta v Wupertalu in čeprav trenira Lampert tudi mene, v Münchenu, kjer prebivam, redkeje pride.

Šišal sem, da ste po rodu Avstrijec. Res?

»Da, toda zaradi boljših delovnih pogojev sem se preselil v Nemčijo, ki imam nje državljanstvo od 1. aprila 1955. Verjemite mi, da mi je športnega gledišča zelo žal, ker nisem več avstrijski državljan. Kot Nemec, pa čeprav sem trenutno v Nemčiji drugi tečaj na 10.000 m, ne bom nikoli videl Melbournu, kajti naši bodo na olimpiado poslali res samo tiste, ki imajo pogoje za dober plasman, med tem ko bi ga kot Avstrijec gotovo obiskal.«

Vaši najboljši rezultati?

»Na 5000 m 14,17 v Beogradu, na 10.000 metrov 29,59 na meddržavnem dvoboju Švedska : Nemčija v Stockholmu. Letos, na Novo leto, sem tekel tudi v Sao Paulu in sem v razmeroma močni konkurenci zasedel 4. mesto.«

Kaj vam bolj jezi, pet ali deset kilometrov?

»Rajši imam 5000 m, toda za to progo nisem dovolj hiter. Mnenja sem, da mora vsak petkilometrski pretečaj 1500 metrov v času pod 3,50 min., jaz pa tega ne zmorem. Le pogljetje Mogošu, ta bo še podiral rekorde, saj teče 1500-metrsko progo 3,44 minute. Ne preostane mi ničesar drugega, kot to, da se temeljiteje pripravim za 10 kilometrov.«

In kaj menite o naših dolgoprogaših?

»Stritof in Mugoša sta markri, pa tudi ostali, kot Mihalič, Segedin, Cemraj in drugi so dobri. Za Stritofa sem na primer prepričan, da bi na 10.000 m prejel kakor 3000 m zapreke, dosegel nov jugoslovanski rekord. Naj vam povem še to, da s Stritofom skoraj ne morem trenirati, tako je hiter in v taki kondiciji, da ga skoraj ne morem dohajati. O Mogošu imam seveda najboljše mnenje. Mogoša bo še podiral rekorde, da bo veselje.«

Se zadnje vprašanje: Kako se počutite v našem mestu?

»Izredno. Prav nič ne pretiram in tudi laskati vam ne mislim, saj živim v Mariboru za svoj denar in če bi mi ne bilo všeč, bi že zdavnaj postrušil svoje kovčke. Tereni v Pralunskem gozdu in okoli Treh ribnikov so naravnost idealni za treninge dolgoprogešev. Na koncu vas prosim, da napišete še to, da želim vsem jugoslovanskim športnikom mnogo uspehov v bodočnosti, bralce vašega lista pa najlepše pozdravljam!« —bs-

Znanjetrovinsko podjetje V LJUBLJANI

Išče za takoj sposobno KORESPONDENTKO

s perfektnim znanjem nemščine. Znanje drugih jezikov zaželeno

Ponudbe na ogl. oddelek pod »SPOSOBNOST« 2744

Kirurški klinika v Ljubljani razpisuje

6-mesečni tečaj iz anesteziije za zdravnike s trajanjem od 1. okt. 1956 do 31. marca 1957.

Prijave sprejema Kirurški klinika do 15. sept. 1956. Pogoji za prijavo je dokončan staž.

RAZPIS ŠTIPENDIJ

Na osnovi Temeljnega zakona o štipendijah (Ur. l. FLRJ št. 32-349/55), Odloka o višini štipendij (Uradni list FLRJ št. 33-363/55) razpisuje Komisija za podeljevanje štipendij pri ObLO Ljubljana-Siška naslednje štipendije:

- 1 štipendijo za študij na Pravno-ekonomski fakulteti, pravni oddelek,
1 štipendijo za študij na Pravno-ekonomski fakulteti, ekonomski oddelek,
1 štipendijo za študij na Višji šoli za medicinske sestre,
1 štipendijo za študij na Šoli za socialne delavce,
1 štipendijo za študij na Šoli za sanitarne tehnike,
1 štipendijo za študij na Upravni šoli,
1 štipendijo za študij na Višji pedagoški šoli (defektolog),
2 štipendiji za študij na Srednji ekonomski šoli,
1 štipendijo za študij na Srednji vzgojiteljski šoli.

Štipendije bomo podelili za čas, ki je prosilcu po predpisu določen za dokončanje študija v višini, kot jo predvideva določ o višini štipendij. Prosilci naj do 10. avgusta vložijo kolkovane prošnje (180 din državne in 95 din občinske takse) in prilože: potrdilo o premoženjskem stanju, potrdilo o prejemanju otroškega dodatka, zadnje šolsko spričevalo — potrdilo o vpisu v šolo, potrdilo o prejemkih vseh družinskih članov. Služatelj univerz in višjih šol predlože namesto šolskega spričevala potrdilo o zadnjem vpisu, potrdilo o opravljenih izpitih in mnenje mladinske organizacije. Prošenj brez navedenih prilog ne bomo obravnavali.

Prednost pri dodeljevanju štipendij imajo otroci padlih borcev in žrtve fašističnega terorja, siromašni otroci in dijaki oz. slušatelji višjih letnikov strokovnih in fakultetnih šol.

Komisija za podeljevanje štipendij ObLO Ljubljana-Siška 2770

DNEVNE NOVICE

Ljubljanski Festival
 od 30. junija do 21. julija 1956
 Nedelja, 15. julija:
 ob 20.00: slovesno odprtje sponenika Antonu Askercu pri Križankah (vokal Emonske ceste in Cojzovega grabna) ob 100-letnici njegovega rojstva;
 ob 20.30: Koncert Slovenske filharmonije. Dirigira Samo Hubad. Križanke (predverje). V primeru slabega vremena v dvorani Slovenske filharmonije.
 Ponedeljek, 16. julija:
 ob 20.30: Koncertni večer C. Součkov in M. Cangalovića. Križanke (predverje). V primeru slabega vremena v dvorani Slovenske filharmonije.
UPRAVA DVOLETNE SOLE ZA OTROŠKE NEGOVALKE
 v Ljubljani, Lončarska steza št. 2, razpisuje vpis v I. letnik.
 Pogoji za sprejem so: dovršena nižja gimnazija, starost 16 do 24 let, telesno in duševno zdrave, opravljen sprejemni izpit. Kandidatnje naj vložijo kolkovane prošnje za sprejem do 28. julija 1956 na upravo sole. Prilože naj kolkovane priloge: spričevalo o spremenju izpitu iz slovenščine in računstva, ki bo 30. in 31. julija 1956 ob 7. uri v Soli za otroške negovalke v Ljubljani, Lončarska steza 2. Hkrati bodo zdravniško pregledane. Sola ima internat.
 Za štipendije naj interesentke zaprosijo na Tajništvo sveta za zdravstvo in socialno politiko pristojnega OLO ali pri upravah zdravstvenih radovov. 2773
KRVODAJALCI!
 V Juliju in avgustu se v Zavodu za transfuzijo krvi v Ljubljani ne bodo vršili odvzemi krvi, pa sam na terenu po predvidenem programu.

PUTNIK SLOVENIJA
 vas obvešča:
 21. julija - dvodnevni avtobusni izlet PLITVIČKA JEZERA - CRIKVENICA - REKA - 3950 din.
 21. julija - dvodnevni avtobusni izlet preko VRŠICA in TRENTO - 2800 din.
 22. julija - enodnevni izlet v LOGARSKO DOLINO - 850 din.
 Kdor ni bil z nami v Parizu, naj se odloči za naše drugo največje in najlepše potovanje z avtobusom v NAPOLI in RIM, z ogledom BOLOGNE, FIRENCE, PISE, LIVORNA, POMPEJEV itd. Potovanje traja 6 dni. V vseh krajih avtobusni ogledi mest pod strokovnim vodstvom.
 TRST - BENETKE, dvodnevni avtobusni izlet konec vsakega meseca. GRAZ - DUNAJ - PRAGA, petdnevno potovanje z avtobusom.
 »OKTOBERFEST« v Münchenu je pravo doživetje za vsakogar. Prijavite se za naš izlet v München konec septembra.
 Kdor ne pozna lepote Benetk in DOLOMITOV, naj se poda z nami na štiridnevno potovanje: TRST - BENETKE - VERONA - JEZERO GARDA - TRENTO - BOLZANO - MERANO - CORTINA D'AMPEZZO - UDINE - GORICA - LJUBLJANA. Izlet bomo organizirali z našimi avtobusi v mesecu septembru.
 Če si še niste ogledali DUNAJA in GRAZA, ju boste temeljito spoznali na našem trodnevnem avtobusnem izletu v mesecu septembru.
 Potovanje REKA - ATENE - REKA organiziramo vsak mesec dvakrat z ladjo.
 Za vsa naša potovanja vam prekrbimo lastni potni list in za vse izletnike je na potovanju rezervirana prehrana in prenočišče v hotelih kategorije »B«.
 Zapomnite si: Se danes zahtevajte pri »PUTNIKU SLOVENIJA« podrobne programe potovanj, ali pa nam javite vaš naslov, da vam iste pošljemo po pošti.
 Razen tega obveščamo vse interese, da »PUTNIK SLOVENIJA« razpolaga z 19, 24, 33, 35 in 42-sedežnimi avtobusi, opremljenimi z radioaparati, mikrofoni in vsemi modernimi napravami za udobno potovanje naših gostov. Vse te avtobuse oddajamo po konkurenčnih cenah.
 Preden pa se odločite za vaš izlet, zahtevajte brezplačno cenik naših prevozov in sami se boste prepričali o nizki ceni in odlični kakovosti uslug »PUTNIKA SLOVENIJA«!

SAP - Turist biro
 prireja največje potovanje v letošnji sezoni s posebnim vlakom in posebno luksuzno potniško ladjo v BARI - RIM - NEAPELJ - CAPRI - BARI. Zahtevajte informacije pri SAP-Turist biroju, Ljubljana, Miklošičeva cesta 17, telefon št. 30-645. — Za izlete na jesensko velesajma na DUNAJ in v INNSBRUCK ter za »OKTOBERFESTE« v Münchenu in po Koroški na Grossglockner že sprejemamo prijave. — Udeležite se naših izletov, zahtevajte informacije!
 Avtobusno in turistično podjetje SAP-TURIST BIRO, Ljubljana.
 Slovenska filharmonija opozarja abonente rumenega abonmaja, da je zadnji koncert za »rumeni abonma« danes ob 20.30 in ne v ponedeljek, 16. t. m. v predverju Križank, v primeru slabega vremena pa v četrtek, dne 19. julija.
 Dr. Hribar Miroslav do 13. avgusta ne ordinira.
 Elektrotehniško društvo LRS, Sekcija praktičnih elektrotehnikov, organizira za svoje člane 4. in 5. avgusta strokovno ekzkurzijo v elektrarno Vinodol. Točen čas odhoda bo objavljen naknadno. Prijave sprejema Elektrotehniško društvo LRS, Ljubljana, Erjavčeva cesta 11.
 Uprava cest OLO, Ljubljana, sporoča, da bo zaradi popravila cestniška zaprta za ves promet cesta št. 1232 Črnuče - Sentjakob in cesta št. 1250 Sentjakob - Domžale. Zapora ceste št. 1252 bo trajala predvidoma do dne 25. julija, cesta št. 1250 pa od 25. julija do 30. avgusta 1956.
 Uprava za ceste LRS, Tehnična sekcija, Ljubljana, obvešča, da bo cesta II. reda Bled - Boh. Bistrica v odseku Bitnje - Boh. Bistrica v sredo, 18. julija, od 5 zjutraj do 19 zvečer zaprta zaradi popravila lesenega mostu čez Savo pri Boh. Bistrici. Promet se za ta čas preusmeri na cesto III. reda Bitnje - Srednja vas - Bohinjsko jezero.
 FLEX preparat za čiščenje mažežev se zopet dobi. Nekaj časa ga ni bilo na trgu, ker ni bilo surovin. — Zahtevaj FLEX!
 ROZNO MLEKO Teint Bell je nepogrešljivo pri negi vsake žene. Prvo vrstni material za Rožno mleko Teint Bell so zagotovljeni.
 HVAR, biser južnega Jadrana - ponovno vabi: Popolna oskrba: zajtrk, kosilo, večerja (tudi plemeniti ribe) 450 din, lepo privatne sobe 200 din (nedejske 250 din). Krasi izleti z jadrnicami: Milna, Palmižan, vino 100 din, zabave, koncerti, ples. Rezervirajte (akontacija): Hotel »Palace«, Hvar.
 Obvestilo. Planinsko društvo Bovec obvešča cenjene pianince, da bo postojanka Petra Skalarija na Kaninu odprta od 14. julija 1956 naprej ob sobotah in nedeljah. Na izrecno zahtevo večje skupine se odpre tudi med tednom s tem, da se plača oskrbnika posebej. Za jedaco in pičajo preskrbljeno. Vljudno vas vabimo.
 Odkritje Askerčevega spomenika v Ljubljani pri Križankah ob križišču Askerčeve in Emonske ceste, bo v nedeljo, 15. julija ob 20. K obliki udeležbi vabi Republiški pripravljani odbor za proslavo stoletnice Askerčevega rojstva.
 Gospodinja varno gospodariti!
ČISTILNI PRAŠEK VERA
 pri čiščenju te ne prevari.
 Mestna planina v Ljubljani razpisuje slikanje pisarniških prostorov. Ogled in dogovor na licu mesta, Resljeva cesta 28.
 Obvestilo. Obveščamo vse komitente, da bomo s 23. julijem 1956 odprli novo podružnico Komunalne banke 60-KB-8 na Mestnem trgu 23, telefon št. 20-522. Nova poslovna enota prevzame vse komitente s področja občine Rudnik ter delno komitente s področja Trubarjeve in Wolfove ul.
 Jugoslovanski cirkus »CENTRAL« v Tivoliju. Predstavi dnevno ob 17 in 20. Blagajne so odprte neprekinjeno od 9-20.

MASTNE MADEŽE ČISTI Cisten
 ZAHTEVAJTE GA V SVOJI TRGOVINI

IZ MURSKE SOBOTE
 KINO
 »PARK«: Ameriški film: »Hondo«.

CELJSKE VESTI
 KINO
 »UNION«: Ameriški barvni film: »Miri ni glovek«.
 »METROPOL«: Ameriški barvni film: »V koloradskih kanjonih«.

VESTI IZ TRBOVELJ
 KINO
 »SVOBODA - CENTER«: Ameriški film: »Skandal v Scouriju«.
 »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Tarzan in njegova prijateljica«.
 »SVOBODA - DOBRNA«: Ameriški film: »Bell Starova hčerka«.

IZ ROGAŠKE SLATINE
 KINO
 Ameriški film: »Slika Doriana Graya«. Predstavi ob 17 in 20.

Z JESENIC IN OKOLICE
 Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot 24.
 Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 15. julija, Janko Novak, brivski salon, Javornik.
 KINO
 »RADIO«: Ameriški film: »Rumeno nebo«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10 matineja mladinskega filma.
 »PLAVŽ«: Ameriški barvni film: »Ljubim Melvina«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10.30 matineja mladinskega filma.

VESTI IZ KRANJA
 KINO
 »STORŽIC«: Ob 14 premiera angl. filma: »Hobson v škripcih«. V glavni vlogi Charles Laughton. Ob 16. in 20. ameriške barvni film »Steza snov«. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Danes zadnjikrat. LETNI KINO »PARTIZAN«: Premiera italijanskega filma: »Pesem ulice«. Predstava ob 20.30.
 »SVOBODA«: Premiera ameriškega filma: »Smrt prihaja«. Predstava ob 16. in 20. V glavni vlogi Edmond O'Brien.

Z BLEDA
 KINO
 Ameriški barvni film: »Gipsy - Crni konj«. Predstava ob 14, 16, 18 in 20.30. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Dona Corcoran, Ward Bond in Frances Dee.

IZ DOMŽAL
 KINO
 Ameriški barvni film: »Cena slave«. Predstava ob 16, 18 in 20.

PROČILI SO SE V LJUBLJANI
 v soboto, dne 14. julija 1956
 Radiomehanik Andrej Skrajanc in boln. strážnica Ana Gale; uslužbenec Martin Čučnik in blaginčarka Martina Kontara; spl. mehanik Ivan Gregorka in delavka Marija Suhadolc; torbar Stanislav Pavlin in uslužbenka Neža Oražem; kovnostrugar Ivan Vidic in trg. pom. Ana Skender; gradb. tehnik Roman Jesenovec in gradb. inžen. Jožica Kovarčič; inženir Janez Zvoček in Desanka Kraut; nameščenec Matija Skrabar in nameščena Barbara Cizmadija; abs. gradb. fak. Karel Konhajzler in med. sestra Bogdana Sevek; kolar. pom. Janez Kopač in trg. poslov. Angela Kodrič; kovnostrugar Marjan Mirt in kmečka delavka Jožeta Udovc; ind. tehnik Anton Belčič in nameščena Hermilina Borghese; sofer Branko Hasler in šivilja Jožeta Novak; zidar Jožef Smrekar in natakarka Marija Črnač; ortoped. bandažist Ludvik Gerdina in pisarn. referent Antonina Lomsek; inženir Pero Vuković in računovodja Marija Volec; avtomehanik Pavel Bahar in kuharica Marija Mrazec; obrtnik Borivoj Ducek in učiteljica Marija Venturini.

Protiperonosporna služba
 Poročilo za dne 14. julija 1956
 Srednja dnevna temperatura se je gibala med 19 in 23 stop. C. Maksimalna temperatura je dosegla 29 stopinj. Minimalna temperatura pa je kolehala med 12 in 17 stop. C. Padavin ni bilo.
 Napovedi: Še danes (14. t. m.) imajo čas, da končajo četrto škropljenje vinogradniki Gorjskih hrd. okolice Šempetra pri Gorici, Ajdovščine, Sušvice, Branika, Vrtojbe, Volčje drage, Koprca, Izole, Portoroža, Smarja nad Koprom, Črnača kula, Kubeša in Škocjana. V službi, da bo deževalo v nedeljo, dne 15. ali v ponedeljek, 16. t. m. v okolici: Branice, Lož pri Vipavi, Komna, Tomaževica, Branice in Smarja pri Sezani, naj vinogradniki omenjenih krajev takoj začnejo s tretjim škropljenjem. Za ostale vinogradniške okolice bomo četrto škropljenje pravočasno napovedali.
 Kmetijski inštitut LRS

OBVESTILO CEBELARJEM!
 Gozdne opazovalnice, ki nam pošiljajo priznane poročila, so nam javile naslednje podatke o gibanju tehničnih kontrolnih panjev: 10. julija - Nemci 1, Predmeja 2, Pokraj 2, Hrušica 1, Ravberkomanda 2, Rakak 1, Preserje 2, Rakitina 3 (s prašne ajde), Jaka 2, Fara ob Kolpi 2, Črnašojca 3, Jurka vas 3, Podstenice 2, Lovrena na P. 2, Šmartno na P. 2, Ribnica na P. 2, Martincek na Jelovici 1.
 Podatke javljamo po ocenah 1-5, katerih pomen smo čebelarjem že javili v radiu in časopisu.
 Za dne 11. julija je skupno 15 postaj javilo padec toče opazovanega panja in enako 6 postaj za četrtek, 12. t. m. prav tako upadek tehnične.
 Kmetijski inštitut LRS

MARIBORSKE VESTI
 DEZURNA LEKARNA
 Nedelja, dne 15. julija: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
 Ponedeljek, dne 16. julija: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

IZ MURSKE SOBOTE
 KINO
 »PARK«: Ameriški film: »Hondo«.

CELJSKE VESTI
 KINO
 »UNION«: Ameriški barvni film: »Miri ni glovek«.
 »METROPOL«: Ameriški barvni film: »V koloradskih kanjonih«.

VESTI IZ TRBOVELJ
 KINO
 »SVOBODA - CENTER«: Ameriški film: »Skandal v Scouriju«.
 »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Tarzan in njegova prijateljica«.
 »SVOBODA - DOBRNA«: Ameriški film: »Bell Starova hčerka«.

IZ ROGAŠKE SLATINE
 KINO
 Ameriški film: »Slika Doriana Graya«. Predstavi ob 17 in 20.

Z JESENIC IN OKOLICE
 Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot 24.
 Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 15. julija, Janko Novak, brivski salon, Javornik.
 KINO
 »RADIO«: Ameriški film: »Rumeno nebo«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10 matineja mladinskega filma.
 »PLAVŽ«: Ameriški barvni film: »Ljubim Melvina«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10.30 matineja mladinskega filma.

VESTI IZ KRANJA
 KINO
 »STORŽIC«: Ob 14 premiera angl. filma: »Hobson v škripcih«. V glavni vlogi Charles Laughton. Ob 16. in 20. ameriške barvni film »Steza snov«. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Danes zadnjikrat. LETNI KINO »PARTIZAN«: Premiera italijanskega filma: »Pesem ulice«. Predstava ob 20.30.
 »SVOBODA«: Premiera ameriškega filma: »Smrt prihaja«. Predstava ob 16. in 20. V glavni vlogi Edmond O'Brien.

Z BLEDA
 KINO
 Ameriški barvni film: »Gipsy - Crni konj«. Predstava ob 14, 16, 18 in 20.30. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Dona Corcoran, Ward Bond in Frances Dee.

IZ DOMŽAL
 KINO
 Ameriški barvni film: »Cena slave«. Predstava ob 16, 18 in 20.

PROČILI SO SE V LJUBLJANI
 v soboto, dne 14. julija 1956
 Radiomehanik Andrej Skrajanc in boln. strážnica Ana Gale; uslužbenec Martin Čučnik in blaginčarka Martina Kontara; spl. mehanik Ivan Gregorka in delavka Marija Suhadolc; torbar Stanislav Pavlin in uslužbenka Neža Oražem; kovnostrugar Ivan Vidic in trg. pom. Ana Skender; gradb. tehnik Roman Jesenovec in gradb. inžen. Jožica Kovarčič; inženir Janez Zvoček in Desanka Kraut; nameščenec Matija Skrabar in nameščena Barbara Cizmadija; abs. gradb. fak. Karel Konhajzler in med. sestra Bogdana Sevek; kolar. pom. Janez Kopač in trg. poslov. Angela Kodrič; kovnostrugar Marjan Mirt in kmečka delavka Jožeta Udovc; ind. tehnik Anton Belčič in nameščena Hermilina Borghese; sofer Branko Hasler in šivilja Jožeta Novak; zidar Jožef Smrekar in natakarka Marija Črnač; ortoped. bandažist Ludvik Gerdina in pisarn. referent Antonina Lomsek; inženir Pero Vuković in računovodja Marija Volec; avtomehanik Pavel Bahar in kuharica Marija Mrazec; obrtnik Borivoj Ducek in učiteljica Marija Venturini.

Protiperonosporna služba
 Poročilo za dne 14. julija 1956
 Srednja dnevna temperatura se je gibala med 19 in 23 stop. C. Maksimalna temperatura je dosegla 29 stopinj. Minimalna temperatura pa je kolehala med 12 in 17 stop. C. Padavin ni bilo.
 Napovedi: Še danes (14. t. m.) imajo čas, da končajo četrto škropljenje vinogradniki Gorjskih hrd. okolice Šempetra pri Gorici, Ajdovščine, Sušvice, Branika, Vrtojbe, Volčje drage, Koprca, Izole, Portoroža, Smarja nad Koprom, Črnača kula, Kubeša in Škocjana. V službi, da bo deževalo v nedeljo, dne 15. ali v ponedeljek, 16. t. m. v okolici: Branice, Lož pri Vipavi, Komna, Tomaževica, Branice in Smarja pri Sezani, naj vinogradniki omenjenih krajev takoj začnejo s tretjim škropljenjem. Za ostale vinogradniške okolice bomo četrto škropljenje pravočasno napovedali.
 Kmetijski inštitut LRS

OBVESTILO CEBELARJEM!
 Gozdne opazovalnice, ki nam pošiljajo priznane poročila, so nam javile naslednje podatke o gibanju tehničnih kontrolnih panjev: 10. julija - Nemci 1, Predmeja 2, Pokraj 2, Hrušica 1, Ravberkomanda 2, Rakak 1, Preserje 2, Rakitina 3 (s prašne ajde), Jaka 2, Fara ob Kolpi 2, Črnašojca 3, Jurka vas 3, Podstenice 2, Lovrena na P. 2, Šmartno na P. 2, Ribnica na P. 2, Martincek na Jelovici 1.
 Podatke javljamo po ocenah 1-5, katerih pomen smo čebelarjem že javili v radiu in časopisu.
 Za dne 11. julija je skupno 15 postaj javilo padec toče opazovanega panja in enako 6 postaj za četrtek, 12. t. m. prav tako upadek tehnične.
 Kmetijski inštitut LRS

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO
 KINO »UNION«
 Ameriški barvni film
 »Gola džunglja«
 Tednik: Filmske novice št. 27. — Predstave ob 16, 18 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Eleanor Parker in Charles Heston. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«
 Ameriški film
 Avstralski Robin Hood
 Tednik: Filmske novice št. 26. — Predstave ob 16, 18 in 20.30. Ob 10 matineja istega filma. — Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«
 Ameriški barvni film
 »Generalni inšpektor«
 V glavni vlogi Danny Kaye, Walter Slezak in Barbara Bates. Predstave od 14.30 dalje. Danes zadnjikrat. — Jutri ameriški film: »Mož z revolverjem«.

KINO »SOCA«: Ameriški film: »Na ledeni ploskvi«. Predstave ob 16, 18 in 20.
 Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »ŠIŠKA«
 Ameriški barvni film
 Rapsodija
 V glavni vlogi Elizabeth Taylor, Vittorio Gassman in John Ericson. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 16 dalje.

MARIBORSKE VESTI
 DEZURNA LEKARNA
 Nedelja, dne 15. julija: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
 Ponedeljek, dne 16. julija: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

IZ MURSKE SOBOTE
 KINO
 »PARK«: Ameriški film: »Hondo«.

CELJSKE VESTI
 KINO
 »UNION«: Ameriški barvni film: »Miri ni glovek«.
 »METROPOL«: Ameriški barvni film: »V koloradskih kanjonih«.

VESTI IZ TRBOVELJ
 KINO
 »SVOBODA - CENTER«: Ameriški film: »Skandal v Scouriju«.
 »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Tarzan in njegova prijateljica«.
 »SVOBODA - DOBRNA«: Ameriški film: »Bell Starova hčerka«.

IZ ROGAŠKE SLATINE
 KINO
 Ameriški film: »Slika Doriana Graya«. Predstavi ob 17 in 20.

Z JESENIC IN OKOLICE
 Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot 24.
 Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 15. julija, Janko Novak, brivski salon, Javornik.
 KINO
 »RADIO«: Ameriški film: »Rumeno nebo«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10 matineja mladinskega filma.
 »PLAVŽ«: Ameriški barvni film: »Ljubim Melvina«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10.30 matineja mladinskega filma.

VESTI IZ KRANJA
 KINO
 »STORŽIC«: Ob 14 premiera angl. filma: »Hobson v škripcih«. V glavni vlogi Charles Laughton. Ob 16. in 20. ameriške barvni film »Steza snov«. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Danes zadnjikrat. LETNI KINO »PARTIZAN«: Premiera italijanskega filma: »Pesem ulice«. Predstava ob 20.30.
 »SVOBODA«: Premiera ameriškega filma: »Smrt prihaja«. Predstava ob 16. in 20. V glavni vlogi Edmond O'Brien.

Z BLEDA
 KINO
 Ameriški barvni film: »Gipsy - Crni konj«. Predstava ob 14, 16, 18 in 20.30. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Dona Corcoran, Ward Bond in Frances Dee.

IZ DOMŽAL
 KINO
 Ameriški barvni film: »Cena slave«. Predstava ob 16, 18 in 20.

PROČILI SO SE V LJUBLJANI
 v soboto, dne 14. julija 1956
 Radiomehanik Andrej Skrajanc in boln. strážnica Ana Gale; uslužbenec Martin Čučnik in blaginčarka Martina Kontara; spl. mehanik Ivan Gregorka in delavka Marija Suhadolc; torbar Stanislav Pavlin in uslužbenka Neža Oražem; kovnostrugar Ivan Vidic in trg. pom. Ana Skender; gradb. tehnik Roman Jesenovec in gradb. inžen. Jožica Kovarčič; inženir Janez Zvoček in Desanka Kraut; nameščenec Matija Skrabar in nameščena Barbara Cizmadija; abs. gradb. fak. Karel Konhajzler in med. sestra Bogdana Sevek; kolar. pom. Janez Kopač in trg. poslov. Angela Kodrič; kovnostrugar Marjan Mirt in kmečka delavka Jožeta Udovc; ind. tehnik Anton Belčič in nameščena Hermilina Borghese; sofer Branko Hasler in šivilja Jožeta Novak; zidar Jožef Smrekar in natakarka Marija Črnač; ortoped. bandažist Ludvik Gerdina in pisarn. referent Antonina Lomsek; inženir Pero Vuković in računovodja Marija Volec; avtomehanik Pavel Bahar in kuharica Marija Mrazec; obrtnik Borivoj Ducek in učiteljica Marija Venturini.

Protiperonosporna služba
 Poročilo za dne 14. julija 1956
 Srednja dnevna temperatura se je gibala med 19 in 23 stop. C. Maksimalna temperatura je dosegla 29 stopinj. Minimalna temperatura pa je kolehala med 12 in 17 stop. C. Padavin ni bilo.
 Napovedi: Še danes (14. t. m.) imajo čas, da končajo četrto škropljenje vinogradniki Gorjskih hrd. okolice Šempetra pri Gorici, Ajdovščine, Sušvice, Branika, Vrtojbe, Volčje drage, Koprca, Izole, Portoroža, Smarja nad Koprom, Črnača kula, Kubeša in Škocjana. V službi, da bo deževalo v nedeljo, dne 15. ali v ponedeljek, 16. t. m. v okolici: Branice, Lož pri Vipavi, Komna, Tomaževica, Branice in Smarja pri Sezani, naj vinogradniki omenjenih krajev takoj začnejo s tretjim škropljenjem. Za ostale vinogradniške okolice bomo četrto škropljenje pravočasno napovedali.
 Kmetijski inštitut LRS

OBVESTILO CEBELARJEM!
 Gozdne opazovalnice, ki nam pošiljajo priznane poročila, so nam javile naslednje podatke o gibanju tehničnih kontrolnih panjev: 10. julija - Nemci 1, Predmeja 2, Pokraj 2, Hrušica 1, Ravberkomanda 2, Rakak 1, Preserje 2, Rakitina 3 (s prašne ajde), Jaka 2, Fara ob Kolpi 2, Črnašojca 3, Jurka vas 3, Podstenice 2, Lovrena na P. 2, Šmartno na P. 2, Ribnica na P. 2, Martincek na Jelovici 1.
 Podatke javljamo po ocenah 1-5, katerih pomen smo čebelarjem že javili v radiu in časopisu.
 Za dne 11. julija je skupno 15 postaj javilo padec toče opazovanega panja in enako 6 postaj za četrtek, 12. t. m. prav tako upadek tehnične.
 Kmetijski inštitut LRS

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO
 KINO »UNION«
 Ameriški barvni film
 »Gola džunglja«
 Tednik: Filmske novice št. 27. — Predstave ob 16, 18 in 21. Ob 10 matineja istega filma. V glavni vlogi Eleanor Parker in Charles Heston. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«
 Ameriški film
 Avstralski Robin Hood
 Tednik: Filmske novice št. 26. — Predstave ob 16, 18 in 20.30. Ob 10 matineja istega filma. — Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »TRIGLAV«
 Ameriški barvni film
 »Generalni inšpektor«
 V glavni vlogi Danny Kaye, Walter Slezak in Barbara Bates. Predstave od 14.30 dalje. Danes zadnjikrat. — Jutri ameriški film: »Mož z revolverjem«.

KINO »SOCA«: Ameriški film: »Na ledeni ploskvi«. Predstave ob 16, 18 in 20.
 Prodaja vstopnic v vseh treh kinematografih od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »ŠIŠKA«
 Ameriški barvni film
 Rapsodija
 V glavni vlogi Elizabeth Taylor, Vittorio Gassman in John Ericson. Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 16 dalje.

MARIBORSKE VESTI
 DEZURNA LEKARNA
 Nedelja, dne 15. julija: lekarna »Center«, Gosposka ulica 12.
 Ponedeljek, dne 16. julija: lekarna »Tabor«, Trg revolucije 3.

IZ MURSKE SOBOTE
 KINO
 »PARK«: Ameriški film: »Hondo«.

CELJSKE VESTI
 KINO
 »UNION«: Ameriški barvni film: »Miri ni glovek«.
 »METROPOL«: Ameriški barvni film: »V koloradskih kanjonih«.

VESTI IZ TRBOVELJ
 KINO
 »SVOBODA - CENTER«: Ameriški film: »Skandal v Scouriju«.
 »SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški film: »Tarzan in njegova prijateljica«.
 »SVOBODA - DOBRNA«: Ameriški film: »Bell Starova hčerka«.

IZ ROGAŠKE SLATINE
 KINO
 Ameriški film: »Slika Doriana Graya«. Predstavi ob 17 in 20.

Z JESENIC IN OKOLICE
 Zdravniško dežurno službo na Jesenicah ima dr. Stanka Rosenstein, Javorniška pot 24.
 Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 15. julija, Janko Novak, brivski salon, Javornik.
 KINO
 »RADIO«: Ameriški film: »Rumeno nebo«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10 matineja mladinskega filma.
 »PLAVŽ«: Ameriški barvni film: »Ljubim Melvina«. Predstavi ob 18 in 20. V primeru slabega vremena predstava tudi ob 16. Ob 10.30 matineja mladinskega filma.

VESTI IZ KRANJA
 KINO
 »STORŽIC«: Ob 14 premiera angl. filma: »Hobson v škripcih«. V glavni vlogi Charles Laughton. Ob 16. in 20. ameriške barvni film »Steza snov«. V glavni vlogi Elizabeth Taylor in Dana Andrews. Danes zadnjikrat. LETNI KINO »PARTIZAN«: Premiera italijanskega filma: »Pesem ulice«. Predstava ob 20.30.
 »SVOBODA«: Premiera ameriškega filma: »Smrt prihaja«. Predstava ob 16. in 20. V glavni vlogi Edmond O'Brien.

Z BLEDA
 KINO
 Ameriški barvni film: »Gipsy

DROBNI OGLASI

VAJENCI

VAJENKO, ki ima veselje do knjig, sprejme takoj knjigarna. Pismene ponudbe v upravo LP pod »CZ-56«.

SLUŽBO DOBI

KINOOPERATERJA za predvajanje filmov ob 10. in 15. uri v avgustu mesecu, išče Dom Ljudske milice, »Maksa Percar«, Kotnikova ulica 8.

INŽENIRJE

INŽENIRJE metalurške in inženirje tehnologije sprejme uprava podjetja »Valjaonica bakra Sevojn«.

PRODAM

SPORTNI VOZIČEK, dobro ohranjen, poceni prodam. Naslov v upravi LP.

Objava

Zbor proizvajalcev OLO Maribor je potrdil naš računski zaključek za leto 1955. Po sklepu DS bo članom kolektiva izplačan delež na dobičku, kakor je določeno v tarifnem pravilniku.

Pozivamo vse delavce in uslužbence

ki so si v našem podjetju leta 1955 pridobili pravico na deležu iz dobička, pa sedaj niso več člani kolektiva, da svojo pravico uveljavijo.

Podjetje za inženirsko tehnične gradnje »TEHNOGRADNJE« Vuzenica

OSEBNI AVTOMOBIL Fiat 1100 v inkantnem stanju, naprodaj. Naslov v oglasnem oddelku LP. 2075 p

PODJETJE »TOTRA«

Ljubljana, Zg. Hrušica Telefon št. 31-635 prodaja: poltovorni avto, generalno popravljen, nosilnost 800 kg, po zelo ugodni ceni 600.000 dinarjev proti takojšnjemu plačilu.

KUPIM

FOTOPNETKE vseh pomembnejših krajev Slovenije, kakovostne, kupim. Tudi filme ali plošče. Ponudbe pošljite v oglasni oddelk LP pod »Nasi kraji«.

Kupimo vsako količino suhih hrastovih desk od 3 cm debeline naprej. Strojno mizarstvo Trbovlje T 95

Uprava mladinskega doma »S. Kosar« v Tolminu razpisuje

tri mesta vzgojiteljev Kvalifikacija: vzgojiteljska šola ali učiteljske. — Potrebne informacije daje uprava Doma. 2777

STROJNI INŽENIR

STROJNI INŽENIR dobi takojšnjo zaposlitev. Reflektanti naj se obrnejo osebno ali pismeno na Vojno pošto 9685-14 Ljubljana. Plača po dogovoru.

TOPOLINO

GENERALNO POPRAVLJEN, LEPEGA ZUNANJEGA IZGLEDA, PRIMERNEN ZA TRGOVSKEGA POTNIKA, PRODRAM DRŽAVNEMU PODJETJU. PONUDBE POD ŠIFRO »GIARDINIERA«.

RAZNO

TROSOBNO STANOVANJE, sončno, s kopalnico, v središču mesta, zamenjam za dvosobno in posebno sobo. Pismene ponudbe v upravo LP pod »Tudi v centru«.

GRADBENO PODJETJE

GRADBENO PODJETJE v Ljubljani potrebuje dva gradbena inženirja ali tehnik za opravljanje izpitov in večletno prakso. Stanovanje družinsko ali garsoniera po potrebi na razpolago. Ponudbe je poslati na oglasni oddelk pod »Sposoben 2699«.

Že za 27000 dinarjev

prej 38.000 dinarjev — dobišite kompletne kuhinjske pohištvo kvalitetne izdelave (sedem komadov), ki vam ga nudi »ZALES« Zasavska lesna industrija, Litija Telefon 16 2738

MOTORNO KOLO

MOTORNO KOLO »Matchless«, 500 cm, v oznem stanju in nov radio aparat prodam. — Naslov v LP »Jesenice«.

KUPIMO

dva elektromotorja s stikalom 22/380 V, 24-26 kW 940 do 1400 obr. v min. Ponudbe pošljite na naslov: Industrija bombažnih izdelkov • Kranj K 89

TOVARNE TRIKOTAZNEGA PERILA »PLETENINA«

»PLETENINA« - Ljubljana, Zaloška cesta 14 razpisuje

mesto glavnega računovodje

POGOJI: Dopolnjena srednja šola, ali odgovarjajoča strokovna šola z najmanj petletno prakso samostojnega računovodje v industrijskem podjetju. Knjigovodja z večletno prakso v industrijskem podjetju. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe poslati najkasneje do 31. julija 1956 na upravo podjetja skupaj z opisom dosedanje službe 2746

TRGOVSKEGA PODJETJA »USNJE« LJUBLJANA, GRADIŠČE 10 razpisuje

mesto računovodje

POGOJI: potrebna kvalifikacija. — Plača po tarifnem pravilniku oziroma dogovoru. — Ponudbe s kratkim življenjepisom in opisom dosedanjega službovanja je poslati na upravo podjetja do 25. julija 1956. 2813

VELIK USPEH DEVETE SVICARSKE ODPRAVE NA HIMALAJO

Pot na NAJVIŠJI VRH

- Letošnja odprava je
- premagala 8501 m visoki
- Lhotse, doslej najvišji še
- nepremagani osemtisočak
- Ponovno se je povzpela
- tudi na najvišji vrh sveta
- Mount Everest

Kakor je znano, so imeli Svicarji na vseh svojih prejšnjih odpravah v Himalaju precejšnjo smolo. Le zaradi nesrečnega na-

Daleč od nemirnega in hrupnega sveta živi v svetlih in čistih samotah ali v divjem hrumenju oiharjev in snežnih metežev visoko gorstvo Nepala. Možje, ki utirajo pota k najvišjim vrhovom sveta, se medtem vračajo v naročje narave v njenih najbolj zvoženih oblikah.

Med številnimi alpinističnimi odpravami, ki so si prizadevale priti v zadnjih štirih desetletjih na Streho sveta, je bila nedvomno letošnja IX. odprava švicarske ustanove za alpinistične raziskave najbolj uspešno dejanje, ki bo prišlo v zgodovino gorništvost. Člani odprave so osvojili vrh divjega Lhotseja, ki je bil z 8501 m doslej najvišja nepremagana gora. Ob tej priložnosti so Svicarji ponovno stopili tudi na teme Mount Everesta, kar je uspelo celo dvema navezama v doh različnih dneh. Poseben pomen storitve je v tem, ker sta lahko obe navezi ostali poljubno dolgo na Strehi sveta; s tem je bila dokončno premagana smrtna cona ter rešeni problemi aklimatizacije, dišinske prehrane in delovanja dihalnih organov.

samotnih šotorov v taborišču V. Člani napadalne skupine se v začetju šotorov bojujejo s pomanjkanjem kisika in s hudim mrazom. Sleherni večer poročča indijski radio v posebnem vremenskem poročilu za odpravo: Močan zahodni veter v velikih višinah in nadaljnje napredovanje monsuna, njihovega največjega nasprotnika. Že se pojavlja misel na umik. Vendar se v teku dneva razmere toliko izboljšajo, da se je naveza, ki je bila določena za vzpon na Everest, napotila z dvema Serpasoma in enim šotorom do višine Južnega sedla (7880 m). Le z velikim naporom ga dosežejo še pred nočjo.

Za oba člana naveze se je začela grozljiva noč. Mali šotor za dve osebi je mnogo pretesen. Termometer kaže zjutraj 18 stopinj pod ničlo. Z naporom sta se skobacala zjutraj na prosto, ko so obsijali skromno bivališče prvi sončni žarki. Po radiu sta prejela sporočilo, da je na poti k njima nova skupina, ki naj bi pomagala postaviti šotore prav na Južnem sedlu. Vihar je nekoliko popustil. Okoli enajstih sta stala na sedlu že dva šotora. Prav tako je bila tam zadostna zaloga kisika. Toda šele taborišče VII na grebenu Everesta bo omogočilo prvi napad na vrh. Serpe so izčrpani in se upirajo, da bi se še više vzpenjali. Brez besed se umaknejo v šotor. Položaj je zelo resen. Naslednja zmogljiva skupina je na pohodu med taboriščema III in IV, v najboljšem primeru bi bilo mogoče vzpon nadaljevati šele v treh dneh. Nad vrhom Lhotseja že grozijo monsunski oblaki.

ZADNJE TABORIŠČE NA EVERESTOVEM GREBENU

Po daljšem pripravljanju in dodatnem plačilu se štirje Serpe odločijo za nadaljnjo pot. V naglici zberejo vse potrebno, nahrbtniki so težki od 10 do 18 kg. Vodja odprave po radiu zadnjič opomni, da kljub vabljenemu cilju kot prvi nalogi ne smejo pozabiti na zdravje in srečno vrnitev. Naslednje se odpravijo navzgor. Nadeneno si maske in vdihavajo v velikih požirkih kisik. Dan je meglen in nenehoma sneži. Po spihanih ledenih planjavah se počasi vzpenjajo k Everestovemu grebenu. Pomočniki so utrujeni in ne morejo več naprej. Kmalu za tem so pri vznožju velikega kuloarja, ki se vzpenja po jugo-

Znani švicarski alpinist Ernst Schmied iz Berna, ki je 23. maja letos v navezi z Marmetom stopil na najvišjo goro sveta, pri pozdravu z zastavico na vrhu Mount Everesta

vzhodnem grebenu. Treba je s cepini sekati stopinje v led. Čas hitro mineva. Vreme se izboljšuje. Ob štirih popoldne jim začne primanjkovati kisika v rumenih steklenicah na hrbtu. Na jugu stoji pred njimi ponosna piramida Lhotseja, ki ga je pred šestimi dnevi premagala naveza Reiss-Luchsinger. To je bilo tvegano in pogumno dejanje, ki pa se je kljub temu srečno končalo.

SLEDOVI PREJSNIH ODPRAV

Močni udarci vetra opozarjajo skupino, kje stojijo in da kralj gorá še zdaleč ni premagan. Po zagrizenem boju dosežejo mesto, ki ga označujejo ostanki šotora. Od tod sta krenila leta 1952 Svicar Lambert in Tensing proti vrhu Everesta, ki pa ga takrat nista dosegla. Rumeni ostanki blaga nemo pripovedujejo o boju za tretji tečaj našega planeta.

Le s težavo dopovesta oba plezaleca spremljevalcem, da morajo še naprej in še više. Z zadnjimi napori jim uspe okrog petih popoldne pridobiti še 200 m na višini. Tu uredijo v majhni kotanji, ki je malo zaščitená pred vetrom, zadnje, VII. taborišče. Pogumni Serpe z olajšanjem položijo bremena v snež in se hitro napotijo nazaj v smeri Južnega sedla. Njihova pomoč je mnogo prispevala k drugemu uspelemu vzponu na najvišjo goro sveta.

(Dalje jutri.)

Izid žrebanja nagradne križanke

Ko smo tokrat pregledovali izžrebane rešitve naše junjske nagradne križanke, smo imeli lahko delo. Večina rešitev je bila namreč pravilna. Do nesporazumov je prišlo le zaradi slabega odnosa pri pojmu »cepiti«, napak na tem mestu pa zaradi tega nismo šteli. Drugje skoraj nismo našli napak. Le nekaj reševalcev ni poznalo pisatelja Daviča, drugi pa so menili, da je Trst zdravilišče.

Pravilna rešitev križanke je naslednja (vse vodoravno): pristanišče, Tamiš, na, omot, v, on, rafinerija, k, j, e, Ante, na, t, e, repki, park, r, n, ral, isto, s, odete, daljen, oc, t, samospev, o, a, alge, šiv, t, Lenka, trn, oni, i, i, ab, peč, Olga, fl, oktober, P, a, ro, dne, l, ž, Morse, ila, magnetofon, c, oglar, miner, b, Aden, capini, one, radio, s, Argo, ut, ž, oder, risar, gradbišče, kri.

NAGRAJENCI

Prvo nagrado 2500 dinarjev dobi: Mira Pirc, Kranj, Huje 84;

drugo nagrado 1500 dinarjev dobi: Franc Naglič, Radovljica, Prešernova 10;

dve nagradi po 1000 dinarjev dobita: Dušan Ferjančič, Velenje, Rudnik, in Mirjam Hafner, Ljubljana, Siska, blok 6-E;

pet nagrad po 800 dinarjev dobijo: Miljana Rink, Postojna, Pod ostrim vrhom 1; Ivan Molan, Portorož, Vzgojni zavod »Elvira Vatovec«; Marija Skaza, Ptuj, Trg svobode 3; Dragica Korničeva, Ljubljana, Gradbišče (pri podjetju »Sumi«); Vojko Kozine, Maribor, Ulica heroja Šaranoviča 10;

dvajset nagrad po 500 dinarjev dobijo: Boštjan Rojč, Celje, Kraigherjeva 3/4; Ruža Strmšek, Maribor, Gregorčičeva 14, prtiličje; Fani Skofič, Slovenj Gradec, bolnišnica; Duška Spendl, Grajena pri Ptuj; Jože Gajšek, VP 5050/5a, Zadar; Franc Pišlar, Mil, postaja LM, Ljubno ob Savinji; Slavica Krivec, Tolmin, Breg 2; Milan Herkov, Koper, Zavod za socialno zavarovanje; Borut Burja, Ljubljana, Kotnikova 21/II; Milka Ostanek, Ljubljana, Pohlinova 9; Franc Grad, Zgornji Kašelj 20; Hinko Friškovec, Vitanje; Stanka Stupica, Ljubljana, Prisojna 8; Branko Gerlič, Maribor, Maistrova 26; Vida Rus, gospodinja, Bled-grad 138; Maja Karlin, Ljubljana, Krakovski nasip 22; Betka Skorjanc, Trbovlje 2, Globušek 1; Rajko Sugman, Gorišnica, okraj Ptuj; Ivan Zojhter, Ljubljana, Celovška 28 a; Ivo Markovič, Koper, Cevljarska 11.

Nagrajence iz Ljubljane prosimo, da dvignejo nagrade v našem uredništvu, ostalim pa jih bomo poslali po pošti v prihodnjih dneh.

Prihodnjo nagradno slikovno križanko bomo objavili prvo nedeljo v avgustu, to je 5. avgusta.

NASA NOVA PREKOCEANSKA LADJA

Nova velika prekoceanska ladja »Drvar«, ki jo je zgradila ladjedelnica »3. maj« na Reki za Jugoslovansko linijsko plovbo, bo izročena prometu v drugi polovici tega meseca. Ladja »Drvar« je odplula v nedeljo na prvo poskusno vožnjo, ki je pokazala dobre rezultate. Cilj te poskusne vožnje je bil proučiti delovanje turbine — izdelka tovarne »Jugoturbina« iz Karlovca, ki bo poganjala ladjo.

»Drvar« je za sedaj največja tovorna ladja, zgrajena za našo trgovinsko mornarico v ladjedelnici »3. maj«. Njena nosilnost je več kot 10.000 ton. Ta ladjedelnica, ki se je že uveljavila s solidno izgradnjo velikih tovornih ladij, je sklenila tudi pogodbe za zgraditev 6 velikih ladij za nekatere britanske lastnike ladij. Te ladje bodo imele več kot 10.000 ton nosilnosti.

Zadnja strmina pred najvišjim vrhom sveta je pokrita z velikimi snežnimi zameti, ki skupno z razdrapanimi skalami znatno otežujejo vzpon. Na sliki prvi plezalec švicarske odprave pri grebenskem vzponu tik pod najvišjim vrhom Mount Everesta.

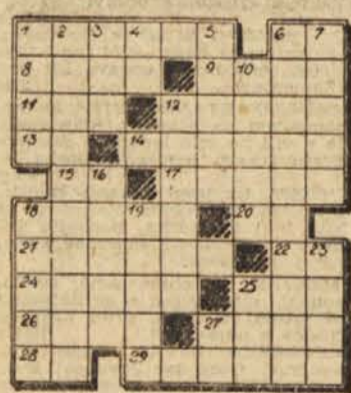
ključja že pred leti niso prišli kot prvi na vrh Mount Everesta, kar je uspelo pozneje v ugodnih

razmerah Angležem. Letošnji veliki uspehi niso zasluga le izvrstnih posameznikov, ki so prišli, oziroma priplezali na oba vrhova, marveč celotne odprave, ki jo je povezovalo resnično tovarištvo. Kljub temu ne smemo spregledati, da stoji švicarska storitev na koncu razvojnega razdobja, ki so ga po svojih močeh pospeševali Francozi, Angleži, Nemci in ne na zadnjem mestu Svicarji pri številnih odpravah v najvišje gorstvo sveta.

V naslednjih vrsticah povzemo za naše bralce v strnjeni obliki opis ponovnega vzpona na najvišjo goro sveta, kar je uspelo v letošnjem maju švicarski odpravi.

Bilo je 21. maja. Že dva dni je divjal neznanški vihar okoli doh

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. nestrupena kača, 6. začetnici nemškega fizika (kvantna teorija), 8. reka v SZ, 9. državna blagajna, 11. nade, 12. zašito, 13. medmet, 14. spol, 15. začetnici slovenskega slikarja, 17. vrlo, 18. valovanje zraka, 20. ista samoglasnika, 21. rastlina, 22. prvi erki mesta v AP Vojvodini, 24. mislim, 25. starogripansko božanstvo, 26. tati, 27. reka na Štajerskem, 28. kazalni zaimek, 29. pisarniški uradnik.
Navpično: 1. čut, 2. opereta Jacquesa Offenbacha, 3. nekateri, 4. veznik, 5. delcila v vzhodni Evropi, 6. djakinja pri zrelostnem izpitu, 7. žitarica, 10. slika, 12. sem v zavetju pred slabim vremenom, 16. žensko ime, 18. del ure, 19. pravoslovje, 23. pokrajina v Zahodni Nemčiji, 25. mesto v južni Franciji, 27. znak za platino.

REŠITEV KRIŽANKE Z DNE 8. JULIJA
Vodoravno: 1. strokovno, i, 8. sport, 9. tu, 11. ano, 12. pu, 13. Sand, 15. kol, 16. lesketati, 18. asteničen, 19. iti, 20. znak, 21. či, 22. bon, 23. iz, e, 25. Zorin, D, 27. neuk, 28. Krma.

ZA DOBRO VOLJO

»Prvi novice oddaja, drugi pa jih komentira...«

JURČEK RISE

Prvi je planil na krov eno-oki kapitan s sabljo v roki, za njim prvi oficir z mušketo, potem krmar z velikim kavljem, nazadnje pa šest gusarjev z dolgimi noži.

Stražar je skočil pokonci in začel divje zvoniti.
»K orožju!« je kričal stražar. »Sovražnik je vdrl na ladjo!«
Smrčanje pod krovom je v hipu utihnilo. Slušati je bilo ženketanje orožja in topotanje nog. Jurček se je skrtil za velik sod in prestrašen čakal, kaj se bo zgodilo.

V ZIMSKI NOCI

(Nadaljevanje)

(IZ ZBIRKE V ARKTIKI)

Mehaniku sem poslal orhidejo: »Orhideja! Vi ste — komet, igrate se z mojim srcem.«
Seveda flirt ni imel uspeha. Kmalu so vsi vrgli karte proč. Niti ognjevita kapucinka niti žareče potonike niso mogle ogreti naših zamrznjenih src.
»Vojva, vojva,« je kimal z glavo Neneč. »Zelo slabo... Ljudje so se poskrili... Živali so se poskrile... Lisice so se poskrile. Samo lisjak tava, prekleti hromi Noho, kvari pasti in krade vabe.«
Nato je pripovedoval o tem lisjaku. Lokav je, velik in mo-

čan. Še nikomur se ni posrečilo, da bi ga ujel. Nekoč pa se je vendar v neopreznosti zataknil v past, da ga je železo zgrabilo za nogo, ki pa jo je pregriznil in z njo odšel. Sledove je videti v tundri še zdaj.
»To je skrivnosten lisjak,« je dodal šepetaje Neneč in vrtel z očmi. »To je vrag.«
Vsi so se zasmjali. Lovec je bil užaljen.
»No, zdaj smo prišli še na vraga,« je rekel veselo mehanik. »Pa je tudi čas.«

»Moj prijatelj je videl vraga,« se je vmešal v pogovor smehljajoči se radiotelegrafist. »Z njim sva prezimila devetnajstega leta na majhni polarni radijski postaji. Kolčak je bil zasedel Sibirijo, po radiu pa nismo mogli dobiti zveze z nikomer. Dva od sveta odrezana človeka. Nihče se ni menil za naju. Pa sem vendar poslušal in lovil razne postaje. Uspelo nama je tudi, da sva si lahko predstavljala, kakšen je položaj na fronti. Panični brzojavi brega štaba, mnogokrat neščitni rani, kratka poročila, privatni brzojavi — vse to je potrjevalo, da — naši napadajo. Moj prijatelj ni šel na postajo. Dan za dnem je ležal na postelji in pil. Da se ne bi utrujal, je privlačil v sobo sodček špirta, vtaknil vanj gumijasto cev in tako ležal vleklet žgočo pijačo. Ponoči je mu je zdelo, da prihajajo iz zaliva vrage. »Zeleni, kosmatič je kričal. »Davijo me, davijo...«
»No, kaj, ali je možak propadel?« je vprašal letalec, ki je ves čas molčal.
»Ne, opomogel si je. Zdelo dela v Moskvi kot telegrafist. Vodke ne more videti, spominja ga na vrage.«
Vsi so se zasmjali.
»To ni nič!« je rekel mehanik. »Vam bom jaz nekaj povedal.«
Pripovedoval nam je o avionu, ki je krožil po letališču brez letalca.
— To se je dogodilo pred nekaj leti. Mlad letalec — imenujmo ga Lanjin — se je vračal z linijskega poleta v majhnem avionu III-2, ki ga letalci neobno imenujejo Njuročka. Lanjin je letel sam. Zeblo ga je, a se je s tem sprijaznil in čakal, da ga radostno nestrpnostjo, da se bo vsak čas pokazalo mesto, letališče. Potem se bo ogrel, umil, odvrgl kombinezon in odšel v gostvo, kjer bo pričakal Novo leto. Tam je najbrž že hrup dim, v kuhinji naglica — in zdelo se mu je, da je v hladnem zraku zadišalo po pečeni goski in po zelju.

Gusarska ladja

»Kje je sovražnik?« je zakričal kapitan.
»Ne vem!« je poročal stražar.
»Slušal sem samo strašen ropot. Biti jih mora zelo veliko!«